

ORESTE CALLEJA

U I -Anglu
Habbar

ORESTE CALLEJA

U I-Anglu Ḧabbar...

*Copyright©Oreste Calleja
1999*

*ISBN: 99909-76-05-8
2004 — L-Ewwel Pubblikazzjoni*

**Pubblikazzjoni Digitali
2014**

www.orestecalleja.com

U L-Anġlu Habbar...

Copyright©Oreste Calleja 2007
2007 – It-Tieni Edizjoni

www.orestecalleja.com

Il-jeddijiet kollha miżmuma mill-awtur. Dan il-ktieb qed jinbiegħ bil-kundizzjoni li ma jkunx misluf, jerġo' jinbiegħ jew jingħata b'xejn jew f'xi għamlha ohra ta' legatura, hliet kif inhu ppubblikat. Ebda tibdil ma jista' jseħħi fi ħaqqa jinqal-leb f'xi lingwa oħra mingħajr il-permess tal-awtur. L-ebda silta ma tista' tkun ippubblikata, maħruġa jew ikkopjata b'xi mod jew iehor fotostatiku, elettroniku, mekkaniku, jew irrekordjata mingħajr il-permess bil-miktub tal-awtur. Permess bil-quddiem biex dan id-dramm jinhadew jew jittella' għall-palk, għat-televiżjoni jew radju, jew għal għamliet oħra ta' xandir għandu jinkiseb bil-miktub mingħand l-awtur.

Lil Karla u Kirsten

PERSUNAĠġI

KAREN — tfajla ta' xi tletin sena

ALDO — fuq l-erbgħin sena

IL-HADDIEM — ta' xi erbgħin sena, qsajjar imma mibni sew

IŻ-ŻGHIR — ibnu, m'għalaqx l-għoxrin

IL-KURATUR — qassis pjuttost żagħżugħ

IS-SEGRETARJA — takkumpanja l-Kuratur, ta' mparu

RAĞEL FIL-GALLARIJA/GEORGE — ġuvni ta' xi għoxrin sena

RAĞEL BIL-BLEJŻER AHDAR — matur, ta' età indeterminata

JACKIE RUSSELL — neguzjant tal-arti

IN-NUTAR SACCO u s-SINJURA SACCO

u **Ż-ŻEWġ ULIEDHOM** żgħar

ŻAGħżUGħ u TFAJLA — ta' xi sittax-il sena

1 Att

Il-bidu tas-sajf. Filgħodu għal x'il-ħdax.

2 Att

Tmiem ir-rebbiegħha, xi ġimġħat qabel. Nofsinhar.

3 Att

Il-bidu tal-ħarifa. Tard wara nofsinhar

Iż-żmien:

Il-ġrajja sseħħħ illum

Il-post:

Il-kamra tal-gallarija fl-ewwel sular ta' dar għadha kemm inbniet

L-EWWEL ATT

1 Xena

Il-kamra tal-gallarija. Fuq ix-xellug, il-poġġaman tal-kawba tat-taraġ tiela' minn isfel. Fuq il-lemin, indana tagħti għal ġewwa li minnha jintlemaħ bieb jagħti għal-sala oħra kbira. Fil-faċċata, gallarija kbira b'bieb fin-nofs u tnejn iżgħar fil-ġnub.

Għalkemm fuq barra jidher li l-għalli hija lesta mill-aluminju, il-bibien ta' ġewwa għadhom ma twaħħilux. Minflok, hemm xi folji tat-triplaj u xi biċċtejn injam li jservu biex jgħattu l-fetħha tal-bieb kbir tan-nofs, waqt li l-fetħha tal-bibien tal-ġnub hija mgħottija temporanjament b'żewġ bibien tal-injam oħxon – bibien li għalkemm pjuttost imqabru, jidhru li darba kellhom certu preġju u probabbli nqalghu minn xi bini jew dar antika.

Il-bieb tal-lemin huwa mgħotti b'xi żewġ fallakki kbar tal-ħarrar miksijin żebgħa u siment, waqt li l-bieb tax-xellug huwa mikxuf u fuqu wieħed jista' jara għadd ta' graffiti mċappsin biż-żebgħha; l-aktar li jispikkaw huma żewġ ittri kbar miżbugħin bil-blu: PN.

Minn barra jistema' l-istorju ta' xi ħadd qed jaħdem fil-qrib u ħsejjes oħra ta' makkinarju li jieqfu u jkomplu

kull tant ħin.

Dieħel minn tieqa mbexxqa tal-gallarija hemm “extension wire” li huwa mqabbar ma’ plakka tal-elettriku mal-ħajt tal-lemin. Hdejn il-plakka, tabella mdaqqsa bil-kliem “King Real Estate Development Unlimited” – kliem però li huwa nofsu moħbi taħt strixxa bil-kitba “SOLD BY” fuqha.

Għalkemm il-post jidher li għadu mhux lest għal kollo, hemm digħi xi biċċtejn għamara stil orjentali, fosthom sufjan tal-qasab bi drapp iffjurit tal-ħarir u xi tapit taħtu. Il-kamra tidher li qed tintuża bħala studjow tal-pittura.

F’nofsha, fuq kavallett żgħir tal-metall tispikka pittura kważi lesta – xogħol ta’ dilettant, xi vażun bil-fjuri jew xi natura morta – kif ukoll xi spotlight, banketta, tavolina b’xi vażetti bil-pitrolju u t-terpentina, stoċċijiet taż-żeġbħha, eċċ.

Fir-rokna tal-lemin hemm paraventu u moħbi warajh jista’ jintlemaħ kavallett ieħor akbar tal-injam, qadim u goff, bi ħdejh bank mgħobbi b’aktar żebgħha, xi kaxxa żgħira tal-ġħodda, u għadd ġmielu ta’ pitturi mdaqqsin kollha wiċċhom mal-ħajt, hekk li wieħed jista’ jara biss it-tili minn wara stirati fuq tilari tal-injam.

Mitluqa fuq il-paraventu jidhru li hemm xi lbies ta’ taħt ta’ mara, xi neglié kollha bizzilla, tights, eċċ. Fuq is-sufjan hemm mixħut kowt pulit u xi valiġġa jew tnejn,

donna hom ta' xi ħadd li għadu kemm ġie minn xi safra. Waħda mill-valiggi hija miftuħa u ħdejha jidhru xi flixkun xorġ, pakkett kbir tas-sigaretti u xi pakkett ieħor jew tnejn f'borża Duty Free.

ALDO, dahru lejn il-platea, jinsab bilqiegħda f'nofs il-kamra jħares lejn il-bibien fuq il-ġnub tal-gallarija. Huwa raġel matur, riesaq lejn l-erbgħin, jekk ma qabiżhomx digħi, b'ċerta arja ta' sofistikaġni affettata.

Jisgħol, xi kultant joħroġ sprej żgħir mill-but, jagħmlu ma' ħalqu, jagħfas l-isprej u jieħu nifs qawwi 'l-ġewwa. Iżomm in-nifs waqt li jħares lejn il-bieb tax-xellug, dak bil-PN fuqu, imbagħad lura lejn il-bieb tal-lemin.

Sa fl-aħħar jerħi n-nifs u jqum. Jersaq u josserva mill-qrib il-bieb tax-xellug waqt li kultant jagħti ħarsa lejn il-bieb l-ieħor. Jerġa' jersaq lura u jdur iħares lejn il-pittura fuq il-kavallett żgħir.

Jersaq qrib u jxammem it-tila. Dlonk iqqaħqaħ u jingħibed lura. Iqqaħqaħ aktar u jerġa' joħroġ l-isprej mill-but. L-istess rutina – jisprejja – iżomm in-nifs – jerħi n-nifs...

Jerġa' l-istorbju minn barra. ALDO jdur u jisprejja wkoll xi ftit madwaru, donna jrid itaffi wkoll l-istorbju.

KAREN (*minn wara l-paraventu*): Baqgħet ma marritlekx dik it-tqaħqiħa, Aldo! Minkejja r-rebbiegħha friska ta' Berlin tal-Lvant!

ALDO (*jersaq lejn il-paraventu*): Daż-żejt għandek tgħid! Mhux l-arja ta' Berlin. Daż-żejt u terpentina! (*Jisgħol*)

KAREN (*tixref għal ftit, xi kwadru jew tnejn f'idejha*): Eqq – Eqq – no peaking! Issa tarah tibżax!

KAREN *terġa' tistaħba wara l-paraventu, tkompli tqalleb il-pitturi li hemm mal-ħajt, donnha ma tistax tiddeċċiedi liema se tagħżel minnhom.*

Hija tfajla ta' xi tletin, irqa jqa, liebsa jeans u pullover goff u kbir, xagħarha lixx u twil. Mhix ta' xi sbuħija straordinarja, b'temperament nervuż u indeċiż, kapaċi tleħi minn estrem għal ieħor fil-burdati tagħha.

ALDO, *it-tqaħqiħa m'hemmx li tmurlu, ma jistax jitkellem. Sa fl-aħħar idur u jmur lejn il-gallarija. Harstu terġa' tingħibed miż-żewġ bibien lateral, imma l-aktar mill-kitba fuq il-bieb tax-xellug. Jerġa' jieqaf josservah għal xi ħin, idawwar ħarstu għal darba tnejn minn bieb għal ieħor.*

Ikun se jerġa'jisprejja, meta jieqaf donnha feġġitlu xi idea. Iħares b'aktar attenzjoni lejn il-bieb tal-lemin. Jersaq lejh b'ċerta determinazzjoni.

KAREN *tixref minn wara l-paraventu, attenta tosservah.*
ALDO *joħroġ idu biex jaqbad waħda mill-fallakki biex iwarraħha ħa jara x'hemm taħtha meta terġa' taqbdus-s-sogħla u jixraq.*

ALDO (*idur lura jfittex l-isprej*): Allura – immissajajtni xejn?

KAREN *pronta terġa' tinħeba wara l-paraventu.*

ALDO (*jintebah - jisgħol*): Dan se nifga hawnġew – dir-riħha ta' żebgħa.

Iftaħ xi mkien talanqas! (*iħaffef lejn il-gallarija u jiftaħ purtella – jieħu nifs qawwi u jerġa' jdur lura 'l ġewwa*) Veru ma nafx x'fettilek tajtha għaż-żejt!

KAREN: L-acrylics ma stajtx naqbad art bihom. Kelli nsakkar għax ma ssaportejtux aktar dak l-istorbju. (*tixref b'żewġ tili f'idjeħha, tiprova tagħżel bejniethom*) Qed jinvijaw il-faċċċata, rajthom?

ALDO: Iva, rajthom! U *about time* ukoll! ...Iż-żejt għamlu żmienu, Karen – hażin għall-ambjent u fuq kollox hażin għas-saħħha! Kont għidtlek...

KAREN (*thalli ż-żewġ tili jistrieħu mal-paraventu u tersaq lejn il-gallarija donnha trid tmur terġa' tagħlaqha*): Issa se jerġgħu jimlew kullimkien trab, issa tara.

ALDO: U haġġiha! Allura propju llum imma? Wara erba' sigħat fuq l-ajruplan dan l-istorbju kien jonqosni. U dan l-għeluq!

KAREN: Naf. *I'm sorry.* Imma taf li ilhom sena jwegħduni li jiġu! Ma ssugrajtx ngħidlu jħalliha għal darb'oħra! X'dehrlek – għoġbok kif tiela'?

ALDO (*ifarfar it-tabella ta' King Real Estate mit-trab*): Stajt haġżejha mdendla barra ftit ieħor, tagħmel ftit riklam għall-kumpanija talanqas. Nefqa bħal dik.

KAREN: Jien m'inixlekk riklam biżżejjed? Dak il-bir fil-patio lestewh ukoll, rajtu? Propju replika eżatta bħal ta' Palazzo Verdagna. Eżatt bħad-disinn li konna għamilna!

ALDO (*iħares lejn il-gallarija*): Niftakar. Imma din, dan x'ġara hawn – dan l-aluminju – x'pastażata għamlu!

KAREN: Xiex? Naf, m'ghidtlekx, imma kelli nagħmel xi haġa – ridt naħdem hawnġew u ma stajtx inhalli aktar dik il-fetħa kollha. Taf x'sirda taqa' filghaxija!

ALDO: Veru qed tishar mela, għandek bżonn dad-dawl kollu! Imma proprju tal-aluminju allura, f'gieh kemm hemm!

KAREN: Xi stajt nagħmel? Tal-injam qalli kien se jdawwimni mill-anqas sitt xħur biex ilestiha. Dik lestiha f'għimġha!

ALDO: Veru miraklu! Xejn ma jwaqqfu l-progress minn daqshekk!

KAREN: U iva, dejjem nista' nerġa' nagħmilha tal-injam meta jkolliftit żmien.

ALDO: ...U ftit flus!

KAREN, *ma tridx tisma' bi flus, tgħolli spallejha.*

ALDO: Sar tassew importanti ż-żmien għalik milli qed nara. X'għamilt f'dawn ix-xahrejn? (*herqan li jkun jaf imma ma jridx juri kemm*) Immissajtni xejn?

KAREN: Le. Hdimit. Hdimit ħafna... Irrid ngħid, immissajtek, mela ma mmissajtek, isma' l-ieħor!

Ittih bewsa ħafifa imma titbiegħed minnu malajr u ma ttihx čans iżommha. Tersaq deċiża lejn il-paraventu u tagħżel waħda mill-pitturi.

Bla ma tkall li ALDO jaraha għalissa, twarrab il-paraventu biex tikxef il-kavallett l-kbir moħbi warajh.

KAREN: U ara! Da dà! X'jidhirlek min dan?

ALDO (*jersaq lejn il-kavallett*): Impressjonanti. Tabilhaqq impressjonanti! Huwa int donnok veru qed teħodha bis-serjetà! Dan fejn sibtu?

KAREN (*ħarsa bis-serqa lejn il-kwadru f'idejha, reġa' d-dubju jekk għandhiex turih*): Xtrajtu. Irkant. Kien ta' Caruana Dingli! Russell qalli li awtentiku - żgur li awtentiku!

ALDO: Ukoll! Qallek liema Caruana Dingli imma? Sa fejn naf jien ga bieġħ tnejn... awtentici ta' Caruana Dingli! U din - diż-żebgħa

wkoll?... (*imiss b'sebgħu xi żebgħa mċappsa mal-kavallett*) ...Din awtentika ta' Caruana Dingli wkoll tgħid? Ikoll nġħid li le però... (*jerfa' tarfil-glekk li misslu mal-kavallett*) Hemm int! Ara x'għamiltli kif ċappastha!

KAREN (*dlonk titlaq il-kwadru mal-paaventu*): Ooops! Il-lummey kif tebbajtha! *I'm sorry*, missni wissejtek.

Taqbad minn fuq il-bank paletta kbira mimlija żebgħa li fiha hemm imdeffsin xi żewġ pniezel u biċċa ċarruta mċappsa żebgħa - tgħaddi l-biċċa lil ALDO biex jimsaħ idejh.

KAREN: Għedtlek; għadni kemm lestejt kwadru. Ma lħaqtx naddaft il-pniezel, *I'm sorry*.

ALDO (*lanqas biss irid imiss iċ-ċarruta b'idi; joħroġ tissue mill-but*): Ix-xejn xejn. U xi kemm ġadtu?

KAREN: Xiex?

ALDO: Xiex, dan, l-awtentiku ta' Caruana Dingli!

KAREN: Ma kienx irħis... Trid taraha?

ALDO: Xiex?

KAREN: ...Il-pittura; l-aħħar waħda li lestejt?

ALDO: Iva, ġib. Ilek mindu dħalna tparla, trid u ma tridx turihieli! (*ipoggi fuq il-banketta*) U dik in-negligé hemm baqgħet, bqajt ma ppruvajthiex!

KAREN: Sekonda waħda!

KAREN *bidlet fehmitha, tieħu l-kwadru li kienet għażżelet u terġa' tmur tqalleb u tfitħex ieħor fost it-tili stivati wara l-paraventu.*

KAREN: Eqq! Tħarisx! *No peaking!*

ALDO: (*jgħaddas rasu*) Oh ġieżugież!...

ALDO *jilmaħ flixkun xorbu magħ taħt il-banketta.*

ALDO: Ma naqqastx mix-xorb milli qed nara. Tibżax – ġibtlek xi tnejn vodka wkoll - mhux sigaretti biss.

KAREN: Ilu ġimġha hemm dak mingħajr ma ma missejtu ma' xufftejja. U m'għadnix inpejjep lanqas.

ALDO: Ukoll! Ix-xejn xejn.

ALDO *jferra' ffit xorbi fil-magg, ilaħalħu u jarmi x-xorb ġo vażett ħdejn il-kuluri.*

KAREN (*toħrog bi kwadru – l-istess wieħed li daħlet bih*): Mhux hemm, Aldo! Kelli ż-żejt imħallat u lest!

ALDO: Eh, iż-żejt! Naf, xammejtu. L-intiena tiegħu trid tifgħa b'xi ħaġa! U int intant ġhaż-żejt kellek taqa'! Kont ġħidtlek tant li jekk trid nurik kif tuża l-acrylics! Dawk aktar iġenici u fuq kolloks ma jniġġsux l-arja.

KAREN: Naf – *I'm sorry.* Ha niftaħ il-bieb l-ieħor ara... (*tmur tiftaħ il-bieb li jagħti għal-lemin*)

ALDO (*iferra' fil-magg u jixrob*): Ma tridx tgħidli li int ilek ġimġha sawm, bla ma tixrob qatra?

KAREN: Hekk hu imma! *Vissi d'arte! Vissi d'amore!*... (*sa fl-aħħar deċiża, tiġibor it-tila u tpoġġiha fuq il-kavallett - fanfara*) Tat-tarat-tatà! X'jidhirlek!

ALDO: Ah, il-famuż kapolavur! |

ALDO jibqa' wieqaf iħares għal ftit bla ma jitkellem – jixrob.

Pawsa twila.

KAREN: X'jidhirlek, eh?

Pawsa.

KAREN: Eh?

ALDO (*għadu ċċassat*): Interessanti...

KAREN: Interessanti!

ALDO: U dan (*iqaħqaqha*) — dan minn meta tajtha għan-nudi?

KAREN: Ara – ersaq, ħares! (*iddawwar id-dawl tal-lampa biex jara aħjar*)

ALDO: U... nud ta' raġel?

KAREN: X'taħseb?

ALDO: Le, veru. Tajjeb. (*jipprova juri aktar entużjażmu*) Tajjeb ħafna anzi! Prosit.

KAREN: Temmen imma li sitt xhur ilu la kont naf x'inhu żejt u wisq anqas terpentina! U din, hawn, dil-biċċa bil-palette knife għamiltha, indunajt?

ALDO (*iħares*): Liema?... Ah, iva. Veru effettiva. Effettiva ħafna. Specjalment metaiftakar, kif għidt int, li sa sena ilu bilkemm kont taf x'inhuma pastels...

KAREN: U x'pastels, pastels! Dawk, dawk bla ħajja, għal xi ħadd bla demm tajbin! Il-kulur qawwi, viskuż u jleqq, dak li veru jqanqle... Kulur li fiq qabda!

ALDO *joħroġ nuċċali mill-but.* KAREN *tosservah hekk kif donnu bla ma jrid jibda jifli l-pittura b'aktar reqqa. Jgħaddi subgħajh ma' wiċċit it-tila.*

KAREN: Veru? Hux donnu jistiednek toħroġ idek biex tmissu, donnok trid tiżgura ruħek li muħwiex ħaj?

ALDO *jkompli jħares b'attenzjoni akbar aktar ma jmur. Idawwar id-dawl tal-lampa minn rokna għal oħra, kultant jerġa' jmiss wiċċit it-tila bi truf subgħajh, kultant jgħolli n-nuċċali u jħares minn taħtu.*

ALDO: Le, tajjeb, eh. Dit-*texture* allura, din però donnha għandha xi *gauze wire* taħt.

KAREN: Kif indunajt?... (*malajr*) Mhix imma!

ALDO: Mmm?

KAREN: Mhix *gauze wire*! Mhux propja. Xi ħaġ-oħra. Aqta'!

ALDO: X'naqta'?

KAREN: X'waħħalt hemm! Aqta'!

ALDO (*bla ma jgħolli rasu mill-kwadru*): Jigifieri... waħħalt xi ħaġa però?

KAREN: Mela! Imma ma taqtax xiex?

ALDO: Fejn naf. Fl-original żgur ma kenitx hekk.

KAREN: X'original?

ALDO: Minn fejn ikkuppjajtha...

KAREN: X'ikkuppjajt?

ALDO: Din. L-istampa...

KAREN: Xi stampa?

ALDO (*sa fl-aħħar jgħolli rasu mill-kwadru u jneħħi n-nuċċali. Jixtieq jemmen dan li qed jipprova jgħid*): Dan il-kwadru. Tgħidlix...

Stenn – ikolli ngħid xi espressjonista Ģermaniż... U dak in-nude dak għandu wkoll xi ftit minn Blake, għalkemm ifakkarni f'xi illustrazzjoni ta' Kahlil Gibran...

KAREN *waqfet zopptu – ma titkellimx.*

Pawsa twila hekk li ALDO jkollu jdur iħares lejha.

KAREN (*bajda karti*): X'illustrazzjoni! X'int tgħid?

ALDO: X'ġara?...

KAREN: ġara?... Int x'ġara! X'int tgħid? Xi stampa kkuppjajt? X'espressjonista Ģermaniż? (*furjuža*) X'int tghid!

ALDO: Jien naf. Forsi mhux Ģermaniż, fejn naf x'inhu... Awstrijak?...

KAREN: . X'int tgħid?

ALDO :... Schiele forsi! Int taf!

KAREN: ...X'naf? Qed tgħid li jien ikkuppjajtha din? Dak li qed tgħid?

ALDO: X'jiġifieri? Trid tgħid li dan mhux kopja?... (*idur iħares lejn il-kwadru.*) Li dan oriġinal?

KAREN *tiftaħ ħalqha imma tieqaf. Ma tistax tiddeċċiedi jekk hux qed jagħmel hekk apposta jew le.*

Pawsa.

ALDO *jħares fiss lejha għal ftit, imbagħad jerġa' jilbes in-nuċċali. Jersaq lejn il-kwadru, jgħolli jdejh biex donnu jipprova jerġa' jmiss fejn miss qabel. Jieqaf, donnu jeħtieġlu sforz biex jikkonċentra kif jixraq - u biex jiffaċċja r-realtà. Jimxi lura u kważi jitfikxel fil-banketta fejn hemm bilwieqfa KAREN.*

Bla ma jdur lejha jpoġġi fuq il-banketta, ħarstu dejjem fuq il-kwadru. Jgħaddi bosta sekondi jħares fiss lejh.

ALDO (*bla ma jħares lejha*): U... x'suppost hu eżatt allura dan – raġel jew għasfur?...

KAREN: Anglu.

ALDO: Ah. Anglu. U x-xibka allura?...

KAREN: Maqbud fiha – xibka tal-insib abbandunata.

ALDO: U nqabad fiha intortatament...

KAREN: U tkallha hemm, imut bil-mod il-mod, bil-ġuħi, bil-kesħha, fil-għera ta' staġun mhux tiegħi...

ALDO: *I see.* U kloqtlu wkoll l-ambjent psikoloġiku... Il-klima patologika. Naturalment. Prosit. U... xi kemm domt fuqu?

KAREN: Fuqu?... (*pawsa*) ...Tliet sessjonijiet. Għall-ewwel, l-ewwel tnejn bilkemm lestejt xejn. L-aħħar waħda mbagħad malli qbadt il-pniezel, il-paletta f'idejja, ma stajtx nieqaf...

ALDO (*aktar aħrax issa*): Kemm imma? Tmienja, sitt sigħat, kemm?

KAREN: Xi tliet sigħat. Forsi ftit aktar. Ma żammejtx ħin...

ALDO: Tliet sigħat. (*iħokk moħħu – aktarx jitkellem waħdu*) Tal-ġħażeb. Tliet sigħat... forsi ftit aktar

KAREN: Ma temmennix?.

ALDO: Le! Le, nemmnek! Nemmnek.

KAREN: U lilek... jogħġibok?

ALDO: Jogħġibni? Lili?...

KAREN: Mela lil min?

ALDO: Jogħġobni, iva... Imma – aktar importanti – lilek jogħġibok?

KAREN: Jogħġobni?...

ALDO: Hekk hu. Lilek. Jogħġibok?

KAREN: Hemm bżonn tistaqsini!

ALDO: Basta għoġbok. Basta għoġob lilek.

KAREN: ...Għidtlek! Għalija kapolavur!...

ALDO: L-aqwa li għoġob lilek.

KAREN: ...Kapolavur (*tieqaf*) Iva jogħġobni! L-aqwa xogħol tas-seklu għoxrin ġħalija! Aqwa minn l-aqwa Picasso! Jistgħu jaħarquha l-Guernica issa ġħalija! X'ċuc hu, Gauguin! Kokoschka! X'għal għajnej jew widnejn Van Gogh! Van Klee, Van Poxt!... (*tbaxxi leħinha*) Schiele! B'liema jedd tistaqsini jogħġibbnix?... Hemm bżonn tistaqsini? (*bi sfida*) Jogħġobni iva! (*tersaq lejn il-kwadru u bil-ħrara kollha tagħtih bewsa*) Jogħġobni. Jogħġobni! Jogħġobni

ALDO (*bil-mod il-mod ġej f'tiegħu*): Iva, qed nara. U ma nlumekx. (*iqum, jipprova jassumi ton biered, biered*) U... min kien il-mudell, allura?

KAREN: Il-mudell?

ALDO: Għandi nifhem li xi ħadd ippużalek... Original bħal dan!

KAREN: Tista' tiddubita?

ALDO: Le. Anži! Mingħajr mudell żgur ma kontx tkun kapaċi tagħmel xogħol hekk... hekk...

KAREN: Xogħol hekk kif?

ALDO: Hekk... originali. – Min kien?

KAREN: Jimporta min kien? L-aqwa min hemm fuq it-tila. Mhux min

kien!

ALDO: Tabilħaqq. Min kien imma? Wiċċu ġallejtulu barra.

KAREN (*tbissima enigmatika*): Le – wiċċu hemm qiegħed kieku!

ALDO: Trid tagħmilha tal-gustuža?...

KAREN: *I'm sorry...* Ċajta privata.

ALDO: Min kien?

KAREN: Ma nistax ngħidlek.

ALDO: Ma tistax? Ma tistax għaliex?

KAREN: Sigriet professjonal!

ALDO: Tassew?

KAREN: Tassew. Taf int wara kollox kemm hu diffiċli ssib mudelli tajbin biex jippużawlek nudi...

ALDO: Ahh! Sibt wieħed mela u trid iżżommu għalik. Prosit. Digà se tibda tikkompeti miegħi.

KAREN (*issa sinciera*): Nikkompeti! Miegħek! Naf li jiena tajba – imma mhux daqshekk. Minkejja kollox, żgur mhux daqshekk...

ALDO, *donnu jrid jaqtagħha hawn, idur mill-kwadru. Jersaq lejn is-sufan – jitfa' xi affarrijiet lura fil-valiġġa miftuħha.*

KAREN *tosserva. Tagħraf is-sinjali.*

ALDO (*iħoħsha thares lejh – bla ma jdur*): Dak int biss tista' tgħidu issa...

KAREN: Xiex?...

ALDO: ...Kemm int tajba jew le.

KAREN: Veru? Taħseb imma li tajba daqshekk?

ALDO: Daqshekk? X'inhuwa "daqshekk"? Liema kejl qed tirreferi għaliex? Taħseb li hawn xi kejl li jista' xi ħadd iqabbel ruħu miegħu biex tasseg ikun jaf hux tajjeb "daqshekk!"... jew le!

KAREN: Għalija iva. Ara kieku lili xi ħadd jgħidli li jiena tajba daqsek pereżempju...

ALDO: Daqsi! Qed tipprova tonfoħni issa?

KAREN: ...Kieku – anzi – anki anqas minnek, imma qrib tiegħek, kif kont tpingi int, għalija kieku biżżejjed.

ALDO: *I see*. Talanqas għidt "kont".

KAREN: Meta kont tpingi biż-żejt irrid ngħid. Mhux għax l-acrylics tiegħek mhumiex tajbin...

ALDO: Grazzi.

KAREN (*tibdel it-ton – l-entużjażmu digħà għeb*): Minnex nipprova nonfħok, le. Taf daqsi l-kapaċită tiegħek int, Aldo. M'għandekx bżonn lili biex nonfħok. Anzi. Taf li mhux soltu tiegħi...

ALDO (*jagħlaq il-valiġġa*): Appuntu.

KAREN: Appuntu – għalhekk – jekk nitolbok tgħidli jekk xogħli... mhux jiena – jekk dax-xogħol hux tajjeb jew le – nistaqsi lilek għax inti awtorità. Għax int artist veru...

ALDO: Artist veru! (*bla sarkażmu*) Mhux aktar minnek imma.

KAREN: Aktar minni żgur...

ALDO: M'intix tismagħni, Karen... Mhux aktar minnek, le.

KAREN: Qed tgħid bis-serjetà?

ALDO: Bis-serjetà... U bl-awtorità kollha! (*kwaži b'rabja*) U emminni u ismagħha tajjeb, għax ma nerġax nirrepetiha; f'dan l-ambjent – f'dil-belt ċkejkna ċkejkna tagħna, Karen – fil-gholi tal-arja rarifatta fejn jimirħu l-magħżulin tal-Muži – il-mimmi t'għajnejn l-allat ghajjura tal-arti – m'intix se ssib ieħor li jgħidlek sinċerament kliem bħal dan. Iva. Bis-serjetà. Ix-xogħol tiegħek – talanqas dan ix-xogħol – huwa xogħol... (*ifittem il-kliem, ixengel rasu, ma jafx jgħid – jew ma jridx – dak li jħoss*) Tal-ġħażeb... x'inhi l-espressjoni?... Tal-ġenn! Nixtiequ kien tiegħi! Qed tismagħni? F'dawn l-ahħar għaxar snin ma rajtx xogħol bħal dak – la ta' hadd – u wisq anqas tiegħi. U la taż-żejt ta' qabel – u wisq anqas l-acrylics ta' wara. Mħux li kien kien tiegħi. (*pawsa*) Smajħta? Awtorevoli biżżejjed hekk?

KAREN: Ieqaf... M'għandekx għalfejn tagħmel hekk!

ALDO: Le? (*kiebi – f'daqqa waħda għajjen*): Qed ngħid bis-serjetà, Karen. Bis-serjetà kollha.

KAREN: Ieqaf. Se ggħegħilni nibki. Ili ġimġħat sħaħ ma nibki... Ma rridx nerġa' nibda.

ALDO: Karen... Karen, Karen...

Jersaq lejha. Hi tersaq lejh – imbagħad tintelaq f'idejh u tħbusu. Bewsa mqanqla, hekk li għal bosta sekondi ma thallihx jinħall minn magħha.

ALDO jipprova jaħkimha b'aktar qawwa u jiġibidha lejn is-sufan. Jaqgħu t-tnejn fuqu imma KAREN dlonk diġà qed tissielet biex taħrab minn miegħu. Tqum bilwieqfa.

KAREN: Le. Mħux issa, Aldo! Se nċempel lil Russell.

ALDO: X'iċċempel!

KAREN: Lil Jackie! Nieħu l-parir tiegħu!

ALDO: X'parir?

KAREN: Hu jaf ikun aktar spassjonat, kritiku...

ALDO: Russell!

KAREN: ...Hadd aktar minnu ma jaf ikun aħdar daqsu meta jrid u jgħidlek veru dak li jħoss!

ALDO: Fuqieg! Fuq il-kwadru? Mela qed tiġġennen!

KAREN: Dak il-*business* tiegħu!...

ALDO: *Business* imma! Mhux arti!...

KAREN: Għandu gallerija, le! Għal waħda tnejn! Jekk ma jafx hu x'jiswa dan, min tridu jaf?

ALDO: Mela veru qed tiġġennen! Mela taħseb li għax għandu gallerija dak jaf xi ħaġa fuq l-arti?...

KAREN: X'jiġifieri ma jafx! Xi ħaġa jaf!

ALDO: Imma kemm se jbigħha u kemm se jisloħ *commission*! Dak li jaf! Ngħidlek jien kemm se jgħidlek. Mitejn lira – tliet mijha *tops*! (*jimita*) "Mitejn – tliet mijha *tops*! Tliet mijha *tops*!" U dak kieku niġi miegħek jien u ngħidlu li dan xogħol tajjeb – eċċellenti! Kieku 'qas biss iħares lejh!

KAREN: X'jiġifieri ma jħarisx lejh! Ghadek kemm għidtli...

ALDO: Ismagħni, Karen. Int xi trid taf? Kemm tista' tagħmel flus bil-kwadru?...

KAREN: U xi flus flus! X'jimpurtani mill-flus!

ALDO (*ironiku*): *Right!* Mela tgħidlu xejn lil Russell!

KAREN: Kulma rrid l-opinjoni tiegħu...

ALDO: Flus hi l-opinjoni tiegħu. Dak biss li jista' jgħidlek, isma' minni.

KAREN: Imma jekk ma jafx hu jikkritika xogħol bis-serjetà, min tridu jaf?

ALDO: Ah, kritika! Kritika ħag'oħra. Għax m'għidtlix mill-ewwel? Kritiċi nsiblek kemm trid! U ngħidlek jien lil min tghid, jekk veru trid kritika tajba. Nieħdok għand Walter D'Anastasi; ġalli f'idejja.

KAREN: Walter...

ALDO: L-aħħar wirja li għamilt għamilli biċċa xogħol kapolavur ta' kritika. Veru li issa ilu ftit imma meta trid immorru. Anzi, ngħidlu jiġi hawn, l-istudjow tiegħek. Hekk xieraq. U jien stess neħodlok ir-ritratti. Naturalment, l-ewwel irid ikollok xi ftit aktar xogħliljet lesti jekk veru tridu jtik studju serju.

KAREN: Minn daqshekk, xogħliljet għandi kieku.

ALDO: X'xogħliljet?

KAREN: Li lestejt. (*tersaq malajr lejn it-tili mal-ħajt*). Kont urejtek xi wħud minnhom qabel.

ALDO: Qabel? Qabel dan jiġifieri?

KAREN: Qabel dan. Ta' qabel sefirt.

ALDO: Dawk kienu oriġinali wkoll?

KAREN: Xi whud! Aldo! Tgħidlix li... Ma tridx tgħidli li ma kontx indunajt?

ALDO: (*ixengel rasu – imma ma jgħid xejn*).

KAREN: Biex qed niskanta? Hekk jew hekk, int mhux biex tara x-xogħol tiegħi kont tiġi hawn dawk l-aħħar ġimġħat.

ALDO: *Come on.* Mhux fair tgħid hekk, Karen.

KAREN: Le? Ghalija kont tiġi int, le – mhux għat-tpingħija tiegħi, mhux hekk? Ghaliex mhux fair? Jien kont nurihomlok u int dejjem

tghidli kemm kienu tajbin u kemm qed nagħmel progress... U wara kollox, f'siegħha sagħtejn wieħed ma jistax jippretendi aktar minn hekk, mhux hekk?

ALDO: *I'm sorry*, OK?

KAREN: OK, għaliex le? Jien ġhidtlek xi haġa? Naturalment int assumejt li jien ma stajt nagħmel xejn originali, xejn minn rajja... (*tqalleb it-tili, imma issa bla ħajra*) Ma nafx eżatt liema kont digħi rajt qabel...

ALDO (*jisprefja*): Ma jimpurtax. Ejja. Ha naraw x'għandek...

KAREN (*tieqaf, għadha daharha lejh - tiddritt b'xi żewġ kwadri li għażlet marsusin ma' sidirha*): Trid tara x'għandi?...

ALDO: Ģib...

KAREN (*iddur f'daqqa*): Le.

ALDO: Le?... Le xiex?

KAREN: Ma rridx nurihomlok.

ALDO: U għaliex?

KAREN: Missek rajthom meta kellek iċ-ċans!

ALDO: Ejja, Karen. Ghidtlek jiddispjaċini...

KAREN: Naf. Mhux għalhekk imma. Mhux biss. Ngħidlik is-sew ma nafx inixesta lesta nħalli min jarahom għalissa.

ALDO: U għaliex le?

KAREN: Ma nafx. Nibża'... Le, ma nibżax... Ma nafx! Int stess ġħidt wara kollox: x'jimporta x'jgħid ħaddieħor? L-aqwa li għalija huma sbieħ! Imma mhux hekk, Aldo? X'tahseb int? Tieħu gost - veru kont tkun trid int min jaralek ix-xogħol tiegħek?...

ALDO: (*skantat - mhemmx dubju!*)

KAREN: ...Mhux aħjar iżżommhom għalik? Jibqgħu tiegħek? Bla ma thalli lil ħadd iċappashomlok bit-tifħir...

ALDO: Jew jobżoqlok fuqhom, tgħid int...

KAREN: Rajtx! Le! żgur li le! Hadd m'hu se jarahom!

ALDO: U isa – kont qed niċċajta, Karen! Hadd m'hu se jmaqdarhomlok, niżġurak.

KAREN: Le!

ALDO: Kont qed niċċajta!

KAREN: Le. Ma kontx qed tiċċajta. Il-fatt hu, Aldo, int ma tafx tiċċajta. Kont qrajtha l-kritika fuq ix-xogħliljet tiegħek: “L-artist – ir-rappreżentant ewlieni ta’ ġenerazzjoni li ma tgħallmetx tiċċajta! Il-ġenerazzjoni miċħuda!”

ALDO: *Cliché*, Karen! *Cliché*. Il-kritici wkoll jgħidu l-banalitajiet kultant. Tēħodhomx b'vangelu.

KAREN: Minn daqshekk, tista' sserraħ moħħok.

ALDO: Imma xorta m'intix beħsiebek turini xejn aktar, hux hekk?

KAREN: Le. Mhux... għalissa.

ALDO: Meta mela?

KAREN: Irrid naħsibha ftit hekk jew hekk. Nagħżel l-aħjar fosthom...

ALDO: L-aħjar? (*ħjiel ta' sarkażmu*) Hemm daqshekk tajbin allura. eh?

KAREN: Jien m'għidtx li huma tajbin.

ALDO: Le? U xi kemm għandek mela?

KAREN: Pitturi? B'ta' qabel?

ALDO: B'kollox – b'ta' qabel, ta' wara – kemm?

KAREN (*tinsisti*): B'ta' qabel bdejt... (*tieqaf*). Li kont urejtek qabel, għandi xi ġħaxra. Kont rajthom le?...

ALDO: U ta' wara – wara li bdejt b'dan, kemm?

KAREN: ...Tort tiegħek jekk ma rajthomx.

ALDO: Kemm, Karen?

KAREN: Fejn naf kemm! Xi ħamsa, sitta oħra!

ALDO: U kollha bħal ...dak. Kollha tajbin – tajbin daqs dak?

KAREN (*mossa bi spallejha, bejn trid tgħid iva, bejn ma tafx*): Għaliex le?

ALDO: U kollha ta' dak... L-istess mudell?

KAREN: Iva. Kollha. U kollha nudi. U kollha ta' dak, iva. Sett shiħ! Kollha l-istess suġġett! Serje shiħa! U kollha jibdew bil-mod, trid iżżeiegħel bihom, tmellishom bil-mod il-mod, toħroġhom minn qoxorthom, tipprova darba, darbtejn! Sakemm sa fl-aħħar stragi shiħa fuq tila għal sagħtejn, tliet sīgħat! Sakemm sa fl-aħħar teħles! U lesta: kapolavur ieħor! Guernica oħra mċarrta! Mona Lisa bi tbissima misterjuża, tbissima stupida, enigma ma tfisser xejn! Hlief dak li jfelles moħħ ossessiv ta' raġel – raġel għajjur! – iħares lejha! Imma jien ma nurihielhomx. Lil ħadd! Lanqas lilek! Dik tiegħi! U tiegħi biss!

ALDO (*sarkastiku*): *Vissi d'arte, vissi d'amore!*...

Pawsa, tebqa t'għajn.

KAREN: Mur, Aldo.

ALDO (*pawsa – ma jiċċaqlaqx – imbagħad*): Allura m'intix se tgħidli min ippużalek?

KAREN *tqum u tmur tferra' grokk. Tixrob.*

KAREN (*bla ma thares lejh*): Mur.

ALDO: Ma mmisajtnix, hux hekk? U digà qed tkeċċini. (*iqum u jmur lejn il-valiġġi – idur*) Bqajna fejn konna milli jidher. Agħar minn kif konna... Stajt ma tellajthom xejn hawn fuq dawn il-valiġġi... Stajt m'għamilt l-ebda vjaġġi! Stajt iffrankajthieli dik in-nefqa talanqas! (*KAREN ma tweġibx*) Stajt talanqas iffrankajtli dak it-taraġ u għidtli qabel ma dħalt!

KAREN: Ma kontx naf qabel ma dħalt.

Pawsa

ALDO: Le. Kont taf. (*pawsa*) Ma jimpurtax. Arani sejjer.

Jaqbad valiġġa u jwassalha sa ras it-taraġ. Imma jieqaf u jidher jitlajja, indeċiż, ma jridhiex tispicċċa hekk.

ALDO: Immur, Karen. Però xorta waħda nkellmu lil Walter jekk trid.

KAREN: Tkellmu xejn. Tagħmillix pjaċiri.

ALDO: Jien ngħidlu. Meta tridni ngħidlu li jista' jiġi?

KAREN: Qatt!

ALDO (*jersaq eqreb*): Ċaw, Karen. Ċempilli.

KAREN: Ara ma tgħidlu xejn.

ALDO: Għada nerġġħu nitkellmu...

KAREN: Ma nitkellmu xejn! U ma rridekx tkellmu, qed tismagħni?

ALDO: OK. Inċempillek mela...

KAREN: Mhux OK, Aldo! (*taħtfu mill-pavru – f'idha għandha l-palette knife*) Ma rridekx tkellmu! Ma rridekx tgħidlu kelma li hi kelma, qed tismagħni!

ALDO: OK! OK!

KAREN: Qed taraha din? Jekk tkellmu, jekk tgħidlu kelma li hi kelma...
(iddur lejn il-pittura – tgħolli s-sikkina għal darba tnejn, donnha se ċċarrat it-tila) Kelma waħda... u ma nħallix biċċa li hi biċċa minnha! Qed tismagħni?... Wegħedni! Wegħedni li ma tkellmux.

ALDO: Għidtleyk, OK! Inwegħħdek! Tajjeb? Inwegħħdek!

Jara li KAREN għadha bis-sikkina mgħollija, għadha mhix konvinta – jagħmel tabirru ħu li se jdur, imbagħad idur lura f'daqqa u jaħtafha minn wara – jissielet magħha biex jeħdilha s-sikkina minn idha.

ALDO: Min kien – għid! Għidli. Min?

KAREN: Hallini!

ALDO: MIN?

Jissieltu għal sekonda, tnejn, imbagħad KAREN twerżaq waħda. Is-sikkina taqa' fl-art. ALDO jitlaq lil KAREN – iżomm idu l-leminija u jara li hemm id-demm nieżel minnha.

ALDO: Jesus Christ!

KAREN: Aldo!

ALDO: Jesus!... Aħjar tara ssibx xi ftit *antiseptic*... Jesus!

KAREN: *I'm sorry!* Ha nara...

ALDO: Halli! Xi trid tara?... Ara ssibx ftit flavin, xi garża, jew faxxa xi ġaġa!...

KAREN: OK. Ejja – poġġi... (*tressqu lejn is-sufan*) Trid twaqqaf id-demm, ipprova aghħfas il-polz – żommu magħfus...

Hekk kif ALDO jpoġġi fuq is-sufan, KAREN twarrab it-tapit b'saqajha biex ma jqattarx demm fuqu.

ALDO: Għalfejn qed twarrbu? Tibża' li se ntebbagħħulek?

KAREN: Le. Hekk...

ALDO: ...Moħħok fit-tapit!

KAREN: ...*I'm sorry!*

ALDO: ...Mur ġib xi elastoplast jew xi haġa!

KAREN: OK. Stenn ftit! (*tkun se toħroġ mill-bieb tal-lemin imma terġa' ddur*) Forsi aħjar tmur fil-kamra tal-banju mill-ewwel...

ALDO (*idewwi idu bit-tissues li ħareġ mill-but*): Għalfejn?

KAREN: ...Hemm il-medicine chest hemm gew. U tkun tista' żżommha taħt l-ilma! Ejja!...

ALDO (*iqum*): Din kien jonqosni!

KAREN: *I'm sorry!*...

ALDO *għaddi minn ħdejn* KAREN *li tipprova tersaq lejh, ma tafx x'taqħmel biex tgħinu, iżda hu ma jagħtix kasha u jibqa' għaddej.*

ALDO: Hallini! Aktar jien! Aktar jien ukoll!...

KAREN (*timxi warajh*): *I'm sorry, Aldo!* Ma ridtx inweġġgħek, emminni!...

Jinstema' bieb jinfetaħ u jinstabat fil-kurutur.

KAREN terġa' tidħol lura wara ffit sekondi.

Fis-sikta l-istorbju minn barra issa jinstema' aktar.

KAREN (*weħedha*): *I'm sorry...*

Tersaq lejn il-kavallett, titbaxxa u tiġbor is-sikkina. Tara xi taqtir tad-demm fl-art. Tieħu l-biċċa ċarruta mitluqa fuq il-kavallett u timsħu biha. Tersaq lejn is-sufan, timsaħ xi tbajja oħra ġdejh.

KAREN (*issejjaħ*): Kollox sew, Aldo? Sibthom?

Leħen ALDO, ma jinftiehemx x'inhu jgħid, jinstema' jirrispondi minn ġewwa.

KAREN: Aldo! Kollox sew?...

Pawsa.

KAREN *tergħa' titbaxxa tixxotta xi tebgħha oħra mill-art.*

Tiżbarazza madwarha. Taqbad in-neġligé minn fuq il-paraventu u donnha bla ħsieb, tagħmilha ma' sidirha, tara tiġihiex.

KAREN: *Wishful thinking*, Aldo! Hasra li f'hekk biss tara kbir...

ALDO (*minn ġewwa*): X'int tgħid? Għidilhom jieqfu 'l dawk hemm barra trid!

KAREN tersaq lejn il-bagalji f'ras it-taraġ. Donnha aktar tiskonċerta ruħha meta tarahom.

KAREN: Għidtlek għandek bżonn xi ħaġa? Jekk trid... jekk trid indaħħallek il-valiġġi ġewwa jien, OK Aldo?... (*leħinha jitbaxxa - rassenjet?*) Jekk trid tibqa' hawn... ibqa'. (*Tibda tressaq it-tapit*

lura f'postu, donnha mingħajr ma taħseb f'dak li qed tagħmel.)
Jekk għadek trid...

ALDO *jitfaċċa fil-bieb jinfaxxa idu.*

ALDO: Grazzi! M'għandi bżonn xejn! – Jekk irrid xiex?...

KAREN: Jekk trid ... jekk trid inwasslek sal-klinik. (*ħatja – titlaq in-negligé fuq il-valiġġa*) Għandek *injection tat-tetnu?*...

ALDO: Tetnu!... Jien ma sejjer ebda klinika, ibqa' ċerta!..

KAREN (*tersaq*): Reġa' ħiereġ id-demm.

ALDO: X'ix-xjafek!... Ma jrid jieqaf b'xejn! Kollu ġtija tiegħek! Int u r-ras miġnuna li għandek! (*idur u jmur lura fil-kamra tal-banju.*)

KAREN (*warajh – tisplodij*): Jien? Int... Int għandek tgħid! Int u l-għira bażwija kollha tiegħek! Kollu tort tiegħek!

Pawsa.

Ebda tweġiba.

Skiet - ghajr għall-istorbju tal-ħaddiema barra.

KAREN: Tort tiegħek! Qed tismagħni!

Tridu jismagħha – iddur irrabbjata lejn il-għallarija – tixref 'il barra.

KAREN: Intom għadkom hawn! Ilkom nofs ta' nhar u m'għamiltux ġumes minuti xogħol! Morru! Daqshekk xogħol! Huduha off!

L-istorbju jkommpli.

KAREN: Qed tismagħni? – Ghidtlek ieqqaf! Ieqfu!... (*tinduna li mhumiex*

jisimghuha – jew mhumiex jagħtu kasha - iddur f'daqqa.) Eh, iva? Eh, iva, ja bagħal... Issa naraw mela.

Taqbad il-fil tal-wajer li hemm dieħel mill-gallarija u ssegwih sa fejn huwa pplakkjat fil-ħajt. Tiġbed il-plakka bil-herra.

Skiet perfett.

Imbagħad, bil-mod tistemgħa baxx fl-isfond l-mużika ta' opra. Arja minn Turandot. "Nessun dorma".

KAREN: Aħdmu issa – aħdem kemm trid...

Titlaq il-plakka fl-art u tmur lejn il-kavallett.

Tieħu l-flixkun u l-magg u tferragħ fi. Tixrob waqt li ddawwar ġarsitha lejn it-tila. Tosservaha għal bosta sekondi.

ALDO (*minn ġewwa*): Karen!...

KAREN *ma tiċċaqlaqx.*

KAREN (*weħedha*): I'm sorry...

ALDO: Karen!

KAREN (*taħt l-ilsien*): Ĝejja! (*imma għadha meżmerizzata tkħares lejn il-kwadru*). Ĝejja...

Titbaxxa u tiġbor il-paletta. Imbagħad tieħu s-sikkina f'idejha. Tibqa' wieqfa hemm quddiem il-kavallett, paletta f'id waħda, is-sikkina marsusa fl-id l-oħra.

Jidħol ALDO, idu infaxxata sew issa.

ALDO: Mela ma tismax? Waqfu dawk? Ara tistax tagħmel għoqda hawn...

KAREN *iddur lejh, titlaq il-paletta bla għaż-żejt ħdejn il-kavallett, imbagħad bil-mod tiftaħ l-id l-oħra u tkalli s-sikkina taqagħiha minn idha. Tieqaf thares donnha mistagħġba lejn il-pala ta' idha minn fejn jibda jidher ġiereg id-demm.*

Tersaq lejh, trid tgħinu jorbot il-faxxa, imma donnha msaħħra mid-demm iqattar minn idha...

ALDO: Ģieżuġież! Karen! X'għamilt?...

KAREN: *I'm sorry, Aldo...*

Jitbaxxa bil-mod id-dawl.

KAREN: *I'm sorry.*

2 Xena

Aktar tard.

IL-HADDIEM *jitla' minn isfel. Huwa mimli trab, liebes flok ta' taħt u xorts imqattgħin. Imur dritt lejn il-gallarija jfittex il-wajer dieħel minn barra, isegwih lura sal-ħajt fejn hemm il-plakka u jerġa' jipplakkjah. Imur lejn il-gallarija, jara l-magg bix-xorb u l-flixxun ħdej u jieħu l-flixxun miegħu.*

IL-HADDIEM (*lil xi ħadd barra*): Orrajt! Tijha!

Ftit sekondi wara jerġa' jibda l-ħoss tal-magna.

IL-HADDIEM: OK! Halli!

Il-ħsejjes jieqfu.

IL-HADDIEM *idur, jieħu belgħa mill-flixkun u jmur ipoġġi fuq is-sufan. Ineħħi l-maktur mimli trab li għandu marbut ma' rasu.*

Jitla' ż-ŻGHIR. Bilkemm għandu sbatax-il sena, irqajjaq u pjuttost magħlub, b'xagħru maqtugħ stil skinhead u b'misluta waħda f'widnejh.

Jidħol bil-mod, iħares madwaru b'interess u kurżitā lubiena.

IL-HADDIEM *inewwillu l-flixkun iż-żda ż-ŻGHIR ma jiħdux.*

IŻ-ŻGHIR: Aħna se nibdew jew?

IL-HADDIEM: X'għażla għandek? La jiġu nibdew. Taħdem u ma taħdimx, xorta mħumiex se jibqgħu jafuhulek.

IŻ-ŻGHIR: Kemm se jdumu?

IL-HADDIEM: Fejn naf. Waslu biex ikolli ngħid. Sakemm ma sabux in-nies il-poliklinik.

IŻ-ŻGHIR: Jien għandi l-ġuħ. Għadni ma ġadu xejn minn dalgħodu.

IL-HADDIEM: Issa mmorru dalwaqt.

Imur iħares lejn il-kwadru fuq il-kavallett il-kbir.

Ebda reazzjoni.

IŻ-ŻGHIR *jieqaf iħares lejn in-natura morta fuq il-kavallett iż-żgħir.*

IŻ-ŻGHIR: Għandi l-ġuħ imma.

IL-HADDIEM: Iva mur mela! U ġib żewġ ħobżiet lili wkoll.

IŻ-ŻGHIR: Kemm se ndumu?

IL-HADDIEM: Ha ddum tik-sirli għajni? Għidtelek issa jiġu d'aqt. Mur.

IŻ-ŻGHIR *idaħħal idu fil-but jara x'għandu flus.*

IŻ-ŻGHIR: Mhux se jkoll biżżejjed.

IL-HADDIEM: X'għamilt biha l-ħames liri li tatek ommok il-bieraħ?

IŻ-ŻGHIR (*paniku ta' mument*): Qed nghidlek dan mhux biżżejjed!

IL-HADDIEM: Issa ntik. Issa ntik jien. (*jixrob*) Int mur ara x'hemm fil-friġġ l-ewwel.

IŻ-ŻGHIR: Fil-friġġ? Xi friġġ?

IL-HADDIEM (*juri d-dahla fuq il-lemin*): Hemmġew.

IŻ-ŻGHIR: Eh, jekk m'għandix!...

IL-HADDIEM: Baħnan. U mbagħad jgħidu skond iz-zokk il-fergħa!

IŻ-ŻGHIR *idur iħares lejn il-kwadru li kien qed iħares lejh* IL-HADDIEM.

IŻ-ŻGHIR: Dan xi pittur allura?

IL-HADDIEM: Le! Bajjad!

IŻ-ŻGHIR: Irrid ngħid pittur tajjeb? Famuż jew?

IL-HADDIEM (*jgħolli spallejh*): Li qed tara.

IŻ-ŻGHIR: Ma nafx... (*jersaq iħares lejn il-kwadri l-oħra wara l-paraventu – se jibda jqalleb fosthom*) Irġiel biss donnu jħobb dan, dak żgur!

IL-HADDIEM: Iva mur ġibli ħobża! Halli kollox! Mela m'għadekx bil-ġuħ int, jew?

IŻ-ŻGHIR: Ghidtlek, ma ġadt xejn minn dalgħodu!

IL-HADDIEM: Mela toqgħodx tbagħbas! Għalhekk ma nkunx irridek miegħi int lilek għidilha 'l ommok! M'int tajjeb għal xejn! Tik-tgerger u ttikx tiekol!

IŻ-ŻGHIR (*nervuż – joħroġ sigarett – ikebbes u jmur ipoġġi fil-għalli*): Meta trid tibda għidli. Qed tarani ngerger lili?... OK, ma ngergirx. Taħseb se ninkwieta? Taħseb li m'iniex kapaċi nkun kalm u skansafaċċendi bhalek?... (*ipejjep – nifs twil – imbagħad inewwillu s-sigarett – gest awtomatiku*)

IL-HADDIEM: Mur ħudu!

IŻ-ŻGHIR: Mur ħudu int. (*ipejjep*)

Pawsa qasira.

IŻ-ŻGHIR: Għandhom flus dawn ikolli ngħid.

IL-HADDIEM: Ġenn żgur għandhom.

IŻ-ŻGHIR: Dar bħal di'. Taf x'naf, kieku kelli dar jien, kieku kelli nibni dar għalija...

IL-HADDIEM: Għala, fejn noqogħdu aħna maqjel jew?

IŻ-ŻGHIR: ...Kieku kelli nibni dar għalija, xi haġa bħal din kont nibni...

IL-HADDIEM: Ċiss, mur obsor.

IŻ-ŻGHIR: Għaliex le?

IL-HADDIEM: U x'jogħġbok fiha ngħidu aħna?

IŻ-ŻGHIR: X'jogħġobni?... Kollox.

IL-HADDIEM: Kollox! Risposta ta' ġenju!

IŻ-ŻGHIR: Kollox; id-daqs tal-kmamar... il-kobor... Il-veduta hemm barra...

IL-HADDIEM: Eh – u x'int tara hemm isfel? Xi *topless fis-swimming pool!*

IŻ-ŻGHIR (*jittawwal*): Le, dik daħlet issa.

IL-HADDIEM: Immissjatek tarax.

IŻ-ŻGHIR: Lilek mhux lili: dawk il-muskoli u s-sider muswaf li tant thobb tippoppa. Jew dejqitha r-riħa ta' baqar mir-razzett hemm isfel. -

IL-HADDIEM: Jew immisjatek...

IŻ-ŻGHIR: Għandek tgħid x'faqgħa ta' veduta għandhom. Għalkemm dawk il-palm wara r-razzett, dawk żgur wara qeqħduhom – wara li žviluppaw il-wied. U mbagħad dik-ix-xtajta wara r-razzett.. (*jixref 'il barra donnu lema xi haġa li laqtitu*) U ara hemm! Rajtu dak l-anġlu hawn taħt?

IL-HADDIEM: X'anġlu?

IŻ-ŻGHIR: Hemm isfel, f'dik il-bitħa, qalb is-siġar tal-laring.

IL-HADDIEM: Harrub rajt! ...X'anġlu? Hallik mill-anġli.

IŻ-ŻGHIR: Għidt jien dak ma rajtux. Dak għax kellek għajnejk band'oħra; forsi għalhekk...

IL-HADDIEM: X'anġlu? X'int thewden?

IŻ-ŻGHIR: Dan ta' ħdejhom, hemm isfel fil-bitħa. Naħseb li xi skultur. Fih raġel ukoll... Qed jongor ġebla daqsxiex għad-dell tad-dilja u l-kannizzati. U warajh, jixref minn fuq il-ħajt hemm anglu kbir tal-kartapesta, jew tal-injam x'inhu. Lestih għall-festa jkollie nġħid. Qisux San Ĝużepp b'dak l-anġlu mperreċ warajh!...

IL-HADDIEM: San Ĝużepp ma kienx naġgar, stuptu.

IŻ-ŻGHIR: Eh, skużani, int l-espert tal-Kotba Mqaddsa, insejt! L-espert ta' kollox int. (*jittawwal*) Hasra li f'idi deffsulu dak il-brazz bil-bozoz tal-elettriku. Daqsxejn anakroniżmu u jħassrulek l-effett kollu. Għidt: anakroniżmu. Tifhem int għandi naħseb x'irrid nġħid?... Naturalment!

IL-HADDIEM: Stuptu.

IŻ-ŻGHIR: Grazzi. (*idur 'il-ġewwa mill-gallarija*) Le – tassew sabuh dal-post! U b'dik il-veduta mbagħad, bir-raħal kollu hemm taħt. Xi kemm tgħid li jiswa? (*ebda tweġiba - ikompli*) Kieku kellu l-flus jien!... M'hemmx isbaħ minn dar għadha kemm inbniet, qed nħidlek!

IL-HADDIEM: Eh, u għalhekk ma tridx taf b'xogħol int. Tiġinix bil-paroli, ara. Kieku trid taħdem, taf li miegħi qatt ma jonqsok ix-xogħol...

IŻ-ŻGHIR: M'għidtx li nhobb nibnihom. Joghġgbuni hekk, meta nsibhom lesti...

IL-HADDIEM: Tara, mur obsor!

IŻ-ŻGHIR: Kulma qed nħid li d-djar ġodda jogħġgbuni ...basta għad m'hemm ħadd jgħix fihom! In-nies iħassru kollox. Jinfettaw kollox. Nobghodu kemm nobghodu x-xogħol tal-bini, m'hemmx isbaħ minn meta tidħol l-ewwel darba f'dar ġidida, bid-dawl ta' twieqi ġodda, il-ħitan bojod karti, għadhom ma kerrħu homx b'xi purtiera kollha ġmiemen jew xi biċċa inkwatru ikrah... bħal dan. (*il-kwadru fuq il-kavallett żgħir*)

IL-HADDIEM: Biex tara kemm tifhem.

IŻ-ŻGHIR: M'hemmx isbah mill-ħitan bojod... U l-madum ileqq, frisk u niedi, u r-riħa ta' ġir, riħa tfuħ ta' siment frisk għadu qed joqgħod.

IL-HADDIEM: Trid titnejjek int dalgħodu.

IŻ-ŻGHIR: ...Turġien wisgħin tilgħin għal kmamar li se jinfethu għall-ewwel darba, l-eku jirbombja minn swali vojta bla għamara...

IL-HADDIEM: Ble-ble-ble! Riħa ta' siment!... Ble-ble! L-eku jirbombja fis-swali... Ble-ble! Taħsbekx xi poeta, jewwilla? Xi Dun Karm? Poeta tas-siment?

IŻ-ŻGHIR: U tal-angli tal-kartapesta.

IL-HADDIEM: Eh, tal-angli...

IŻ-ŻGHIR: ...Anġli b'idejhom minfudin u mtaqqbin bil-wajers tal-elettriku...

IL-HADDIEM: U aqtagħha, ara! Aqtagħha! X'tifhem int? Paroli kulma qatt tgħallimt. Imma m'int tajjeb għal xejn. Basta skola tal-Knisja! Basta skola privata! U skola u privatijiet għidilha 'l-ommok, u barra b'idek f'idek spicċajt. U ħlief iddendel idejk ma tafx! Nghidlek biex inhuma mtaqqbin idejk... Kieku kellek tgħaddi milli kelli nghaddi jien, Alla jilliberak! Kieku rajt il-ġuħ li rajna aħna, il-ġlidet li rajna aħna...

IŻ-ŻGHIR: Ġlied iva – imma ġuħ?... Meta qatt rajtu l-guħ?

IL-HADDIEM: Meta? U jgħidlek meta!... Mela veru m'għallmuk xejn! Veru ma taf xejn! Flus il-baħar, għidilha 'l-ommok! Issahħan il-bankijiet biss! U sormok! Haġa ngħidlek – ara naqbdek ma' dak Silfi – ara narak tittaqqab, għax addio kollox! Żgur addio kollox imbagħad.

IŻ-ŻGHIR: Fejn qatt ittaqqab?

IL-HADDIEM: Ara naqbdek. Dak ngħidlek. Dak Silfi m'għandux wisq, qed ngħidlek, dak jew d'aqt jispiċċa jkewwes waħda tal-ahħar – jew ikewsuhielu!

IŻ-ŻGHIR: Min ikewwishieli?

IL-HADDIEM: Ara naqbad lilek - dak li qed ngħidlek. Dak qed jistedinha hekk jew hekk, imma ara naqbad lilek. Għax veru tal-ahħar tkun.

IŻ-ŻGHIR: X'taqbadni? (*jersaq lejh - ifarfar it-trab minn fuq driegħu u jurihomlu*) Ara - tara xi ħaġa, eh? Tara xi ħaġa? (*jieħu s-sigarett għadu mkebbes f'idu u bil-mod, bla ma jitmeżżeż jagħfas il-ġamra ma' driegħu u jitfih*). Eh, rajt biżżejjed issa?

IL-HADDIEM: Toqtol 'il ommok bil-ġħali sejjer int.

IŻ-ŻGHIR: Jien? Jien ... Ara tini xi ħaġa ħa mmur nixtri.

IL-HADDIEM: Tini - dejjem tini! Arak. Dejjem tittallab.

IŻ-ŻGHIR: Haqq dik il-qaż-za bagħla!... Aqtagħha din ta' tittallab! (*itajjar il-banketta*)

IL-HADDIEM: Ara x'int tkisser! Mela ħsibtha dar ommok di'!

IŻ-ŻGHIR: Mhux dak li trid tara int? Mhux għalhekk dejjem imqabbad miegħi! Kuntent issa! Serraħtek!

IL-HADDIEM: Imqabbad miegħek jien? Mhux int ridt tiġi...

IŻ-ŻGHIR: Jien ma ridt xejn!

IL-HADDIEM: ...Għax ma ħsibtx għall-ikel? Stennejt lili, lil ommok dejjem taħsiblek hi? Qisek għadek l-iskola?

IŻ-ŻGHIR: Terġax issemmili skola.

IL-HADDIEM: Dażgur! Huwa l-froġa friska għadha!... Fejn sejjer?

IŻ-ŻGHIR: Id-dar.

IL-HADDIEM: Id-dar xejn. Hekk trid ommok, tarak dieħel lura waħdekk, biex żgur taqbad fi ja mbagħad. Dak li tkun tistenna.

IŻ-ŻGHIR: Hawn mhux se noqghod. X'niqbqa' nagħmel hawn – biex inpaxxik? Lili m'għandekx bżonni hawn...

IL-HADDIEM *jaqbdu mill-kozz t'għonqu u jdawru lura 'l-ġewwa.*

IL-HADDIEM: Id-dar xejn, għidtelek! Għax naqbdek minn dik il-qahha misluta...

IŻ-ŻGHIR: Hallini!

IL-HADDIEM: Mur – idħol hemm,

IŻ-ŻGHIR: Nidħol fejn? – Hallini!

IL-HADDIEM (*jimbuttaħ lura*): Hemm! Mur! Laħlaħ wiċċek u żdinga ruħek sew. Imbagħad mur kemm trid! Ma tridhiex tarak ġej lura hekk, jewwilla? Talanqas tqanfed sura ta' nies...

Karozza tibda riesqa qrib sa ma tieqaf.

IL-HADDIEM: Dan huma?...

It-tnejn jersqu jittawlu mill-gallarija.

IŻ-ŻGHIR: Huma.

Bibien ta' karozza jinfetħu u jingħalqu.

IŻ-ŻGHIR: U issa, l-Imgħalleml?...

IL-HADDIEM (*jiddeċiedi*): Ara – mur int.

IŻ-ŻGHIR: Immur? Fejn?

IL-HADDIEM: Mur! Fejn trid. Basta mhux id-dar.

IŻ-ŻGHIR: Fejn tridni mmur mela? Fis-sebghha kelli noħrog il-lejla... I

IL-HADDIEM: Issa nċempillha jien lil ommok. Ngħidilha qiegħed miegħi.

IŻ-ŻGħIR: U int fejn se tkun?

IL-HADDIEM (*itih daqqa ta'sieq*): Aqtagħha! Tidħolx id-dar qabli, dak biss li ngħidlek. Nidħlu flimkien.

Bieb ta' barra jinstema' jinfetaħ. Passi tilgħin it-taraġġ.

IŻ-ŻGħIR: Kemm beħsieberk iddum?

IL-HADDIEM: Kemm hemm bżonn. Stennieni l-Lido. Ikun x'ħin ikun.

IŻ-ŻGħIR: Il-Lido jkun hemm Silfi. Ma tridux jissogra jikkorrompini, jewwila, hux?

IL-HADDIEM: Stennieni l-Lido, għidtlek. Għax b'rasek idur.

IŻ-ŻGħIR: Jekk isir il-ħin immur għand iz-ziju Abram. Ninħasel u niekol hemm.

IL-HADDIEM: Tmur imkien! (*idaħħal idu fil-but, joħroġ portafoll u jagħtih xi flus*) Kul il-Lido. Hawn. U tiċċaqlaqx minn hemm.

IŻ-ŻGħIR: Żgur sejjer Paċeville b'din.

IL-HADDIEM: Mur, għax bis-sieq noħorgok minn hawn! U ara x'għidtlek...

3 Xena

Jidħlu KAREN u ALDO. KAREN b'idha nfaxxata, ALDO idejh il-leminija fil-but.

Il-missier u t-tifel jersqu qrib xulxin - jiffaċċjawhom flimkien.

KAREN: Xi dħaltu tagħmlu hawn?

IL-HADDIEM: Xejn, Sinjura. Hsibna li mar id-dawl... Ĝejna niċċekkjaw.

IŻ-ŻGħIR: Kienet inqalgħet il-plakka, għalhekk.

Skuža żejda; IL-HADDIEM jimbotta Ż-ŻGħIR lejn it-taraġ biex joħorġu.

IL-HADDIEM: Se nkomplu aħna.

ALDO: Tkomplu?... Għad baqagħlkom xejn?...

IL-HADDIEM: Insomma. Irid jersaq l-armar l-ewwel. Inkomplu taħt il-gallarija jekk ma jimpurtax, Sinjura...

Donnu jistenna tweġiba iżda KAREN iddur u tagħmel biex tgħaddi għall-kamra ta' ġewwa.

IL-HADDIEM (*b'leħen għoli - sfieq*): Jimporta, Sinjura?

KAREN: Agħmel int!

IL-HADDIEM *isegwiha b'ħarstu għal ftit, imbagħad jimbotta quddiemu u Ż-ŻGħIR u jinżlu t-taraġ.*

Joħorġu.

4 Xena

ALDO: X'wiċċ għandhom! X'wiċċ! Biex f'ġurnata sħiħa m'għamlu xejn!...

KAREN: Fejn taf x'għamlu? Kont magħhom?

ALDO: Ukoll! Iddefendihom!

KAREN: Minn xiex? Minnek?

Waqfet fil-bieb. Iddur donnha ma tafx xi jmisssha tagħmel issa.

Tersaq lejn il-gallarija, tkun se tittawwal imma jerġa' jibdielha.

Tmur lejn ir-rokna tal-lemin tal-kamra, tqalleb fost it-tili mistrieħha mal-ħajt, imbagħad, donnha b'estru, taqbad waħda minnhom u tqandilha b'id waħda lejn nofs il-kamra.

ALDO: X'se tagħmel?

Jgħażżeġ jersaq biex jgħinha - joħroġ idu mill-but - idu nfaxxata wkoll, imma nfaxxatura pulita, anqas goffa minn ta' KAREN.

ALDO: X'se tagħmel?

KAREN *titlaq it-tila wiċċha 'l fuq fl-art u tmur iġġib pinzell kbir u patalott biż-żeġbħha minn fuq il-bank tax-xogħol.*

ALDO: Se ttiha l-ġesso?

KAREN (*tinżel għarkobbtejha ħdejn it-tila*): X'qed tarani nagħmel?

ALDO: U idek?...

KAREN: Talanqas nagħtiha l-ġesso, OK? Jimporta?

ALDO: Agħmel int. Tajba din.

KAREN *jirnexxilha bi ftit sforz tiftaħ l-ġħatu tal-patalott b'turnavit. Tbill il-pinzell.*

ALDO: Li kont minnek nistiraha ftit ieħor.

KAREN: Xiex?

ALDO: Hawn. (*itektek ħafif b'siequ rokna tat-tila*) Għadha daqsxejn imbewqa. Trid tistiraha ftit ieħor qabel ittiha l-ġesso.

KAREN *tħares, tinduna li għandu raġun. Taqbad turnavit u tipprova taqla' l-istejpils b'idha x-xellugija, iżda jidher čar li mhux se jirnexxilha.*

ALDO *jinżel għarkobbtejh ħdejha.*

ALDO: ġib.

KAREN (*taħtfu*): Halliha!

KAREN *terġa' tipprova; kważi istintivament tkun se tuża idha l-leminija imma mill-ewwel tiġbidha lura muġugħa.*

Tieqaf bla ma titħarrek, id-dmugħ mhux bogħod minn xfar għajnejha, imma ma tridx iċċedi u tkompli tipprova taqla' l-istejpils,

ALDO *jissogra ipoġġi idu bil-mod fuq spallejha.*

ALDO: Karen...

Tieqaf. Ma tiċċa qlaqx.

ALDO: Aħfirli, Karen... *I'm sorry.*

KAREN (*terħi n-nifs – mingħajr ma tgħolli rasha*): *I'm sorry too, Aldo...*

ALDO: Hallini ngħinek kultant, Karen. Int... int għad għandek bżonni, Karen... bħal ma jien għandi bżonn lilek.

Tiela' minn iffel jerġa' jitfacċa bil-kwiet IL-HADDIEM li jieqaff'ras it-taraġ.

KAREN (*tpoġġi rasha tistrieh fuq spallet ALDO*): Ghajjiena... Ghajjiena wisq, Aldo...

Pawsa

ALDO: Jiena mort, Karen. Mort. Tajtek żmien kemm ridt...

KAREN: Mhix kwistjoni ta' żmien, Aldo. Issa naf. Ghajjiena wisq...

ALDO: Int għandek bżonni, Karen. (*immissilha kemm kemm idha nfaxxata – ibusilha ħafif*) Int... int l'id waħda l-muġugħha... u jien l-id l-oħra, Karen...

KAREN: Nitolbok, Aldo...

ALDO (*jissokta minkejja li jħoss li l-irtubija ta' kliemu mħumiex se jaslu*): Imma b'id waħda tajba kull wieħed, forsi naslu... OK, Karen... OK?

KAREN (*iċċedi – għajjiena wisq*): OK... Aldo. OK...

Isserraħ rasha fuq sidru, donnha aktar biex tagħti wens lilu, milli biex tistrieh fuqu. Ftit sekondi biss, imbagħad dlonk tqum. Titlaq it-turnavit fl-art.

ALDO (*donnu jrid jgħid xi ħażja imma ma jafx xiex — jiġbor it-turnavit*): Halli. Issa nistiraha jien, Karen...

KAREN: OK, Aldo... OK.

KAREN *toħroġ bil-mod mill-bieb tal-lemin.*

5 Xena

ALDO *jibqa' jħares warajha sakemm toħroġ imbagħad ikompli għal ftit jipprova jaqla' l-istejpils iżda ma tantx jidher li se jirnexxilu lilu lanqas.*

IL-HADDIEM *jitharrek, jidħol 'il ġewwa u bla kliem xejn imur dritt lejn il-gallarija u jaqla' l-'extension wire' mill-plakka mal-ħajt.*

ALDO *jiegħaf, isegwih b'ħarstu waqt li l-**HADDIEM** imur bil-wajer lejn il-gallarija, jixħtu għal isfel u jdur lura.*

ALDO *jdawwar għajnejh lura fuq it-tila.*

Pawsa.

Fis-skiet IL-HADDIEM josserva lil ALDO fuq xogħlu, waqt li dan aktar ma jmur aktar jinfixel taħbi ħarstu, u anqas u anqas jidher li se jsib irkabtu. Fl-aħħar ALDO jitlaq it-turnavit mal-art.

ALDO (*b'nofs tbissima sfurzata*): Din l-imnelliha id, ukoll!

IL-HADDIEM *resaq bla kliem u waqaf dritt warajh.*

Pawsa.

IL-HADDIEM: Qum minn hemm.

ALDO: Skuži?

IL-HADDIEM: Qum!

Maħsud, ALDO jagħmel kif jgħidlu.

IL-HADDIEM *kwaži jwarrbu min-nofs hekk kif jinxteħet għarkobbtejh hu ħdejn it-tila. Jaħkimha, idawwarha fuq kuxxtejh u jħaxkinha soda mal-ġenb tal-bank.*

IL-HADDIEM: Newwel l-istejpler.

ALDO jħares madwaru.

IL-HADDIEM: Hemm – fuq il-bank!

ALDO jfittex, isib stejpler u jgħaddihielu. IL-HADDIEM idawwar l-istejpler bil-maqlub u juža x-xifer li hemm apposta fuq wara biex jaqla' l-istejpils.

ALDO: Taf x'int tagħmel donnok. Tinqala'...

IL-HADDIEM: Tgħid le.Tkun tas-sengħa, hu, tmidd idejk għal kollex. (*jaħdem*) Qisek qed tifrex sodda. Kont għamilt żmien inwaħħal l-iskrijns għan-nemus – l-istess haġa. Toqgħod attent ma ġżeppbidx wisq, ma tistirahiem żżejjed, dak kollex. Jgħaddi ż-żmien taf tibda titberfillek.

ALDO: X' jitberfel?

IL-HADDIEM: In-najlon, l-iskrijn. Din ukoll, però, din ukoll. In-najlon aħjar, però tarf jaf jitberfel ukoll...

ALDO jwarrab. Idur lejn il-pittura fuq il-kavallett. Iħares lejn IL-HADDIEM, li issa beda jistepilja x-xoqqa lura f'posta waqt li kultant jgħaddi jdejh mal-wiċċi jiċċekkja

*kemm hu lixx. Donnu jimitah, ALDO jgħaddi idu ma' wiċċi
il-pittura fuq il-kavallett.*

IL-HADDIEM: Hemm hi! Mifruxa u lesta!

6 Xena

Tidħol KAREN. Biddlet u liebsa 'dressing gown'.

L-ewwel ma tilmaħ hu lill-HADDIEM maġenb it-tila fl-art; ma tarax lil ALDO wara l-kavallett.

KAREN: X'int tagħmel! (*thares madwarha*) Aldo fejn mar?...

ALDO jixref minn wara l-kavallett.

ALDO: Hawn, Karen. Hawn, għadni hawn. Skużani. Sejjer dalwaqt tibżax. Kellek raġun; dal-ħin tassew tibda taqa' s-sirda hawn fuq.

Jerġa' jgħaddi jdejh mal-ġenb tal-pittura, isib tarf ta' fil-tan-najlon u jkompli jberflu 'l-barra.

ALDO: Skoprejtulek is-sigriet, *by the way. Netting tan-najlon. Prosit!* Però trid toqgħod attenta li ma jibdiex jitberfillek. Talanqas hekk jgħiduli. Għalkemm, m'għandix dubji li dal-kliem qaluhulek digħà. Hekk hu, bla dubju ta' xejn – tas-sengħa. Iva – komplimenti għal darb'oħra, Karen.

Pawsa.

KAREN *għajnejha dejjem fuq IL-HADDIEM, tkompli dieħla bla kliem u tmur tpoġġi fuq is-sufan.*

ALDO (*aktar kiebi*): Iva.. Prosit. Skużani, imma issa veru li se jkollim
mmur... (*jersaq lejn it-taraġġ*)

KAREN: Aldo.

ALDO: Yes?...

*Imma għajnejn IL-HADDIEM, wieqaf b'idejh dritt ma'
ġenbu, huma fissi fuq KAREN.*

Xi waqtiet ta' pawsa.

ALDO: Ah, il-valiġġi. (*jieqaf ħdejhom f'ras it-taraġġ*) Nieħu l-kbira.
L-oħra, hekk jew hekk, għalik. Għandek xi suvenirs. Ngħaddi
għaliha vojta darb'oħra.

KAREN: Grazzi.

*Tieqaf dlonk hekk kif IL-HADDIEM jiċċaqlaq f'daqqa,
jaqbad it-tila gdida, ipoġġiha fuq il-kavallett u jgħatti
l-pittura li kien hemm fuqha.*

ALDO (*qabel jibda nieżel*): Kif bqajna; tridni nċempillu lil Jackie

ALDO: Iva – le?... (*pawsa*) Insomma. Inħalli f'idejk. Meta tiddeċiedi,
ċempilli. (*joħroġ*)

7 Xena

IL-HADDIEM *qisu ma ġareġ ħadd, qisu ma sema' xejn.*
*Jibda l-preparamenti ħdejn il-kavallett, ritwal li drah:
ilesti l-lampa ħdejn il-gallarija, iressaq il-purtiera (jew
il-paraventu), idawwar il-kavallett għad-dawl tal-
għallarija, eċċ. Imbagħad jaqbad il-patalott bil-bjankett,*

isib pinzell oħxon u jibda jagħti passata lit-tila fuq il-kavallett.

IL-HADDIEM: Riħ fuq. Hames minuti oħra tinxef.

Pawsa

IL-HADDIEM: X'taħseb? Tużaha l-banketta?

KAREN: X'int tagħmel?

IL-HADDIEM: Baqa' siegħa sagħtejn dawl...

KAREN (*tersaq lejh*): Mur.

IL-HADDIEM: Talanqas tlesti l-ewwel skeċċ.

Inizżeł il-pinzell hekk kif tasal ħdejha bla għaqgħla jinża' l-flokk ta' taħt. KAREN dlonk iddur u titbiegħed minnu.

KAREN: Ghidtlek mur.

IL-HADDIEM jidħaq u jkompli jiżbogħ.

KAREN: Ma nistax naħdem illum. M'intix tara? Weġġejt. 'Qas kapaċi naqbad pinzell. 'Qas kieku rrid...

IL-HADDIEM: Weġġejt? Weġġejt biex? Ha nara. Din hu għamilhielek?...

KAREN: Mhux affarik.

IL-HADDIEM: Kellkom xi tgħidu? Għalhekk idu nfaxxata? Forsi għamel għalik hu. Kien ilu ma jarak u pprova jdur għalik.

KAREN: Għaliex kellu jkollna xi ngħidu?

IL-HADDIEM (*jgħolli spallejh*): Forsi jgħir?

KAREN: ...Mhux affarik.

IL-HADDIEM: Pittur hu wkoll, le? Forsi ra x-xogħol tiegħek. Ra kemm qed joħrogħok tajjeb x-xogħol. Beda jghir. Xi tgħid?

KAREN: Mur għidtlek – itlaq! Tindaħalx! Mhux affarik!

IL-HADDIEM (*ikompli jiżbogħ*): Li kont minnek nirrapurtah. Inċempel 'il-pulizija. Eh - xi tgħid? Il-pulizija nċempel kieku kont jien - dak li kont nagħmel.

KAREN: Mur.

IL-HADDIEM: Għax ma ċċempilx 'il-pulizija? Jekk xi ħadd idur għalik - jekk xi ħadd jagħmillex xi ħaġa li ma ridtux jagħmel - imissek iċċempel 'il-pulizija. Jew mur l-ghasssa. Li kont minnek ma nħallix jgħaddiha lixxa. Immur l-ghasssa. (*pawsa*) 'Qas kieku kien żewġek. (*pawsa*) Ikollok bzonn xhud, nitlagħlek jien, tibżax...

KAREN: Int! — Mur! M'għandix bżonnok!

IL-HADDIEM: Le? Tort tiegħek mela.

KAREN: Tort tiegħi!

IL-HADDIEM: Dejjem għidha: kollu tort tagħkom.

KAREN: Tort tiegħi?

IL-HADDIEM: Intom iġġibuh fuqkom. M'għandkomx *guts*. Irid ikollok il-*guts*, mhux tkallu raġel jagħmel li jrid bikom. Għalxejn tkħambqu wara kemm qed tinhaqru. (*iniżżejj il-pinżell - imiss b'idi l-bjanek fuq it-tila*) Hemm hu, kemm kemm nidja, imma tista' tibda.

KAREN: Mur. (*tersaq u titfi l-lampa*) Illum le.

IL-HADDIEM: ...Jew forsi għax wara kollo, intom stess mhux veru tkunu tridu tgħidu le. Dik hi, mhux hekk? (*tersaq u jerġa' jixgħel id-dawl*) Ersaq. ...Għax wara kollox tagħmlu ta' birruħkom li tridu tgħidu le... Għax ma tafux tgħidu iva. jekk qabel ma tgħidux le. (*ipoġġi fuq il-banketta*) Ejja ħdejja. ...Ejja għidtlek!

KAREN (*tersaq*): Mhux illum...

IL-HADDIEM *joħroġ idu biex tatih idejha*

KAREN: Mhux illum, Ĝorġ. Ara. 'Qas naqbad pinzell ma nista'...

IL-HADDIEM: (*joħdilha idha f'idu – ibushielha bil-ħlewwa*): Hekk. (*jibda jħoll il-faxxa*) Ejja – ħalli narawħ il-mimmi...

KAREN: Hallini, Ĝorġ...

IL-HADDIEM (*jgħajjeb – kliem ALDO*): Int... int l'id waħda l-muġugħha... u jien l-id l-oħra, Karen.

KAREN *Iddur u tipprova tingibed minnu iżda hu jiġibidha lejh minn idha.*

KAREN *tweržaq bl-uġiegħ.*

IL-HADDIEM (*iżommha minn wara daharha, jilwilha driegħha 'l-fuq*): Xxx – tgħajjatx! – tgħajjatx ħanini!... Issa ninfaxxahielek jien idejk!... Issa tara kif jgħaddilek il-mimmi, tibżax... Anzi, ninfaxxahomlok it-tnejn jekk trid...

KAREN *tipprova għalxejn tingibed minnu – hu jagħmillha l-pala ta' idu ma' ħalqha.*

IL-HADDIEM: Tgħajjatx...

Jerġa' jibda jinfaxxalha idha l-leminija, imma mbagħad jiġibidlha idha x-xellugija lejh ukoll u jorbotilha bil-faxxa, hekk li tispiċċa b'idejha t-tnejn marbutin

IL-HADDIEM: Isa, ħanini... Issa tara kif jgħaddilek... U wara tkun tista' tużaha idek, tibżax. Jew tuża idek ix-xellugija, min jaf?... Dik mhix idea tajba oħra, forsi? Bħan-netting stirat fuq it-tila? Eh? Afda fija – U turihom x'int kapaċi tagħmel... ukoll b'idek ix-

xellugija... Jgħidu li l-ġenji - ġenji f'kollo! Jgħidu kien hemm mužiċisti torox, le? Ukoll pitturi għomja kien hemm!... U int, min jaf int x'kapaci tagħmel fid-dlam, b'idejk wara dahrek, hanini?... Min jaf, eh? Tibżax. b'id waħda tajba kull wieħed, naslu... OK, Karen... OK? Isa, ipprova...

Jitfi l-lampa ħdejn il-kavallett.

Dlam ċappa.

Ma jinstema' xejn għajr KAREN, tolfoq - ilfieq maqtugħ,

bilkemm jinstema'.

Tmiem l-Ewwel Att

IT-TIENI ATT

1 Xena

Xi ġimġħat qabel - jum sabiħ ta' Ĝunju. Filgħodu.

L-istess xena, biss il-gallarija tal-aluminju għadha ma twaħħletx f'posta. Minflokha, sakemm isiru l-aperturi, il-fetħa kollha tal-gallarija hija mgħottija b'folji kbar tat-triplaj u injam ieħor.

Il-folja triplaj tan-nofs hija mwarrba biex tħalli jidħol id-dawl. Bħal fl-ewwel att id-daħliet fuq iż-żewġ naħat għadhom bla aperturi u jinsabu mgħottijin biż-żewġ bibien antiki li rajna qabel, biss issa huwa l-bieb fuq ix-xellug li huwa mgħotti bit-tavluni, waqt li l-bieb fuq il-lemin huwa mikxuf hekk li jidħru l-graffiti ta' fuqu li fosthom, miktub b'żebgħa ħamra, hemm "MLP No 1".

F'ras it-taraġġ, mitluqin mal-ħajt fuq ix-xellug, hemm xi partijiet mill-gallariji li għad iridu jitwaħħlu, xi strippi tal-aluminju kif ukoll xi tilar bil-ħgieg jew bin- "netting".

Għamara ftit li xejn. Fuq il-bank tax-xogħol fuq il-lemin hemm biss xi ftit tili ta' pitturi lesti, il-biċċa l-kbira żgħar u xi tnejn oħra mdaqqsin bojod, stirati u lesti għall-pittura.

Irranġat ħdejn il-kavallett żgħir hemm tavolina b'sieq waħda fin-nofs u fuqha vażun bil-fjuri pjuttost kbir u goff wisq għad-daqs tagħha. Fuq il-kavallett hemm pittura kważi lesta tal-istess vażun bil-fjuri.

Minn barra jinstema' l-ħoss ta' radju qed idoqq arja minn xi opra.

KAREN tinsab bilqiegħda ħdejn il-kavallett tpinġi bil-paċenċja u bl-akbar attenzjoni; xogħol fastidjuż, donnha tibża' tagħmel żball.

Tqum wara ftit u tmur lejn il-gallarija. Tittawwal 'il barra. Jinstemgħu xi għasafar.

Titbaxxa u tiġbor vidjokamera żgħira li hemm ħdejn il-basket miftuh tal-istess kamera. Tgħoll li l-vidjokamera u tittrombja lejn is-sema donnha qed issegwi l-għasafar. Wara ftit tifrex il-harsa tal-kamera madwar il-bqija tax-xenarju barra.

Il-mužika fuq ir-radju donnha togħla xi ftit. KAREN tingħibed lura wara t-triplaj biex ma tidħirx minn barra u bil-mod tniżżejj il-kamera 'l-isfel u tkompli tħares minn ġo fiha.

Jinstema' d-daqqa ta' telefown minn ġewwa. KAREN tinħasad u tniżżejj il-kamera. Thaffef biex toħroġ tirrispondi t-ttelefown; tinduna li għad għandha idha mċappsa biż-żebegħha, taqbad il-biċċa ċarruta mill-kavallett u timsaħha malajr u timsaħ ukoll il-kamera

bil-galbu u titlaqha fl-art ħdejn il-gallarija.

Toħroġ.

Pawsa.

Iċ-ċempil tat-telefown jieqaf. Wara ftit jinstema' ħoss bħal donnu ta' xi ħadd qed jaqla' u jċarrat l-imsiemer mill-injam u wara ftit waħda mill-folji triplaj tal-gallarija titbewwaq 'il barra. Żarżira u tiċrita oħra, u l-folja tinqala' 'l barra mill-gallarija u taqa' għal ifsel.

Fil-fetħha tixref ras IL-ĦADDIEM; jinsab fuq l-armar tal-iskafolding u f'idu għandu martell kbir li bih kien qed jolza u jaqla' l-injam. Jaqla' xi biċċa injam oħra, hekk li jkabbar il-fetħha tal-gallarija.

Imwaħħla fil-ġholi fuq barra hemm tabella maħruqa bix-xemx u mimlija tiċpis u siment b'miktub fuqha "W. G. & Sons Contractors" u xi numru tat-telefown bilkemm jinqara.

IL-ĦADDIEM jidher ifarfar t-trab minn fuq għajnejh, imbagħad jitbaxxa u jmexxi u jirranġa xi twavel taħtu biex ikun jista' jitla' skaluna oħra aktar fil-ġholi. Meta jlesti, jittawwal għal ġol-kamra.

L-ewwel ma jilmaħ hija l-vidjokamera quddiem imnieħru fil-gallarija u jwarrabha lura min-nofs.

IL-ĦADDIEM (ideffes rasu 'l-ġewwa): Ello!

Mingħajr ma jdum wisq jistenna tweġiba, jolza ruħu mal-konkrit sporġut tal-art tal-gallarija u bla wisq tbatija jirnexxilu jixxabba u jintasab hemm bilqiegħda jistrieħ.

L-attenzjoni kollha tiegħu hija mixħuta 'l isfel, lejn ix-xellug minn fejn jinstema' xi daħq mhux bogħod wisq imbagħad ħoss bħal ta' xi ħadd qed jaqbeż fl-ilma, ħoss li jittenna għal darba tnejn immedjatament wara. Daħq u čafċif ta' ilma.

Bla ma jdawwar ħarstu ħlief għal xi sekonda jew tnejn, jintlewa lura u jaħtaf il-vidjokamera minn warajh. Jerfagħha malajr lejn għajnejh, iteftefx iftit mal-buttni, sakemm jirnexxilu jixgħelha. Jgħollha m'għajnejh u jitrombja minnha dritt 'l isfel lejn ix-xellug. Imma għadu mhux sodisfatt: donnu biex jara aħjar, iqum bilwieqfa, jixxabat ftit u jitla' bilqiegħda fuq l-eqreb ġadida minduda tal-iska folding. Jibqa' mperreč hemm fuq, inkwadrat fl-ajru f'nofs il-għalli, il-kamera mwaħħla m'għajnejh.

Ma tantx huwa mħażżeem sew u sforz it-tixbit il-qalziet niżillu sewwa taħt qgħaddu u minn wara kixef biċċa sew minn dahru, hekk li jidher l-ilbies ta' taħt.

Tidħol KAREN mil-lemin. Tkun sejra lejn il-kavallett meta tilmaħ lill-HADDIEM. Tieqaf iſsummata.

Tersaq lejh. Tkun se tgħid xi ħaġa meta d-dehra diżutli ta' lbiesu terġa' tissummaha.

KAREN (*bla ma tgħollu leħinha*): Nista' nkun naf x'inti tagħmel hemm?

IL-HADDIEM *jinqata'* donnu sparalu xi ħadd. Jixxengel 'il quddiem u lura, kważi se jitlef il-bilanċ għal kollo. KAREN awtomatikament tipprova żżommu iżda tibża' meta tarah se jaqa' lura fuqha. Hu jferfer idu, jitlaq il-kamera għal ġewwa, jirnexxilu jaħtaf ħadida wieqfa, jixxengel waħda għal barra, oħra għal ġewwa u jispiċċa fl-art fil-gallarija.

Mal-waqgħha pprova wkoll iżomm ma' KAREN hekk li hi tispiċċa fl'art miegħu.

IL-HADDIEM (*iqum*): Haqq il-bagħla dinja! Mela qed tiġġennen int!
Mela Alla qed iġennek lilek! Haqq dik!...

KAREN: Toqgħod tgħajjat xejn! Tini daqqa t'id!

IL-HADDIEM: ...Int trid toqtolni jew? Trid toqtolni jewwila, għandek tliet sulari għal alla u ommu hemm barra!

KAREN: Tridx ma tgħajjatx!...

IL-HADDIEM: ...Tridhom isibuni hemm isfel b'għonqi miksur jewwilla!
Mela veru qed tiġġennen int!

KAREN: Tgħajjat xejn għidtlek! Kollu tort tiegħek!

IL-HADDIEM: Tort tiegħi! Mela ostra veru!...

KAREN: Int il-miġnun! Xi tlajt tagħmel hemm fuq? (*titbaxxa u tiġbor il-kamera – teżaminaha.*) Issa hemm int: irrangajtha! Ma tridx tixgħel! Kissirtha! Taf kemm tiswa dik – eh taf?...

IL-HADDIEM: X'tiswa! Aħjar dik milli għonqi! U toqgħod tgħajjat miegħi xejn!...

KAREN: Int qed tgħajjat!

IL-HADDIEM: ...Dik taf tiddobba oħra bħalha, tibdilha! Imma mhux għonqi. Mhux rasi!

KAREN: Trid tara jkunx *worth it*.

IL-HADDIEM: Xieħ?

KAREN: Xejn.

IL-HADDIEM: X'għidt mela?

KAREN: Xejn! Irranġajtha dik il-kamera, dak li għidt! Mur sewwiha issa. Fottej... (*Tieqaf - iddur u titlaq il-kamera fuq is-sufan.*)

IL-HADDIEM *pront jiġborha.*

IL-HADDIEM: U x'follejt. Dik tissewwa. Tihieli jekk ma tridhiex taf?

KAREN (*teħodhielu minn idu*): Mela kif! Ara, mur kompli li kont se tagħmel. Ilek għodwa shiħa hawn.

IL-HADDIEM: Allura? Naħdem qiegħed. Taħt xemx tiżreg! Taħseb forsi kont ittellgħu int waħdek dak l-iskaſolding kollu kieku?

KAREN: Xiex waħdek? Fejn marru t-tnejn l-oħra?

IL-HADDIEM: Dawk mhux miegħi. Ĝew iħottu biss.

KAREN: Nittama mela mhux se tiċċarġjani tagħhom tal-ġurnata kollha.

IL-HADDIEM: X'niċċarġja! Kif ftehemna. La inqas u 'aqqas iżżejjed.

KAREN: Kif ftehemna, *right!*

IL-HADDIEM *jerġa' joħrog fuq l-iskaſolding u jagħmel biex jerġa' jkompli jaqla' l-injam.*

KAREN: U min qallek tibda taqla' dak l-injam?

IL-HADDIEM: Għidtlek kont – dak irid jinqala' llum.

KAREN: Imma l-gallarija mhix se titwaħħal illum, hux hekk.

IL-HADDIEM: Dik għada.

KAREN: Naturalment.

IL-HADDIEM: Jonqoshom iġibu xi biċċtejn aluminju.

KAREN: Naturalment!

IL-HADDIEM: Halli f'idejja int, Dik s'għada titla'. Ma trid xejn.

KAREN: Huwa ta' xejn qed inħallas.

IL-HADDIEM *minn barra jaqla' wkoll it-tabella ta' King Real Estate bis-“SOLD BY” fuqha, u jitlaqha għal ġolkamra għal saqajn* KAREN

IL-HADDIEM: Int ma qed tħallasni xejn. Hu qed iħallas.

KAREN (*tigħborha u tmur tpoġġiha mal-ħajt*): Mhix affarik min qed iħallas!

IL-HADDIEM: Mhux int qed tgħid, jew, tiġi bil-paroli!

KAREN: Se tħallu l-iska folding hemm il-lejl kollu allura? U jekk jidħlu n-nies? Jekk jidħol xiħadd?

IL-HADDIEM: Tibżax. Issa naqla' l-aħħar skaluni. Hadd ma jkun jista' jitla'.

KAREN: Hadd tgħid int!

IL-HADDIEM (*iħares madwaru*): Mhux għax għad hawn wisq x'tieħu hawn ġew, hekk jew hekk.

KAREN: Mhix affarik x'hawn.

IL-HADDIEM: Ma jkunx hawn xi ħadd hawn il-lejla hekk jew hekk?
(*ma tweġibx*) Jew mhux hawn torqdu intom?

KAREN: Mhux affarik min jorqod fejn!

IL-HADDIEM: U orrajt – orrajt! Mhix affarija! Aktar jien; veru mara trid tkun biex tqabbiżhielek! ...Af li mara jkun jonqosni jien...

KAREN: Hi tarax! Waħħal fin-nisa! Dejjem il-mara teħel. Tidher li miżżewwiegħ int!

IL-HADDIEM: Għal dnubieti! Miżżewwiegħ... U kieku stess! Min qatt seta' jistaporti mara. 'Qas ix-xitan!

KAREN: Liema mara tistaportik lilek, dak li nixtieq naf.

IL-HADDIEM: Mara x'mara? M'għandix bżonn mara jien.

KAREN: Eh le? (*turi barra l-għallarija*) Tiegħek dik it-tabella, le?

IL-HADDIEM: Tiegħi, mela ta' min.

KAREN: Int W.G. (alfabet Ingliż) għandi nissoponi mela. Ha nara.
...X'ismek tgħid?... W. G...

IL-HADDIEM: Ta' Wiġi jgħiduli...

KAREN: ...Le, tgħidlix. Forsi aħjar tkallini bil-kurżită, grazzi! Nuża ftit l-immaġinazzjoni tiegħi.

IL-HADDIEM *ixengel rasu, idur biex imur ikompli jaħdem.*

IL-HADDIEM: Immaġinazzjoni – x'immaġinazzjoni? Nista' naf biex kont ġejja? Tatek f'għajnek it-tabella wkoll?

KAREN: Le. Semplicement kont se ngħidlek għal dwar dik l-"*and Sons*"...

IL-HADDIEM (*jibda niezel l-iskafolding*): X'endzans! X'int tgħid?

KAREN: Hemm – it-tabella: "*And Sons*".

IL-HADDIEM: Eh dik.

KAREN: Dik. Waħdekk qed narak – m'iniex naralek “*and sons*” lilek. Jew dawk ukoll jeħtiegħi nuża l-immaġinazzjoni tiegħi għalihom, kif forsi wżajtha int?

IL-HADDIEM: X'int tgħid, nista naf!... Ara aqtal-paroli u ħallini naħdem. Aħjar mort ġibtli xi Seven Up.

KAREN: Hmm; naqta' rasi li m'hemm ebda *and sons*!

IL-HADDIEM: Tfal jiġifieri? Għat-tfal qed tgħid?

KAREN: Tfal. Lanqas wieħed. Jew waħda.

IL-HADDIEM: Eh! Eh għalhekk! Ma tridx tagħmel imħatra jew int hux??

KAREN: Imħatra? Le, grazzi. M'iniex lagħaba jien, grazzi.

IL-HADDIEM: Le; mara int. Paroli biss...

KAREN: OK! Tridni nagħmillek imħatra! OK, nagħmlu mħatra!

IL-HADDIEM: Eħe? Eh, u għal xiex?

KAREN: Xiex għalxiex?

IL-HADDIEM: L-imħatra hu! Għalxiex...

KAREN: OK. Però ma nesaġerawx. Ebda talbiet... eċċessivi! Li joffendu l-pudur!

IL-HADDIEM: Pudur miegħek! Lili tini birra u ħallini bi kwieti! Dak li rrid.

KAREN: Bil-qalb kollha. U jekk nirbaħ jien... irrispettali ftit il-pudur lili – jimporta? – u tħażżeem sew. Kull meta titbaxxa u ttini dahrek tikxifli nofs il-warrani u ngħidlek is-sew niddejjaq il-ħin kollu ndawwar wiċċi kull meta rrid inkellmek.

IL-HADDIEM (*jidħaq*): Tgħid int, tippreferi wiċċi għal sormi. Skużani jekk offendejt-lek... il-pudur!

KAREN: Apposta tagħmluha, hux veru, Sur Wiġi Endsans! Tieħdu pjaċir turu kemm intom vulgari.

IL-HADDIEM: Aħna min?

KAREN: Ara, insieha. Mur. Mur kompli.

IL-HADDIEM: Le! Issa le. Stenna. Trid tara l-endzas? Stenna!...

Ida ġħal idu fil-but tal-qalziet – jipprova joħroġ kartiera – imma jeħtieġlu jithażżeem biex joħroġha. Iħoll iċ-ċinturin.

KAREN *iddawwar ġarsitha eżasperata u twarrab minn ħdejh.*

IL-HADDIEM *jidħaq, imma malajr ilesti; jixxabbat mal-ħadid u f'tebqa' t'għajnej jerġa' jidħol mill-gallarija.*

KAREN *qabdet il-pniezel u l-palletta u mhix se tħares lejh iżjed.*

KAREN: Mur kompli! X'int tagħmel hawn?

IL-HADDIEM: Hawn. (*joħroġ il-kartiera mill-but*) Hares. (*gifta kħha u joħroġ ritratt*) Hares! (*taħt imneħiha*.)

KAREN: Allura?

IL-HADDIEM: Dawk huma. Dawk l-endzans tiegħi! Uliedi. George u Alex.

KAREN: Ah. (*pawsa qasira*) U t-tifla? Mhix tiegħek dik?

IL-HADDIEM: Xiex, Rita? Marret soru dik.

KAREN (*titbissem*): Tara! *The Lord works in mysterious ways!* Temmen fil-pridestinazzjoni int?

IL-HADDIEM: X'int tgħid? U dak – arah – dak il-kbir.

KAREN: Ta' fuq il-mutur?

IL-HADDIEM: Issa kiber ħeqq. Imma fih faqgħa, le?

KAREN: Malajr rabba l-ġwienah ukoll nassumi...

IL-HADDIEM: Qed jistudja għal tabib dak issa.

KAREN: Eħe! Mur obsor?

IL-HADDIEM: Mela! Dak kellu moħħ!

KAREN: Kellu?

IL-HADDIEM: U għandu. Tabib! – Sen'oħra u speċjalist!

KAREN: Iva eh. Ġinekoloġija jkolli ngħid.

IL-HADDIEM: Xiex? – Mela! Sen'oħra.

KAREN (*sa fl-aħħar tieħu r-ritratt*): Jidher. U ż-żgħir? Tgħidilix sejjerners.

IL-HADDIEM: X'ners? Hsibtu xi wieħed minn dawk jew!

KAREN: Jiddependi min huma dawk.

IL-HADDIEM: Ma tafx? Staqsi 'l-ħabibek. Jara ħafna minnhom ma' wiċċu jkolli ngħid!

KAREN: Hemm bżonn taqa' dejjem hemm? U dejjem personali?

IL-HADDIEM: Personal? Jien! U int, mela, x'int tagħmel int? (*jeħdilha r-ritratt minn idha*) Ara ġib 'l hawn.

KAREN: Hi ara! Int ridt turihuli wara kollox.

IL-HADDIEM: Imħatra kienet, dak kollox. U jien irbaħħtha. U mur ġibli dik il-birra!

KAREN: Ara – mela ħsibtni seftura lili!...

IL-HADDIEM: Le. Hsibtek mara imma, u li kelma żżommha, paroli!...
(ixengel rasu – idur lura għall-għalliġa)

KAREN: ...Jew il-mara tiegħek jien!

IL-HADDIEM: ...Mara żgur m'intix. Aktar jien...

KAREN: Stenna!

IL-HADDIEM *jieqaf.*

KAREN: Poġġi. *(iddur u timxi lejn il-bieb ta' ġewwa)* Poġġi għidtlek!
Issa ngħibhiekk il-birra, mela le. Imma wara ma nerġax nara wiċċek hawnġew, OK?

IL-HADDIEM: Liema wiċċċ?

KAREN: Ixrobha u oħroġ. *(toħroġ)*

IL-HADDIEM: *OK. Thank you! Thank you very nice!*

Jidħol lura 'l ġewwa. Joħroġ sigarett u jmur ipoġġi fuq is-sufan. Qabel ipoġġi jfarfar xi ftit il-warrani imma mbagħad jintelaq b'rūħu u ġismu fuqu.

Tidħol KAREN bi flixkun tal-birra miftuħ.

KAREN (*tersaq lejh imma tieqaf qabel ittih il-flixbun*): Jimporta tqum minn hemm?

IL-HADDIEM: Għaliex? Se nħammiġulek?

KAREN: Yes.

IL-HADDIEM: *Yes! (imma jqum) U orrajt, orrajt. (jieħu l-flixkun Grazzi. Thank you very, very nice! (imur ipoġġi fuq il-banketta ħdejn il-pittura) Stajt ġibt tazza jew.*

KAREN: M'hawnx tazez. Għadna ma ġarrejniex kollox.

IL-HADDIEM (*xejn konvint*): Mhux hekk.

KAREN *tinjorah. Titlajja mal-kamra tistennieh jixrob. Timsaħ u tiġbor xi rmied inviżibbli tas-sigarett minn fuq is-sufan, tfarfar is-sufan sew u tirranġa t-tapit f'postu.*

IL-HADDIEM (*jixrob bla għaż-ġla - għajnejn jaqgħu fuq il-pittura*): Allura din tiegħek?

KAREN: Tiegħi.

IL-HADDIEM: Xogħloġ, eh?

KAREN: Xogħli.

IL-HADDIEM: Xogħol eh? (*ikemmex xufftejh*) Xogħol sabiħ!

KAREN: Xogħol iva.

IL-HADDIEM: Xogħol sabiħ. Aħjar milli tixxabbat ma' skafolding u skaluni mogħla tliet sulari minn daqshekk!

KAREN: Xorta xogħol imma.

IL-HADDIEM: Iva, hux? Min jaf xi jtuk tad-danger money lilek wkoll...

Ineħħi l-flixkun minn ħalqu u jniżżlu fuq it-tavolina fejn hemm in-natura morta.

KAREN (*twerżaq*): Attent! Mhux hemm!...

Tard wisq. Il-mejda tiżbilanċja ruħha u l-vażun jispiċċa mkisser fl-art, il-fjuri jgħumu f'għadira ilma.

KAREN: Ara x'għamilt... Ara x'għamilt!

IL-HADDIEM: Tajba din! (*pront jittbaxxa biex jiġbor il-flixkun birra li baqa' ma nkisirx*) Fejn kont naf! Biċċa tavolina mitruħa bħal dik!

KAREN: Prosit! L-aqwa li salvajt dak!

IL-HADDIEM: U mela! żgur kont se ttini ieħor jewwilla int!

KAREN (*għarkobbtejha ħdejh tiġbor il-biċċiet tal-vażun*): Tkisser biss taf!

IL-HADDIEM: (*jgħaddilha l-fjuri li ġabar*) Hekk jew hekk dik mhux lesta kienet?

KAREN: Kważi.

IL-HADDIEM: Jien lesta naraha. X'tagħmel biha issa – tbigħha?

KAREN *tinjora l-fjuri u ma tweġibx.*

IL-HADDIEM: Nibd'oħra li kont minnek. Xi haġa aktar... hekk, aħjar – aktar ħajja.

KAREN: Ukoll!

IL-HADDIEM: Tridnix nippużalek?

KAREN (*sarkastika*): Grazzi.

IL-HADDIEM: Bis-sod. Meta trid.

KAREN: Għaliex, m'għandekx x'tagħmel biżżejjed?

IL-HADDIEM: Għandi. Dejjem inlaħhaq ma' kollox, tibżax...

KAREN *toħroġ fil-kurutur biex iġġib xkupa u pala.*

KAREN (*hi u ħierġa*): M'Alla u max-xitan ukoll ikolli ngħid.

IL-HADDIEM: Ma' kollox

KAREN (*minn barra, imma qrib*): *U l-mara? M'għandekx il-mara tistenniek id-dar?*

IL-HADDIEM: X'mara?

KAREN (*l-istess, imma ġejja lura*): *Għadek kemm urejtni t-tfal - nissoponi li mara għandek ukoll.*

IL-HADDIEM: Mara! (*Kemm kemm pawsa; imbagħad:*) Kelli.

KAREN: Kellek... (*tidħol bl-ixkupa u l-pala*) Kellek! Jigifieri għandi nifhem li m'għadx għandek forsi? Forsi armel... Miskin!

IL-HADDIEM: Le, x'armel armel!

KAREN: ...Miskin! Mela? Forsi l-mara marida. Tinsab f'xi sptar? Marda inkurabbli forsi! U n-nurse dejjem magħha. U ibnek biss jista' jfejjaqha! Malli jilhaq speċjalist!...

IL-HADDIEM: Aqtagħha trid.

KAREN: ...Is-sena d-dieħla!...

IL-HADDIEM: Aqtagħha!

KAREN: OK!

Pawsa.

KAREN *tixkupa l-fdalijiet tal-fliekkun imkisser.*

IL-HADDIEM (*jixrob - bejn belgħa u oħra - bilkemm jinftiehem*): Isseparat.

KAREN (*semgħetu*): Skuži?

IL-HADDIEM: Isseparajna. M'għadniex flimkien.

KAREN: Ah! Annullament forsi?

IL-HADDIEM: Separazzjoni – annullament! Mhux xorta.

KAREN: Xorta. Ghall-fini ta' dal-mument – tal-okkazjoni imminenti – xorta. Ejja ngħidu li xorta.

IL-HADDIEM: X'int tgħid?

KAREN: Xejn. Qed inkompli miegħek.

IL-HADDIEM: Ma konniex naqblu. Dejjem tiffitta! Tiffissa! Ghajjura daqs... daqs...

KAREN: Daqs xitan!

IL-HADDIEM: ...daqs mara!

KAREN: Mara – xitan!...

IL-HADDIEM: Eh! ...U fitta! Ostra fitta? Bhalek. Id-dar tridha dejjem pinna, ma tista' thalli xejn fuq siġġu, fuq mejda. U dieħla u ġierga – dejjem dieħla u ġierga – daqqa tal-ħaxix – daqqa tal-ħobż – daqqa pitrolju! 'Qas li konna nixorbu! Dejjem sejra – dejjem dieħla u ġierga! Alla jaf fejn! U lili: daqqa niżżeł iż-żibek, oħra tella' l-ħasla fuq il-bejt! Bibien u twieqi dejjem magħluqa ma tidħolxi xi traba... Kienet se ġġenninni.

KAREN: Miskin. U mbagħad wara – wara kemm, tmintax-il sena?... ma flaħtx aktar! Separazzjoni.

IL-HADDIEM: Dsatax-il sena... Fejn taf kemm int?

KAREN: It-tfal. Il-kbir mhux xi daqshekk għandu?

IL-HADDIEM: Hmm.

KAREN: Wara dsatax-il sena!... U *finita la commedia!* *Non ne posso più!* *Annulamento ò la morte!* *Consumatum est!* Est jew non est!

IL-HADDIEM: Eh, annullament. Ma kenyitx haġa faċli, ta.

KAREN (*tiġbor il-fdalijiet kbar tal-vażun u tmur bihom lejn il-bank tax-xogħol*): Nimmagina. Diffiċli ma tikkunsmax żwieġ wara dsatax-il sena. U bi tlett itfal imdendlin ma' djulkom.

IL-HADDIEM: M'intix temmimni?

KAREN (*tiġi lura lejn il-kavallett b'tila vojta*): Ghaliex m'għandix nemmnek? ġrajja ta' kuljum – taqraha fuq kull gazzetta! Tisma' biha fuq kull programm – radju u televixin. U ma ninsewx il-kejbil!

KAREN *tneħħi l-pittura li kellha fuq il-kavallett u flokha tpoġġi t-tila vojta.*

IL-HADDIEM *donnu jieħu dan bħala stedina u jqum, jaqbad il-banketta u jersaq biha lejn il-gallarija.*

IL-HADDIEM: Id-dawl OK hawn? (*iniżżejj il-banketta*) Allura mela! Kif tridni noqgħodlok?

KAREN: Toqgħodli? Skuži?

IL-HADDIEM: Nippużalek, hu.

KAREN: Trid tiċċajta!

IL-HADDIEM: Anqas xejn.

KAREN: Tippużali! 'Qas kieku! U kieku stess, ix-xogħol hemm barra tispicċah is-sajf li ġej?!

IL-HADDIEM: Għal-lum daqshekk.

KAREN: Xiex daqshekk?

IL-HADDIEM (*jogħrok dahru*): Jalla ġbidtx xi muskolu – l-ewwel meta waqajt – u mbagħad issa kif tbaxxejt għal dak il-flixkun...

KAREN: Ngħidlek xi ġbidt! Ara ħallik miċ-ċajt. Mur kompli.

IL-HADDIEM: Bis-sod. Daqshekk illum hekk jew hekk. 'Qas kieku; kellu jiġi wieħed mit-tfal jagħti daqqa t'id. Ili siegħa nistennieh! Ma ġiex s'issa, alla m'għamlu!

KAREN: U liema minnhom dan, it-tabib jew in-ners?

IL-HADDIEM: M'iniex niċċajta.

KAREN: Żgur mhux is-soru?

IL-HADDIEM: Qed ngħidlek. Ma nistax inkompli waħdi illum. Jiddispjaċini. Issa affarik. Jien qed noffrilek minn qalbi. Biex inpattilek. Veru ma nista' nagħmel xejn aktar illum. Però... jekk ma tafx tapprezza min jitlobok skuża mingħajr ma joqgħod jilgħaqlek saqajk...

KAREN: Mhux għalhekk. Taf li mhux għalhekk.

IL-HADDIEM: Naf? X'naf? Għaliex mela? Għandek xi hag'oħra x'tagħmel? Sejra xi mkien?

KAREN: Ma sejra mkien...

IL-HADDIEM: Mhux ġej tal-pitrolju għal li jista' jkun, hux? Mhux se nkun bejn lieta mnejn sa fejn forsi! Jew trid titla' tonxor int ukoll?... Tibżax – nistenna...

KAREN: Tistenna xejn.

IL-HADDIEM: Int ejja. Ipprova. Tgħidlix qatt ma pingęjt figura ta' bniedem?...

KAREN: Kemm-il darba, grazzi.

IL-HADDIEM: ...Nudi, qatt pingęjt?

KAREN: ...Kemm-il darba!

IL-HADDIEM: Mela tapprezza. Jew forsi għax ma tridx tpingi raġel?

KAREN: M'għandux x'jaqsam!

IL-HADDIEM: OK mela. Nisettjalek jien, tajjeb?...

KAREN: Tisettjali?

IL-HADDIEM: Il-poža!

KAREN: Ah! Anki dwar il-požaturi tifhem issa?

IL-HADDIEM: Xi ftit. It-tifel għandu ħafna kotba. Rajthom kemm-il darba...

KAREN: M'għandix dubju!

IL-HADDIEM: ...Naf kif għandek toqgħod tibżax...

KAREN: Kotba tal-anatomija dawn ikolli ngħid.

IL-HADDIEM: Anatomija. U fotografija. Kont dilettant tal-fotografija meta kont żgħir...

KAREN: Aħa! Mela allura tifhem xi ftit fl-arti.

IL-HADDIEM: Xi ftit. Ghala le?

KAREN: U fid-disinn.

IL-HADDIEM: Xi ftit.

KAREN: *Really?* Veru? OK. (*turi lejn wieħed mill-bibien laterali tal-għalli*) Dak il-bieb mela, pereżempju – xi tgħidli fuqu?

IL-HADDIEM: Xi tridni ngħidlek? X'għandu x'jaqsam?

KAREN: Biċċa xogħol tal-arti dak, ma taqbilx? Forsi rajtu. Kien wieħed mill-bibien ta' Villa Verdagna. Dik li waqqgħu s-sena l-oħra. Taf liema qed ngħidlek?

IL-HADDIEM: Smajt xi haġa...

KAREN: Kulħadd dejjem sema' xi haġa kieku. Imma osservah fit; ma jidhirlekx li fih valur artistiku, minbarra l-valur storiku?

IL-HADDIEM: Fih mela ma fihx!

KAREN: Taf fejn sibtu dak? Fuq haġjt ta' razzett. Remissa tal-ħnieżer!

IL-HADDIEM: Eh iva?

KAREN: Hekk hu.

IL-HADDIEM: Eħe? U dik il-kitba hemm – dik hemm kienet ukoll?

KAREN: Hemm – u fuq il-ħajt tar-remissa. Hażżewha fuq kollox u kullimkien.

IL-HADDIEM: U x'kien ħallejthom hemm dawk il-kliem? Dawk l-ittri? Tgħidlix li għax iżżomm magħhom!

KAREN: Magħhom – magħna – mal-oħrajn!...

IL-HADDIEM: ...Naqta' rasi li għax ma stajtx tneħħi ż-żebgħa! Għalhekk! Għax inkella kont thassar... "il-kapolavur"!

KAREN: Għalfejn kelli nneħħiha? *It speaks for itself.*

IL-HADDIEM: Eħe? (*iħamħam, imma jekk ma fehemx ma jurix*) X'kien ma pittirtx xi kapolavur fuqha wkoll allura?

KAREN: Hallejtha bħala *conversation piece*... Jew għax digħà fiha kapolavur intrinsiku, biex insejhulu hekk. Għax ma kellix għalfejn immissha.

IL-HADDIEM *idawwar ġarstu lejn il-bieb l-ieħor fuq ix-xellug.*

IL-HADDIEM: U dak allura?

KAREN: Dak xiex?

IL-HADDIEM ikompli *jħares għal ftit, imbagħad jersaq lejh deċiż.*

IL-HADDIEM: Ara qtajtx ħa. (*iwarrab it-twavel li jgħattu l-bieb -jikxef il-kitba "PN" bil-blu*)

IL-HADDIEM (*ifaqqa' daħħqa*): Eh, balleċ? Bsart tajjeb? Bsart tajjeb jew ma bsartx! Eh?

KAREN *titbissem sodisfatta mbagħad tinfqa' tidħaqq.*

IL-HADDIEM: Biex qed tidħaqq? Fiha biex tidħaqq?

KAREN: Le, xejn! Ċajta privata. (*tidħaqq*)

IL-HADDIEM: X'ċajta?

KAREN: Int ma tifhimhiex... Ejja ngħidu li hi sempliċi *conversation piece* u naqtgħuha hemm. Int ma tifhimx.

IL-HADDIEM: Eh le? Ipprova, forsi nifhem!...

KAREN *ixxengel rasha.*

IL-HADDIEM: ...Ma tafx kif!

KAREN: Xi darba forsi tifhimha. Jew għid 'il ibnek ifhemhielek, ġenju bħal dak!

IL-HADDIEM *iħares bl-akbar reqqa, irid jifhem akkost ta' kollox. Fl-aħħar imur u jmiss iż-żebgħha.*

IL-HADDIEM: Di' friska. Di' int għamiltha.

KAREN: Prosit! Irbaħt nofs punt!

IL-HADDIEM: F'gieħ il-prularită, tgħidlix! Veru jew le?

KAREN (xi ftit impressjonata li wasal s'hemm): PLUralită!

IL-HADDIEM: X'għidt jien!

KAREN: PRULARITÀ! Mhux pluralità!

IL-HADDIEM: Jien x'għidt? *Plural*, (*bl-Ingliz*) *singular* – *Plural!* Pluralità: X'għidt jien? Plu-ra-li-tà.

KAREN: Mhux hekk għidha.

IL-HADDIEM: Mela x'għidt!

KAREN: U kieku stess għandek żball.

IL-HADDIEM: Xi żball? Prularità!

KAREN (*tbissima*): Il-pluralità. Mhux dak il-punt imma...

IL-HADDIEM: X'punt? Min qed isemmi punti? Min qed iżomm il-punti!

KAREN: Il-punt hu l-predittibilità...

IL-HADDIEM: ...Xi ħadd qed iżomm il-punti?

KAREN: ...Ha nara, taf tgħidha? Predittibilità! Pre-dit-tibilità!

IL-HADDIEM: Predittidib... Predibibbiltà!

KAREN: Insomma, xi haġa hekk. Jew tista' ssejħilha wkoll a *political statement* – dwar il-predittibilità tal-ġens tagħna.

IL-HADDIEM: Il-ġens issa?

KAREN: Il-ġens Malti. Mhux il-gazzetta.

IL-HADDIEM: X'gazzetta? X'int tħawwad?

KAREN: Il-gazzetta. Tal-Knisja.

IL-HADDIEM: Dieħla l-Knisja issa wkoll?

KAREN: Jista' jonqos! Imħatra ma tafx li hemm gazzetta jisimha “Il-Ġens”.

IL-HADDIEM: Naf mela ma nafx! Meta kien l-aħħar li xtratha t-tifla?
Jalla hux il-bieraħ...

KAREN: Il-bieraħ kien it-Tlieta.

IL-HADDIEM: Allura? U llum l-Erbgħa!

KAREN: Il-bieraħ ma...

IL-HADDIEM: ...u għada l-Hamis!

KAREN: Ma jistax ikun...

IL-HADDIEM: ...U pitghada l-Ğimgħa!

KAREN: Appuntu!

IL-HADDIEM: Appuntu!

KAREN *ixxengel rasha. Tqum u tmur tpoġġi t-twavel lura, did-darba quddiem il-bieb bl-MLP fuqu, tħalli dak bil-PN mikxuf.*

IL-HADDIEM: Għalfejn qed terġa' taħbihom?

KAREN: Għax hekk imorru.

IL-HADDIEM: Jaqaw ġej xi ħadd? Ĝej il-kappillan ibierek forsi! Ma tridux jaħsbek iżżomm mal-Labour jaqaw, Alla jilliberak?

KAREN: Ipprova ifhem; dik “*reaction painting*” – tipprova tantiċipa r-reazzjoni prevedibbli ta’ min jaraha l-ewwel darba. Hemm min jagħmel dak li hu mistenni minnu: jaraha, jaraha l-ewwel waħda, u jaċċettaha kif inhi. U hemm min jinduna, anzi, jistenna li jkun hemm bieb ieħor in-naħħa l-oħra. U jkun jaf x’hemm fuqu...

IL-HADDIEM: Għaliex għandha jkollha żewġ bibien dar, ngħid jien?
Eh, dik għidli.

KAREN: Għas-simetrija forsi? Jew f’gieħ il-pluralită? Jew għax hemm

min ifittex bieb ieħor...

IL-HADDIEM: ...Qatt rajthom jibnu dar b'żewġ bibien – ġdejn xulxin?

KAREN: ...Hemm min ifittex bieb ieħor u allura nħallih isib bieb ieħor. U meta jsibu, hemm min jaċċettah kif inhu – mingħajr ma tiġih il-kurżitā jara x'hemm moħbi taħt it-twavel. ...U hemm min irid jaf aktar – min jissuspetta – u ma jiflaħx ma jmurx jara x'hemm miktub fuq il-bieb l-ieħor. Jew jekk hemmx xi ħaġa. Skond kemm hu akkanit...

IL-HADDIEM (*pawsa qasira – forsi qed jipprova jifhem, josserva ż-żewġ bibien*): U kieku stess poggejthom bil-maqlub.

KAREN: Bil-maqlub? Il-bibien? X'jiġifieri?

IL-HADDIEM: Dak ried ikun hemm, u l-ieħor hawn.

KAREN: U għaliex? Le, ha naqta' jien! (*thħares*) Minħabba č-ċappetti?...

IL-HADDIEM: U x'ċappetti! Dak, l-MLP fuq ix-xellug, il-PN fuq il-lemin: partit tax-xellug – partit tal-lemin! Eh!

KAREN: Prosit! (*iċċapċap bil-mod*) Prosit. Qed nara li nitfa xjenza politika rnexxielek titgħallimha mill-Brigata. Čerti punti talanqas taf tammettihom kif inħuma. Għad hemm xellug u lemin għalik!

IL-HADDIEM (*kburi bih innifsu*): Għaliex le? B'daqshekk? Jien ma nistħix ngħid x'jien jien!

KAREN: Hemm min la jixtieq ikun irid jammetti li hu lemini u lanqas xellugi...

IL-HADDIEM: Jew wieħed jew l-ieħor – trid tkun. Tiġix tgħidli. Jew xi opportunist!

KAREN: Prikonċċżjoni komuni, Infatti qed terġa' tiddiżappuntani. Nirtira č-ċapċipa.

IL-HADDIEM: X'il-qahbeč! X'għidt issa? Jew wieħed jew l-ieħor!...

KAREN: Mhux bilfors.

IL-HADDIEM: ...Jew opportunist! Uwwejja! Tigix tgħidli! Ma noqogħdux ngħattu x-xemx bl-għarbiel!

KAREN (*daret tosserva l-bibien*): Le. *Definitely!* Jibqgħu fejn huma. Dimensjoni oħra. Xejn xejn nara kemm ikun hemm min jinduna; min bħalek ma jarax ħlief sal-ponta ta' mnieħru.

Taqbad il-pittura lesta minn fuq il-kavalett u tmur titfagħha fuq il-bank.

IL-HADDIEM *reġa' qabad il-banketta f'idu u qed jistennieha.*

IL-HADDIEM: Fejn tridni allura – quddiem il-PN jew l-MLP?

KAREN (*tipposponi d-deċiżjoni*): Kieku int fejn tippreferi? Fejn thossok komdu ...politikament?

IL-HADDIEM: Fejn tridni int. F'idejk.

KAREN (*l-istess*): Daqshekk ġwejjed eh! Tissorprendini tassegħi! Kieku stess, ma rridx inpingi bibien.

IL-HADDIEM: Orrajt! *No problem!*

Imur isib post f'nofs il-kamra biswit il-gallarija u jizzetta l-banketta. Ipoġġi u jibda jassumi xi poża jew tnejn sakemm isib waħda tajba.

IL-HADDIEM: Hekk jew hekk, ma neħux għalija tgħidli ma nifhimx, ara taħseb. Huwa meta jibdew jgħiduli li jien nifhem, hemmhekk nibda nibż-za' jien, meta jgħiduli int għandek dritt tifhem: hemmhekk inkun naf li qed jippruvaw jaħxuni... (*sab il-poża*) Hekk tajjeb?

KAREN (*bilkemm għadha ħarset*): M'hu tajjeb xejn...

Thares. Tintebaħ kontra qalba li istintivament assuma poža tajba – professionali. U hu qisu mhux hu.

IL-HADDIEM (*jibdel il-poža*): Jew forsi aħjar hekk?

KAREN: Le. (*pawsa* – *il-verità*) L-oħra... Jekk għadek tiftakar kif kienet.

Bla kliem, IL-HADDIEM jerġa' jassumi l-poža, ġarstu lilhinn minnha.

Pawsa.

KAREN (*tosserva l-poža*): ...Tibżax, jekk toqgħod tistenna lili ngħidlek kemm tifhem, iddum tistenna ffit.

IL-HADDIEM *ma jitħarrikx.*

Biċċa karbonella f'idha, KAREN thares lejh imbagħad lejn it-tila vojta. Imbagħad, bil-mod, tipprova thażżeż xi linja jew tnejn. Dlonk tieqaf.

KAREN: U kieku stess, kemm taħseb kapaċi tibqa' hekk, bla ma tiċċaqlaq?

IL-HADDIEM: Kemm hemm bżonn. U twaħħalx fija jekk m'intix kapaċi tpinġi.

KAREN: Ukoll! (*terġa'tibda thażżeż xi linji bifit aktar konċentrazzjoni*) Għandi nassumi mdorri hekk, bilqiegħda b'idejk fuq żaqqek ma tagħmel xejn.

IL-HADDIEM *ma jweġibx.*

KAREN *thares lejh, tistenna reazzjoni; għalxejn. Dlonk terġa' tkompli taħdem.*

Tieqaf, titlaq il-karbonella minn idha u tmur lejn ir-rokna tal-bank.

IL-HADDIEM (*ma jiċċaqlaqx*): Diġà lesta?

KAREN: Ibq'hemm.

IL-HADDIEM: *Yes, Mam!*

Tiġi lura b'veżett bit-terpentina, paletta bil-kuluri u xi pniezel.

IL-HADDIEM: L-istess poża?

KAREN: Iva... Tiċċaqlaqx.

IL-HADDIEM: Tibżax. Hadida.

KAREN *tibda tiskeċċja bil-pinzell, terpentina u ftit kulur.*

IL-HADDIEM: Sod daqs blata. Hadida.

KAREN *tkompli, imma ftit inċerta u mifxula. Tieħu biċċa u tixxotta fejn għadha kemm lestiet.*

IL-HADDIEM: Ittajmjani jekk trid. Nagħmillek kwarta 'qas inċaqlaqlek muskolu.

KAREN: Hlief ġalqek.

IL-HADDIEM: Halqi xiex?

KAREN: Qed jiċċaqlaq. Muskolu wkoll dak.

IL-HADDIEM: Ingħid ukoll.

KAREN: Muskolu żejjed. Moħli fuqek.

IL-HADDIEM: Hekk taħseb?

KAREN: Żgur xejn ta' siwi ma ħareġ minnu s'issa.

IL-HADDIEM: Hekk taħseb?

KAREN: U hekk hu.

IL-HADDIEM: Meta trid nurik...

KAREN: Tiċċaqlaqx.

IL-HADDIEM: ...Kemm trid. U meta trid.

KAREN: 'Qas ilek minuta!...

IL-HADDIEM (*jipprova ma jċaqlaqx xufftejh*): Hmm. Issa tara. Kwarta.
Ittajmjani.

KAREN *tgholli ħarsitha u terġa' ddur lura fuq xogħolha.*
Tkompli taħdem għal ftit. Terġa' thares.

Tieqaf.

*Bla ma taħsibha darbtejn tersaq fuq IL-HADDIEM,
teħodlu idu u tpoġġihielu fuq irkobbtu. Hu iħallha bla
ma jitniffes. Thares lejn wiċċu – iddawwarlu geddu mu
harira 'l fuq. Tnejħilu xi trab minn fuq ghajnejh. Issa
tinsab biswitu – wiċċhom qrib sew ta' xulxin.*

IL-HADDIEM: Meta trid...

KAREN *ma tisimgħux. Thares lejh imma donnha nsiet
min għandha quddiemha. Moħħha fuq ix-xogħol biss
issa.*

KAREN (*issikk tu - tirrangalu idejh fuq irkobbtu*) : Xxx. (*issa kalma -
qisha qed tkellem tifel żgħir imqareb*) Titkellimx. U tiċċaqlaqx.

IL-HADDIEM: Qed nippрова: ma niċċaqlaqx.

Thares lejh. Titbiegħed minnu malajr u tmur lura mal-kavallett. Taħdem. U tkompli taħdem...

Id-dawl jitbaxxa bil-mod il-mod, impersittibbli. U jkomppli jitbaxxa. Id-dalma.

2 Xena

Huwa u jissahha id-dawl jinstema' d-daqq ta' qanpiena ġej minn knisja mbiegħda.

Barra l-gallarija, il-ħmura ta nżul ix-xemx. Għadda xi ffit ħin mhux ġażin. Minn barra jinstema' t-tpespis gegwiġija tal-ġħasafar miġbura fis-siġar għall-ġħabex.

IL-HADDIEM, statwa tal-irħam, jinsab f'poża oħra, forsi poża aktar għerja. Hdejn saqajh hemm xi flixkun birra u tazza xorba.

KAREN tinsab fil-gallarija thares 'il ġewwa tosserva xogħolha, iżda ġaristha kultant timraħ il-barra donnu hemm xiha ja qed tiġibidha l-attenzjoni.

IL-HADDIEM: Lesta?

KAREN *ma tweġibx.*

IL-HADDIEM: X'int tara sabiħ?

KAREN: Anġlu. Anġlu abjad.

IL-HADDIEM: Ijja! Tarax!

KAREN: Veru. Hemm isfel, donnu tiela' jixxabbat ma' ħajt ta' bitħha, ix-xemx eżatt wara s-sejf mgħolli f'ido...

IL-HADDIEM: Ijja!

KAREN: Le veru... Talanqas hekk donnu: sejf – f'ido ħierġa minn bejn il-ħarrub. Li kieku kelli l-kamera... U hemm xiħadd ħdejh ukoll. (*tgħatti għajnejha, ir-raġġi tax-xemx nieżla jgħammxuha għal mument*)

IL-HADDIEM: ...U tgħid mhux San Gużepp! (*jiċċaqlaq – imattar driegħu u jiddritta dahru*) U jien, nista' narah jien ukoll dan l-anglu?...

KAREN: Le. (*iddur biex tidħol*) Stenn, dalwaqt. Ftit ieħor!...

Iżda digħà nieżel mill-banketta.

KAREN: Għalfejn iċċaqlaq! Kont kważi lesta.

IL-HADDIEM: (*jersaq - jogħrok saqajh u idejh iġġamjati*): Ma ġassart xejn. Nistgħu inkompluha għada.

KAREN: Għada?

IL-HADDIEM: Jekk trid. (*joħroġ ħdejha fil-gallarija*) Trid nkomplu għada, le? Ma niddejjaq xejn jien.

KAREN: Agħmel int. Kif trid.

IL-HADDIEM: Fejn marlek dak l-anglu?

KAREN (*turi vagament*): Leħqet niżlet ix-xemx. Hemm, taħt il-ħarruba... (*tmur lejn il-pittura*)

IL-HADDIEM: Ma qed nara ebda angli.

KAREN (*tikkonċentra fuq il-pittura – ma tidhix sodisfatta*): Ma tafx fejn thares, għalhekk. Hallik mis-swimming pool.

IL-HADDIEM: Nippreferi dawk it-tip ta' anġli.

KAREN: M'għandix dubju.

IL-HADDIEM: Għaliex int le, tgħid?

KAREN: X'tahseb li se tara f'dad-dlam?

IL-HADDIEM: Nara. Nara.

KAREN: Ilkoll l-istess... (*Imbagħad: sajjetta fil-bnazzi*) Naħseb kollu tort tagħha li għamlet li għamlet.

IL-HADDIEM: Min?

KAREN: Il-mara tiegħek.

IL-HADDIEM (*idur mill-gallarija*): X'mara? X'int tgħid?... Int fejn taf x'għamlet?

KAREN: Mhux wisq ikolli ngħid. Kieku m'għadekx tilbsu dak. (*turi lejn idu*)

IL-HADDIEM (*iħares*): Xiex?

KAREN: Iċ-ċurkett. Xorta għadek tilbsu. I

L-HADDIEM: Allura? Għaliex m'għandix nilbsu?...

KAREN: Għadek... tħobbha għandi nimmagħina, le? Kieku ilek li nżajtu dak ukoll...

IL-HADDIEM: U għaliex m'għandix? Xi trid tgħid fuqha?

KAREN: Jien – ngħid? Int pjuttost, mela jien.

IL-HADDIEM: (*jersaq iħares lejn il-pittura*) Mhux li kien kont mara daqsha!

KAREN: Ukoll!

IL-HADDIEM: Qatt ma tkun mara daqsha int – bil-pittura u l-Ingliż

tiegħek b'kollox!

KAREN: Eh, tajba! Issa jmiss lili niġi insultata! L-ewwel hi – issa jien...
Hekk tagħmel man-nisa li ssir taf int?

IL-HADDIEM: Int bdejt! Hallilha barra lil dik bejnietna...

KAREN: Bejnietna? U xi jgħagħlek taħseb li jeżisti xi bejnietna...
bejnietna? Li qatt jista' jeżisti xi haġa bejnietna – li jekk id-din ja ddum millennju ieħor – li wkoll jekk tippużali għarwien
għoxrin elf darba oħra, qatt jista' jkun hemm xi haġa inkomuni
bejnietna?

IL-HADDIEM: Għaliex le?

KAREN: Għaliex le?...Apparti affarijiet ovvji li mhux ta' min lanqas
isemmihom, int ghadek miżżewwiegħ, hux veru? Mhux veru li
sseparajt.

IL-HADDIEM: Min qallek mhux veru?

KAREN: Connie.

IL-HADDIEM (*mismut*): Min?...

KAREN: Martek – Connie. Il-mara tiegħek.

IL-HADDIEM: X'int?... (*ma jaafx x'se jgħid, il-fixla qed tinbidel f'rabja*)
Fejn tafha int lil dik?

KAREN: Lil Connie? Il-mara tiegħek?

IL-HADDIEM: Terġax issemmi isimha!...

KAREN: OK! Arani mmutajt!

Pawsa qasira.

IL-HADDIEM: Għid? Kif tafha? Fejn taf x'isimha?

KAREN: Lil min? Lil Connie?

IL-HADDIEM: Ghidtlek issemmihiex! (*jaħtafha minn spallejha - jissussaha u jixħetha lura għal daharha fl-art*)

KAREN: Miġnun! Int taf x'int tagħmel? X'inhu jtik!

IL-HADDIEM: Jiddispjaċini! (*itiha idu biex tqum*) Tort tiegħek!...

KAREN (*tqum weħedha*): Itlaqlī 'l barra!...

IL-HADDIEM: Mhux għax ridt!... Imma tort tiegħek! (*terġa' r-rabja*)
Għalfejn ridt issemmiha – thassar kollox? Fejn tafha int, għid?
Qed tfittixli passija? Eh? Qgħadit tispjuna fuqi int ukoll?...

KAREN: Ukoll! Jien! Infittex passik! Lilek!

IL-HADDIEM: Mela kif taf?...

KAREN: Għax ċemplet hi. Aktar kmieni dalgħodu. Fuq it-telefown:
hi kienet. Biex tara intix hawn, biex tara intix veru hawn. Għax
ma tafdakx, għalhekk! Għax tafek tajjeb lilek. U ċemplet kmieni
qabel gejt ukoll, jekk trid taf. Biex tara jekk wasaltx, biex tkun
żgura li mort fejn kellek tmur. U qaltli – wara li għidtilha li m'intix
hawn – trid taf x'qaltli, qaltli “Jekk ma jiġix, ċempilli, *please*,
OK!” Għedtilha “OK” u hi pronta “ “ U isma’ – stajt titkellem bil-
Malti taf, Miss!” Dak li qaltli. U sabbtet it-telefown. Hekk kif naf!

IL-HADDIEM: X'ħin kien?

KAREN: It-tmienja u ħamsa. Fi x'ħin ħriġt dalgħodu, għid il-verità?

IL-HADDIEM: Fis-sitta... Fi x'ħin! Fis-sitta... Int x'inhi affarik?...

KAREN: Hi qalet li mhux soltu toħroġ qabel is-sebgha. Fejn mort
qabel gejt hawn?

IL-HADDIEM: Fejn mort? Fejn mort?... X'inhi affarik, int? Fejn mort...
Il-garax mort! Ngħabbi! Ingib il-planki mort! L-ghoddha...

KAREN: U domt mis-sitta sat-tmienja u nofs?...

IL-HADDIEM: Eh. Mis-sitta sat-tmienja u nofs, eh!

KAREN: Mill-Kalkara – hux hemm toqgħod? – s'hawn allura ġadu sagħtejn u nofs? Biex ġejt mela – bil-ġemel – mhux bit-Transit?

IL-HADDIEM: OK...Tajjeb. Trid taf? Trid taf int? OK, ngħidlek. M'intix ommu int – u m'għandek ebda dritt, imma lilek nista' ngħidlek, mela ma ngħidlekx. ...Għalkemm lanqas 'l ommu m'għid! Ngħidlek fejn mort. Imma m'għandek ebda dritt! Mort ġadu it-tifel – dak li għamilt. Mort ġadu iż-żgħir...

KAREN: Lit-tifel. Hadtu fejn?

IL-HADDIEM: Fejn? Għand xi ġadd biex jgħidli hux iddrogat jew le. Hemm fejn. Biex jgħiduli għaliex jagħmel il-mutetti li jagħmel, għalhekk! Kelli nieħdu filgħodu kmieni, taparsi ġej għax-xogħol miegħi! U kelli noqgħod miegħu sakemm daħħluu – biex inkun żgur li mar! Tawh appuntament kmieni – biex ommu ma tkunx taf...

KAREN: Għaliex m'għandhiex tkun taf?

IL-HADDIEM: Għax ma rridhiex tkun taf! Għax jekk mhux iddrogat – jekk mhux qed jieħu xi haġa – dak mhux ibni allura! Kieku mhux qed jirvina ruħu kif qed jagħmel. Wara dak kollu li tajnieh! Għalhekk. Għax kieku ma jagħmilx li jagħmel; kieku jisma' minn ommu. U minni. Għalhekk.

KAREN: Oh. Jiddispjaċini.

IL-HADDIEM: Tassew jiddispjaċik tgħid imma, int li wlied m'għandekx? Ma tafx x'jiġifieri int.

KAREN (*minnufiha iebsa*): Tistagħġeb daqshekk li ma jismax minnek? Taħseb li tajtu tant eżempju tajjeb int wara kollox?

IL-HADDIEM: Int... Int m'għandekx qalb. Ma tafx x'inħuma tfal int.

KAREN: U m'għandi ebda ġajra nkun naf. Mhux qabel inkun naf x'inħu l-missier.

IL-HADDIEM: Jimlewlkom raskom, dak li qed jagħmlu. Waħda minnhom int, tgħidlix. Xamnejtek, ukif xamnejtek! Irvinaw kom.

Dik hi.

KAREN: Skuži? Għal min qed tgħid issa? Għan-nisa, forsi?

IL-HADDIEM: Nisa! Kieku għad baqa' nisa! X'jgħidulhom issa? Femministi... dak biss li baqa', mhux hekk? Tgħidlix li int mhux waħda minnhom!

KAREN: Waħda minnhom, ġatja. Xamnejt tajjeb. U m'inie se niskuża ruħi. Ma' xi ħadd bħalek bilfors insir waħda minnhom. Hasra li martek milli nista' nifhem għadha ma...

IL-HADDIEM: Għidtlek lil dik ġalliha barra!

KAREN: U nhalliha! U int – thalliha int? Jew tipreferi thalliha biss id-dar, hafja u mċerċra fil-kċina. Jew fis-sodda.

IL-HADDIEM: Hemm int! Mingħalik taf kollox! Taħseb għax aħna mhux bħalkom, taħseb m'aħniex nies aħna wkoll. La trid taf dik għandha kollox! Imċerċra sabiħ! Tajtha kollox lil dik jien, la trid taf! Tajtha dar b'kollox – bi kċina daqs tiegħek darbtejn! – ġwejjeġ kemm Alla ġalaq, għandha *built-in* kabinet mimli ġejt sħiħiż żrabben. Kollox tajtha.

KAREN: U tajtha iben ukoll għall-grazzja t'Alla.

IL-HADDIEM: Iben mela, u għal wieħed tlieta.

KAREN: U int tajtulha

IL-HADDIEM: Mela min! Min tridu jtihhomlha? Ara toqgħodx tinsinwa...

KAREN: Ma qed ninsinwa xejn! Jekk int tajtu lilha...

IL-HADDIEM: ...Xi trid tgħid biha! Dak il-mitruħ li għandek int ridtu jtihulha!

KAREN: ...Jekk int tajtu lilha!... hi tatu lilek ukoll. Hi... mertu tagħha hi wkoll. Mhux kollox tajtha int, tajtha int!.. Mhux int biss tajt. Tat lilek hi wkoll! Hi wkoll! Mhux tajtha jien, tajtha kollox jien,

kif tgħid int!

IL-HADDIEM: Jien m'għidtx hekk...

KAREN: ...Jekk tajtha iben int, tajtulha bid-difetti tiegħu kollha wkoll. Xi ffit tal-ħtija tiegħek ukoll mela. U mhux twahħħal fid-droga u mhux droga! U lanqas kieku kienet id-droga, mhux bilfors tort tiegħek jew tagħha... Jew tiegħu. Mhux bilfors tort ta' xi ħadd. Jekk mhux tal-anġlu kustodju... U forsi lanqas dak m'hu tort tiegħu, lanqas hu wara kollox, jekk qata' qalbu minnek...

IL-HADDIEM: Af li int veru... veru...

KAREN: ...jekk qata' qalbu minna lkoll. Lanqas hu m'hu tort tiegħu forsi, le.

Pawsa.

IL-HADDIEM: U tiegħek fejn hu? Fejn mar l-anġlu kustodju tiegħek, għid?

KAREN: X'anġlu?

IL-HADDIEM: L-anġlu kustodju tiegħek. Kemm għidt li ilu ma jersaq 'l hawn?

KAREN: Ma nafx għal min...

IL-HADDIEM: Kellu jsiefer qalli – vaganza – meta qabbadni x-xogħol hawn. Fejn mar? Reġa' l-Libja jaqaw?

KAREN: Il-Ġermanja.

IL-HADDIEM: U lilek ġalliekk hawn...

KAREN: Il-Ġermanja tal-Lvant!

IL-HADDIEM: Mal-Kommunisti tarax! Min kien jgħidlek. U sa ffit snin ilu!...

KAREN: *Working holiday!*

IL-HADDIEM: U ħalla lilek werkink hawn u hu *holiday* hemm!

KAREN: Se jifħu sussidjarja hemmhekk la trid taf! Ma' kumpanija li digà kkwoħatha fuq l-istokmarkits tad-dinja kollha!

IL-HADDIEM: Dażgur. Għax il-purtiera tal-ħadid saret purtiera tad-deheb issa tarax – purtiera tal-liri... jew x'jgħidulhom il-liri tagħhom hemm... tar-rubi jew rubini x'inhuma...

KAREN: Rubli. U dawk fir-Russja, mhux il-Ġermanja.

IL-HADDIEM: Rubli, eh.. Għalhekk. Għax sar hemm suq hemm ukoll... X'rubli, dawk mhux ġojjelli jew djamanti?

KAREN: Dawk rubini – mhux rubli. ...Jippreferu d-dollaru imma.

IL-HADDIEM: *Of course!* Le, tal-ġhaġeb. Kollox inqaleb ta' taħt fuq. Dik hi. Filli huma magħna u kontra tagħkom... Filli baħħ, sparixxew – sparixxa kulħadd! Qisu ħadd ma jafe! Filli kulħadd kontriehom, filli kulħadd magħhom. U kulħadd magħkom. U filli aħna weħedna. U ħadd magħna... Qisu għandna l-pesta! Anki hu. Kien joħroġ magħna dak ukoll. Kont taf hux li kien joħroġ magħna?

KAREN: Kien żgħir. Missieru...

IL-HADDIEM: Żgħir! Skuża tajba.

KAREN: Hawn min jikber, jibda jaħseb b'moħħu.

IL-HADDIEM: U hawn min jaħseb bil-but, trid tgħid.

KAREN: U int... biex taħseb int?

IL-HADDIEM: Naħseb? Trid taf biex naħseb jien? Ikolli nghid li jien u int, it-tnejn naħsbu bl-istess mod. Hekk ikolli nghid.

KAREN: Hekk taħseb?

IL-HADDIEM: Minkejja kollox, hekk ikolli nghid. Ikolli nghid... ma tantx jaħseb bħali u bħalek il-ħabib tiegħek, xi tgħid? (ma

tweġibx) Baqa' innoċenti wisq. Ikolli ngħid kien. baqa'...u għadu żgħir. Minkejja kollox. Ma tantx kiber kemm xtaqtu int...

KAREN (*bla rabja*): Int raġel vulgari...

IL-HADDIEM: Naf.

KAREN: Baxx. Raġel bla skrupli...

IL-HADDIEM: U rozz. Tibżax; ma neħux għalija. Imma l-aqwa li ġalliekk hawn, likek hux veru, paxxuta. Pingut! Ghid il-verità però, wara kollox ma jdejqekx da' kollu, hekk, hekk kollox pulit, kollox... cass! Kollox nadif u lixx? L-istess bħax-xogħol tiegħek...

KAREN: Ukoll. Sirt kritiku tal-arti int ukoll issa? Mhux għax għandi għalfejn niskanta!...

IL-HADDIEM: Għaliex -ara -dit-tila stirata lixxa, lixxa qisha plastik!... Id-daqqiet ta' żebgħa preċiżi, pinzellati tal-qies, waħda ħdejn l-oħra, kuluri jinhallu f'xulxin qishom ilma... Tghidliex ma tarahiex int ukoll, hux? U safrattant kollox imrażjan, kollox ġatt u f'postu fejn ma jistax jiċċaqlaq. Kollox lixx. Li kont minnek taf x'kont nagħmel, hux?...

KAREN: X'kont tagħmel li kont minni?

IL-HADDIEM: Li kont minnek?... Kont nipprova xi ħaġa gdida, dak li kont nagħmel li kont minnek. Insib xihaġa gdida.

KAREN: Għidha?

IL-HADDIEM: Ibda biex, kieku jien nuża xkora mhux kanvas...

KAREN: Diġà hemm min užaha. Xejn ġdid...

IL-HADDIEM: Tassew? Mela... xi ħag'oħra, mela. Xi ħag'oħra tgħid ma nsibux?

KAREN: Xi nsibu!! Mela saret tiegħek!

IL-HADDIEM: (poža drammatika -jipponta lejn il-pittura b'sebgħu)

Għaliex! Dak min hu? Eh?

KAREN: Issa!... Hekk jew hekk issa *too late*. Nofsha lesta...

IL-HADDIEM: Togħġibok lilek imma? Hekk?...

KAREN: Iva, togħġobni. Insomma, ma nafx.

IL-HADDIEM: Le. ...Le – stenn. Ngħidlek x'tagħmel. Tridni ngħidlek jien x'tagħmel? Naf x'tagħmel... Nużaw din.

*Jersaq lejn it-twieqi tal-aluminju mistrieħha mal-ħajt.
Jieħu tilar bin-netting tan-najlon ta' waħda minnhom.
Joħroġ mus u jibda jcarrat in-netting.*

KAREN: X'int tagħmel? X'taħseb li qed tagħmel? Ara kif għarraqtha tieqa!

IL-HADDIEM, *in-netting f'edu, idur lura għat-tila u jifrixha fl-art wiċċha l-fuq.*

IL-HADDIEM Ipprova għid fottejħha. Ha nara – għidha: fot-tej-tha.

KAREN: Fottejħha!

IL-HADDIEM: ...Nikħtha?

KAREN: Nikħtha!!

IL-HADDIEM: Tara? Mhux tant diffiċli.

KAREN: X'int tagħmel! Halliha!

IL-HADDIEM: Tibżax. Di' mhux se nfotti hielek! Isa – erga' għidha. (*imur mal-bank u jgħib l-istejpler*) ...Jgħiduha ġafna nies, tibżax. Nies kolti wkoll. Imma mal-ħbieb, mhux quddiem in-nies, mhux id-dar quddiem it-tfal. Jekk mhux bl-Ingliż. Kont tgħid *bloody*

meta kont żgħira int, għid? Jew *damm* u *hell* biss?

KAREN: Halliha!

IL-HADDIEM: Forsi *shit* ukoll! Ul-Mummy u d-Daddy, kienu jgħiduha?...

KAREN: X'se tagħmel?...

IL-HADDIEM: Tibżax. Mhux se mmiss hielek.

KAREN: Għadha ma nixfetx...

IL-HADDIEM: Halli f'idejja. (*iqiegħed it-tila fuq ġenb, jaqbad in-netting u jpoġġi tarf minnu mal-ġenb tat-tilar tat-tila*) Żommha stirata 'l fuq - thallihiekk tmiss maż-żeebgħa.

Jibda jistepilja n-netting, KAREN tindiehex ma' kull ħoss tal-istejpler.

KAREN: Ieqaf.

IL-HADDIEM: Żommha!

Meta jlesti jwaħħal in-najlon mal-ġenb tat-tilar, ipoġġi lura ċatt fl-art wiċċu 'l fuq, waqt li KAREN tibqa' b'tarf tan-netting f'idejha tiprova ma thallihx imiss ma' wiċċ il-pittura. Tibda l-operazzjoni delikata li jitniżżeż u jinfirex in-najlon ċatt fuq il-wiċċ impitter tal-kwadru.

IL-HADDIEM: Issa jien inżommha soda u int stiraha. Thallihiekk tmiss mal-wiċċ qabel nghidlek! Żommha mit-tarf tiegħek. Stira! ...Aktar - iġbed. Bil-mod! Hekk...

KAREN: Le... Se tgħarraq kollox.

IL-HADDIEM: Ibqa' żomm!

KAREN: Se tgħarraq kollox...

IL-HADDIEM: Jekk titlaqha issa, int tkun fottejtha!... Issa – niżżej bil-mod... Niżżej. Tibżax! Aghfas kontra t-tarġa... żomm. Thallihie ix-tiċċaqlaq. Se nitlaqha. żomm sod.

Idur in-naħha tagħha. Jieħu tarf tan-najlon f'ido, jaqbad l-istejpler u jagħtiha stejpil. Bil-mod il-mod, hekk kif KAREN tressaq lu u terħilu n-najlon f'idejh, hu jibda biex jistepjilja n-naħha l-oħra kollha.

KAREN (*ma tiflaħx aktar, tintefa' fuqu tipprova tiġbdu lura minn fuq it-tila*): Le! Halliha!...

IL-HADDIEM pront idur fuqha jipprova jimbuttaha iżda hi ma ċċedix. Tispiċċa li jirbaħ hu u jiġbidha fl-art, hekk li hi taqa' u titgerbeb għal fuq it-tila. Hu jdur għal fuqha u jżommha taħtu tilhegħ. Imbagħad jieqfu zopptu - jirrejalizżaw li rvinaw it-tila.

IL-HADDIEM: Rajt x'għamilt! X'għidtlek?

KAREN: Hallini! I

L-HADDIEM: Rajt? Se twaħħal fija issa wkoll? Fiha se twaħħal hux hekk?

KAREN: Hallini... Pawsa – jibqgħu ma jiċċaqlqu. I

L-HADDIEM (*f'daqqa waħda jitbaxxa għal fuqha, irid ibusha*): Inħallik? Tridni nħallik?

KAREN: Hallini. (*idawwar wiċċha*).

Imma l-HADDIEM ma jitlaqhiex.

KAREN, bil-mod, iddawwar wiċċha lura lejh.

KAREN (*bla għajat*) Hallini.

Skiet perfett.

IL-HADDIEM *jitbaxxa għal fuqha.*

Jitbaxxa d-dawl.

3 Xena

Jerġa' d-dawl, imma issa dalam sew. KAREN u l-HADDIEM jinsabu għarkobbtejhom, waħda fuq naħha, l-ieħor fuq oħra tat-tila. KAREN, ma titharrikx, għajnejha ffissati fuq it-tila rvinata.

KAREN: It-tort mhux kollu tiegħu. Kont naf li ma stajtx nagħmel mod ieħor – li hekk ridtha tispičċa – li kelli nagħmel dak li kelli nagħmel. U jiġri dak li jiġri. Ghax hekk kien jeħtieg. Biex nuri li hi kienet il-belha – mhux jien. Hi, bir-raġel tagħha – ghax għandha raġel mingħaliha! – hi, kburija bit-tfal – ghax għal wieħed għandha tlieta – kburija bid-dar mgħammra b'kollo – ghax hu kien taha kollox! U kburija bis-servilità tagħha: is-servilità minkejja kollox, minkejja li togħbodni u ma tafnix – togħbodni bl-ghira tagħha kollha moħbijsa – mhux l-ghira tiegħi – mhux tiegħi biss! – l-ghira tagħha mgħobbija servilità – ghira għal min taħseb li hu aħjar minnha, jew għal min taħseb li jista' jaħseb li hu aħjar minnha! Allura għidt: Haqqha mela. Haqqha r-raġel li għandha, jekk dan hu r-raġel li għandha! U haqqha nħallih jagħmel li jrid jagħmel. Bħal ma jagħmel lilha. Ghax kienet taf. U safrattant qaltli “Tkelleml bil-Malti, jekk jogħġibok...” U jien ukoll kien jeħtieg nuriha – la bħalha naf nitkellem bil-Malti – li bħalha naf nitkellem bil-Malti. U t-tort mhux tiegħi... u lanqas tiegħu.

IL-HADDIEM (*jilbes il-flokk*): X'int taħseb?

KAREN (*bla mrar*): Irvinajtha... Mhux tort tiegħek. Fottejtha...

IL-HADDIEM: X'fottejt? Hares, araha ż-żebgħa ġierġa minn bejn it-toqob – ftit ieħor u 'qas biss tinduna x'hemm taħt.

KAREN: Jiena ninduna. Naf x'hemm taħtha...

IL-HADDIEM: Issa tara! Dak in-najlon jisparixxi. Qisu qatt ma kien hemm xejn. Anzi tiġi aħjar. Effett ġdid. Għandek fuqix taħdem issa. Ixgħel id-dawl.

KAREN: Fottejtha.

IL-HADDIEM: X'fottejt? Aħjar minn kif kienet żgur. Hares! Dak għax ma tafx x'kont qed tistenna, għalhekk! – Iva, hares! Ixgħel id-dawl!

KAREN: Fottejthieli. Bħalma jien...

IL-HADDIEM: Mur ixgħel!... Orrajt! Fottejthielek! Hxejtha, la trid hekk – kollox sew! Hxejtha! Tajjeb hekk? Hxejtha! Mur ġħid lid-dinja kollha jekk trid li ħxejthielek!

KAREN u L-HADDIEM *jibqgħu għal xi waqtiet siluwettati kontra d-dawl dieħel mill-gallarija sakemm bil-mod il-mod dahru lejna, naraw tiela' minn isfel l-Anġlu - figura ta' anġlu kbir tal-kartapesti, jew tal-injam – it-tip ta' anġlu li wieħed jara fuq xi pedestal f'xi festa.*

KAREN u l-HADDIEM *jibqgħu ma jiċċaqlqu. Meta sa fl-aħħar l-Anġlu jasal inkwadrat eżatt f'nofs il-gallarija, idur bil-mod fuq il-ħabel imdendel bih u saflaħħar jibqa' wieqaf hemm iħares 'il ġewwa għal xi ftit sekondi bi 'spotlight' fuqu.*

Id-dawl jitbaxxa bil-mod il-mod, iżda hekk kif jasal biex jintefha' għal kollox. jinxtegħlu f'daqqa għadd ta' bozoz

ikkuluriti mwaħħlin girlanda fuq wajer imperreč barra l-gallarija: gwarniċ madwar l-Anġlu.

Jintefa' l-ispotlight.

Siparju.

Tmiem it-Tieni Att

IT-TIELET ATT

Qabel ma jinfetaħ is-siparju:

Mužika korali, kant Gregorjan, jibda jinstema' minn fitit qabel il-bidu tat-Tielet Att. Forsi tfewweġ ukoll kemm kemm riħa ta' incens u ta' xemgħat mixgħula.

Jinfetaħ is-siparju.

Ikompli fejn ħalla l-ewwel att; xi ġimġhat wara.

Bidu tal-ħarifa. Tard wara nofsinhar.

L-istess xena tal-ewwel att.

L-Anġlu għadu mdendel barra l-għalli li għandha kull tieqa tagħha miftuħha beraħ hekk li wieħed jista' jarah kemm jista' jkun sew minn ġol-kamra, ukoll jekk hemm bżonn li jiġu żarmati wkoll biċċiet tal-għalli għal dan il-għan.

Miftuħha maż-żewġt iġnub tal-għalli hemm purtieri mġerrija tal-bellus aħmar, imma għad hemm ukoll iż-żewġ bibien qodma bil-graffiti fuqhom li rajna qabel. Il-bieb tax-xellug huwa mikxuf u l-kitba PN tidher sew. L-ieħor huwa mgħotti bil-fallakki bħal qabel. Hemm

purtieri tal-bellus imdendlin fuq l-indana tax-xellug mnejn wieħed jitla' minn isfel, kif ukoll fuq dik tal-lemin li tagħti għal ġewwa.

Hdejn din l-aħħar daħla, espost fuq il-kavallett hemm kwadru: "L-Anġlu Habbar"; ħdejh tavolina żgħira bil-programmi tal-wirja fuqha, waqt li mdendel quddiemu hemm lampier b'xemgħa tnemnem. Minn wara l-purtiera nofsha mġerrija wieħed jista' jara dawl ħamrani pjuttost baxx u forsi xi kwadru ieħor illuminat; is-sala fejn hemm il-wirja tax-xogħliliet ta' KAREN.

Fir-rokna tal-lemin fejn qabel kien hemm il-bank tax-xogħol u l-pitturi issa hemm mejda twila mgħottija bi dvalja bajda u mħejjija għal riċeviment: xi platti b'ħors d'œuvres, bieqja tal-ħgieg bil-'punch', fliexken tax-xorb, xampanja, fjuri tal-okkażjoni f'xi važun jew tnejn, kif ukoll gandlijeri bix-xemgħat mixgħula.

F'ras it-taraġ fuq ix-xellug, eżatt fl-indana minn fejn jidħlu l-mistednin, hemm legħi. Fuqu hemm miftuħ ktejjeb imdaqas miksi bil-ġild, b'dehra rikka u majestuża. Quddiem il-legħi, erba' xemgħat kbar kbar, qishom tal-Avvent, imma mhumiex mixgħula

L-1 Xena

RAĞEL LIEBES BLEJŻER AHDAR *jinsab ħdejn il-mejda tar-riċeviment jaqra l-programm u jieħu drink. Hdejn it-taraġ fuq ix-xellug, bilqiegħda fuq żewġ siġġijiet*

hekk li jistgħu jaraw min tiela', hemm IL-KURATUR u s-SEGRETARJA, kwieti josservaw u kultant jgħidu xi kelma. Bejn is-siġġijiet hemm 'briefcase' żgħira sewda.

KAREN, liebsa libsa ġamra pjuttost seduttiva u bi drink f'idha, tinsab ħdejn il-gallarija fejn ALDO xiref biex ikun jista' jitkellem fuq telefown cellulari, iżda moħħha aktar f'li qed jiġri fil-kamra.

RAĞEL li kien barra FIL-GALLARIJA jidħol u jersaq bil-mod lejn il-mejda. Huwa żagħżuġħ ta' xi għoxrin sena, liebes pjuttost pulit għalkemm mhux li tgħid għall-okkażżjoni. Jieqaf josserva ż-żewġ bibien mal-ġenb tal-gallarija, speċjalment dak bil-PN fuqu. Minn ħin għal ieħor iżda, jagħti ġarsa bis-serqa lejn KAREN, donnu qed jistenna l-mument xieraq biex jersaq ikellimha.

ĠUVNI u TFAJLA jitolgħu minn isfel. Jidħru xi ftit imgerrxin, speċjalment IT-TFAJLA; mħumiex it-tip li wieħed jistenna jidħlu jaraw wirja tal-arti. Il-ĠUVNI jagħmel kuraġġ lit-TFAJLA, li donnha trid iżżommu lura hekk kif tiskopri x-xena li hemm tilqagħhom hemm fuq.

IL-ĠUVNI jressaqha dritt lejn il-kwadru ta' ġewwa. Jipprova jaħbi tbissima xehwiena u jagħmillha sinjal diskret imma ovvju biex tħares lejn il-kwadru. IT-TFAJLA tberraq ghajnejha, imbagħad ittellha' idha ma' xufftejha biex titboq fommha.

IS-SEGRETARJA (osservat kollex – lill-KURATUR): It-tieni darba dak. L-ewwel ġie waħdu u issa ġab lil dik...

IL-KURATUR, *inkwetat u imbarazzat, iħares lejn* KAREN
fid-daħla tal-gallarija mnejn qed tosserva kollox hi wkoll

IL-KURATUR (lis-SEGRETARJA): Xi tridni nagħmel? Nitfghu 'il barra?

Tard wisq imma, għax IL-ĠUVNI u T-TFAJLA jaħtfu programm u jidħlu fis-sala. IS-SEGRETARJA xxengel rasha b'diżappovazzjoni.

KAREN, *kemm kemm tbissima qarsa fuq xufftejha, iddur fuq ALDO li jagħlaq it-telefown u jitfghu fil-but.*

KAREN: Allura?

ALDO (*jevitaha - jimxi lejn il-mejda bl-ikel*): Not good. Not good at all.

KAREN (*għal warajh*): Min? Jerry? Mhux ġej?... Lanqas hu?

ALDO: U le! X'Jerry.

KAREN: Mela min issa?

ALDO (*iduq xi hors d'œuvres - ma togħġibux it-togħma*): Dawn ġela.
Dawn ġallejthom barra mill-bieraħ?

KAREN: Issa nneħħihom.

ALDO: ...U dak il-kavjar żgur li mar. Għidtlek tiffriżah...

KAREN: Issa nneħħih. – Min kien fuq it-telefown?

ALDO: Hadd. L-Arċipriet.

IR-RAĞEL BIL-BLEJŻER AHDAR *jersaq lejn* RAĞEL FIL-GALLARIJA u għalkemm huwa ovvju li ma jafux lil xulxin, jidħlu f'diskussjoni fuq iż-żewġ bibien – diskussjoni

mmexxija mir-RAĞEL BIL-BLEJŽER AHDAR, waqt li l-ieħor ilissen biss xi kelma kultant.

KAREN: ...L-Arċipriet? Reġa'? Għadu ma qatax jiesu?

ALDO: Nibża' li sejkollna nneħħuh, Karen...

KAREN: Issa nneħħih! M'hu se javvelena lil ħadd. Daqs il-bieraħ ġejjin nies illum. hekk jew hekk!

ALDO: Mhux il-kavjar. L-anglu. (*Pawsa*) Aħjar inneħħuh, Karen. L-Arċipriet...

KAREN: Hallih jgħid l-Arċipriet!

ALDO: Jekk ma nneħħuhx aħna – ineħħuh huma!

KAREN: Mela ħallihom jiġu jnejħħuh huma! Biss jekk narahom taħt il-gallarija mmur hemm ġew u taf biex inbexxixhom hux! U mhux bil-'punch', lanqas! (*ittih daharha – tixrob il-'punch' u terġa' tersaq mal-mejda biex timla t-tazza vojta.*)

ALDO *jxengel rasu u jmur lejn IL-KURATUR u s-SEGRETARJA li dlonk iqumu malli jarawh riesaq. Diskursata taħt l-ilsien u kemxejn sfurzata bejn it-tlieta.*

It-2 Xena

IR-RAĞEL li kien FIL-GALLARIJA sa fl-aħħar jinfired mir-RAĞEL BIL-BLEJŽER AHDAR u jerġa' joħroġ fil-gallarija, jitlajja jħares 'il ġewwa minn ħin għal ieħor.

IR-RAĞEL BIL-BLEJŽER AHDAR iħares kurjuż għal xi waqtiet lejn iż-żewġ bibien tal-gallarija, imbagħad idur

biex jieħu tazza ‘punch’ hekk kif KAREN tasal mal-mejda.

RAĞEL BBA: Punch?

KAREN (*bilkemm tatih ħarsa*): Iva, jekk jogħġbok.

RAĞEL BBA (*jieħu l-kuċċarun u jimlielha t-tazza*): Prosit!

KAREN: *Sorry?*

RAĞEL BBA: Prosit!

KAREN: Oh, grazzi.

RAĞEL BIL-BLEJŻER AHDAR *jgħolli t-tazza donnu jistennieha tagħmel l-istess biex jagħmlu ‘toast’.*

KAREN: *Oh! Thank you.*

RAĞEL BBA: U prosit doppju! (*jgħolli t-tazza lejn is-sala wkoll.*)

KAREN (*tgħolli tagħha*): Prosit! (*tkun se tniżżejjel it-tazza imma r-RAĞEL BBA jerġa’ jgħolliha għal darba tnejn, did-darba fid-direzzjoni taż-żewġ bibien bil-graffiti*).

KAREN: *Oh! Thank you!* (*tixrob kemm kemm*) ...Ara jien, qisni belha!
– Indunajt bihom allura?

RAĞEL BBA: Iva. Interessanti. Però ma ċedejtx għat-tentazzjoni. It-twavel bqajt ma missejthomx.

KAREN: Aaah! Indunajt.

RAĞEL BBA: Mhux għax it-tentazzjonijiet dejjem negħlibhom.

KAREN: Ah! Ikolli ngħid l-Anġlu Kustodju tiegħek dejjem attent.
Moħħu f'xogħlu u mhux f'x'inhu liebes jew mhux!

RAĞEL BBA: Mhux dejjem; nissajjah kultant jaqla’ ħarstu – jitħażżeem xi ftit!

KAREN (*tidħaq*): Fejn kont taf li jien l-artist?... l-artista! żgur mhux mir-ritratt fuq il-programm. Ma setax joħrog aġħar.

RAĞEL BBA: Veru. Hasra. Ma jagħmillekx ġieħ.

KAREN (*kuntenta*): L-istampatur, xi skuża tas-soltu... Kif kont taf?...

RAĞEL BBA: Li int l-artista? Kont naf. Xi ħadd qalli fuqek.

KAREN: Fuqi? U x'jgħidu fuqi?

RAĞEL BBA (*jgħoll spallejh – dlonk ikompli*): Jogħġġobni ħafna wkoll il-ħsieb – insejħulha l-ispirazzjoni? – tal-pittura tiegħek. (*ħarsa lejn il-programm*) Ngħidlek is-sew, imnalla għandek din id-dahla fuq Swedenborg, dik il-kwotazzjoni. Qrajt ħafna fuqu?

KAREN: Ftit li xejn, ngħidlek is-sew. Qrajtu?

RAĞEL BBA: Lil Swedenborg qatt qabel. Pero d-dahla qrajtha.

KAREN: L-unika ħażja li ġarġet sura ta' nies...

RAĞEL BBA: Ma ngħidix l-unika...

ALDO *jidher li qed jaqta' qasir id-diskursata mal-KURATUR, iwarrab u jinżel it-taraġ. Xi ħażja teħtieġ l-attenzjoni tiegħi immedjatament.*

KAREN (*tosservah ħiereġ*): Donnu xi ħadd għamel apposta biex jirvina kollox.

RAĞEL BBA: U le. Dan ġareġ tajjeb ferm. Apparti r-ritratt. Jispjega tajjeb kif qassamthom l-angli tiegħek – biex insejħulhom hekk! Forsi mhux eżatt kif kellu f'moħħu Swedenborg...

KAREN: Għandek xi dubji humiex angli jew le?

RAĞEL BBA: Insomma, żgur mhux angli kif imdorrijin narawhom. U din l-atmosfera li ħloqt (*fis-sala*) tkompli tkabbar il-kuntrast... Għalkemm hawn (*il-programm*) int tgħid li qassamt il-pitturi

tiegħek f'serje ta' erbgħa...

KAREN: Hekk hu. (*bi sforz - ma thosshiem komda tispjega xogħolha*) Is-sbuħija tal-angli, kif l-intelligenza tagħhom issedda q-sbuħithom, angli bi ħwejjieg kulur ix-xrar u angli bojod u opaki...

RAĞEL BBA: Hekk hu; madankollu l-aktar li tispikka, u l-akbar u l-ahjar parti, huma l-Angli Għarwenin...

KAREN: L-ġħarwenin – l-eqreb ta' Alla. Għax innoċenti, minkejja l-ġhera tagħhom.

RAĞEL BBA: U għorrief, għax jafu li huma għarwien...

KAREN: U ma jistħux juru x'inhuma.

RAĞEL BBA: U fuq kollo tas-sess maskil. U nammettu, mhux daqstant innoċenti.

KAREN: Hekk hu – għaliex le? Għax impingiż minn mara? Ninsew kemm pingew nisa għarwenin pitturi rġiel?

RAĞEL BBA: Issib min jgħidlek hemm poża u poża...

KAREN: Ma niċħadx. U ma niskużax ruħi.

RAĞEL BBA (*jirreferi għall-pittura barra d-dahla għas-sala*): Dan eżempju tipiku – l-Anglu Habbar. Ma tafx hux xi speċi ibrida ta' għasfur, jew ġisem ta' bniedem maqbud f'xi għanqbuta... jew xibka?...

KAREN: Xibka tal-insib infatti...

RAĞEL BBA: Ah, Hekk hu. Tmiem ikreh. Ma ħallejt ebda dubju però li huwa raġel – anglu jew mhux.

KAREN: Għaliex kelli jkollu xi skruplu u naħbi li huwa raġel? Għaliex l-ġhera biss donnha hi dnub? Ngħidlek is-sew, kont naħseb li dan diskors ormai sorpassat! F'Malta Ewropeal!...

RAĞEL BBA (*iniżżejjel it-tazza*): U safrattant, smajt li kellkom xi

problemi.

KAREN: Problemi... Iva, problemi... Nuqqas ta' ftehim żgħir ma' l-arċipriet.

RAĠEL BBA: Dwar l-anġlu hemm barra?

KAREN: Naturalment! Hemm barra - mhux l-anġli għarwenin hawn gew. Ma rridux nagħtu l-impressjoni li għandna xi ġħamla ta' censura, allaż-żebbu qatt. Akkost li b'dit-trasparenza kollha kulħadd jispicċċa għarwien!

RAĠEL BBA: Ma tantx mar tajjeb l-opening il-bieraħ għandi nifhem.

KAREN: Tajjeb? Le, ma ngħidix tajjeb. Mhux kemm xtaqtu...

3 Xena

Jitla' u jidħol JACKIE ma' ALDO, b'pass imgħaqġġel u diskursata intensiva, ALDO bl-isprej f'idu għal-lest, JACKIE jħambaq u jferfer pipa ddaħħan. Huwa raġel ta' xi erbgħin, liebes pulit, xagħar twil u miġbud f'toppu, arja sofistikata u studjata għall-aħħar. KAREN tilmħu u tieqaf.

JACKIE (*jilmaħha hu wkoll iżda donnu ma jixtieqx jieqaf – jgħolli l-pipa b'tislima*): Karen!

KAREN (*tisforza tbissima enormi*): Jackie! Hi!...

JACKIE (*bla ma jliġġem il-pass*): Tibżax – kompli! Issa narak! M'aħniex se naħbaru!

KAREN: OK, Jackie!

JACKIE jieqaf sekonda quddiem il-pittura tad-dahla.

Iħares għal ftit u jkun se jibqa' dieħel. ALDO malajr jgħaddilu programm. JACKIE jagħtiha daqqa t'għajnej - ikemmex xufftejh xejn impressjonat u jibqa' dieħel. KAREN ixxengel rasha. ALDO jagħtiha ħarsa, imma jgħolli spallejha: "Xi tridni nagħmel?" u jibqa' dieħel warajh.

RAĞEL BBA: Qed inżommok...

KAREN: Iżżommni?... Le. anzi! Imn'alla kont int illum...

RAĞEL BBA: Dak Jackie Russell, le? Tal-Galleriji Olympus. In-nemeži *number one* tiegħek, qed nassumi.

KAREN: Mhux *number one*. In-*number one* għadu ġej. Kif qed tara.

IL-KURATUR u s-SEGRETARJA qamu flimkien u resqin lejn
KAREN.

RAĞEL BBA: F'dak il-każ... *Con permesso.*

KAREN: M'hemmx għalfejn tmur. M'għandi xejn x'naħbi – li mhux digħi mikxuf.

RAĞEL BBA: Nippreferi nammira dak li tagħżel li tikxef... darb'oħra.
A bientott.

Iniżżejjel it-tazza, isellem lil KAREN, isellem ukoll bi tbissima lill-KURATUR u lis-SEGRETARJA, iwarra b' u jidħol fis-sala tal-wirja.

Huwa u dieħel jaħbat mal-ĠUVNI u t-TFAJLA li ġerġin imgħaqgħlin, jippruvaw irażżnu l-għaxwa ta' daħq li qabdithom, speċjalment it-TFAJLA. Isibu ruħhom wiċċi imb'wiċċi mal-KURATUR u s-SEGRETARJA li ma jaħbux id-diżżappovazzjoni tagħhom.

Iż-żgħażagħ jieqfu maħsudin għal mument imbagħad ibewċu 'l barra, ma jistgħux irazzjnu lilhom infu shom aktar, id-dahqa tat-TFAJLA tidwi warajhom.

Ir-4 Xena

KAREN: Allura. Kif sejrin, sur Kuratur, Sinjorina?

IL-KURATUR: Taf tajjeb li m'iniex.

KAREN: Kuratur? Tippreferi nsejjahlek, Father? Għidt Kuratur aktar adattat ghall-okkazzjoni. Tagħti anqas fil-ghajn. Jekk fhimha tajjeb il-missjoni tiegħek hija li kollex jaġħti anqas fil-ghajn. Diskretu - diskreditandum!

IL-KURATUR: Ma nixtieqekx teħodha hekk hažin. Niżgurak li m'hemm ebda intenzjoni malizzjuża, Sinjura.

KAREN: Taf tajjeb li m'iniex. Sinjorina.

IL-KURATUR: Skużani. Ma kelli ebda intenzjoni...

KAREN: Persważa. Però lanqas jien; ma kelli ebda intenzjoni malizzjuża. Niżgurak. Lejn ħadd! Ngħidlek is-sew, li kieku kien għalija, bir-rispett kollu lilek, u lis-Sinjorina...

IS-SEGRETARJA: Sister.

KAREN: Lis-Sister ...Personalment m'għandi xejn kontriekom, imma li kieku bagħtu 'l xi ħadd ieħor - u mhux lilek - kieku kien ikun mod ieħor.

IL-KURATUR: Napprezza.

KAREN: Xorta ma nifhimx il-ħtieġa għala intom tinsabu hawn.

IL-KURATUR: Taf imma. Dak l-inċident tal-ftuħ il-bieraħ meta ġabu l-istudenti tal-Kulleġġ - tifhem li kien daqsxejn inċident... li seta'

sar, eh, skandaluż kieku ma ġiex iħħandiljat kif ġie ħħandiljat.

KAREN: Veru. Irrapurtawni u dlonk bagħtu lilek biex tieħu b'idejn in-nies deħlin. U biex – diskretament – tbewweċ' il-barra min jidhirlek li mhux... kolt u istruwit biżżejjed.

IL-KURATUR: Mhux eżattament... Emminni. Nipreferi qiegħed għasssa mal-bieb tal-Purgatorju milli hawn.

KAREN: Serp jonqosna!... Skużani. Il-ħasra hi li l-Purgatorju dan l-aħħar intilef xi ftit mill-mappa tas-Sema: forsi nfetħet xi ħofra fl-ozone layer ikolli ngħid - xi ħofra li tbewqet iżżejjed! *You never know!*

IL-KURATUR: Forsi darb'oħra, kieku jkun hemm żmien wieħed jagħmel ftit pubbliċità biex min jiġi jkun jaf x'se jsib. Tammetti li dak l-anglu hemm barra huwa *misleading* ħafna – propju issa li bdew iċ-ċelebrazzjonijiet taċ-Ċentenarju. Jista' joħloq certa *misrepresentation*... allarmanti.

IS-SEGRETARJA: Jekk tippermettili ngħidlek, kieku jkollok udjenza aktar istruwita, li ma tidħolx hawn b'ċerti prikonċezzjonijiet dwar dak li se ssib...

KAREN: Dik hi l-problema. Jien xtaqt li min jidħol iħalli l-prikonċezzjonijiet tiegħu fil-bieb. Kieku San Ĝużepp ta kas il-prikonċezzjonijiet tan-nies kieku lill-anglu tal-bxara t-tajba kien bilgħri jqalftu 'l barra. U mbagħad la kien ikollna angli, la kampnari u wisq anqas arċiprieti.

IL-KURATUR: Tammetti li mhux lakemm tiġġustifika kollox b'silloġi mu, jew aħjar, espedjent, hekk sempliċistiku...

KAREN: Int rajthom il-kwadri. U bla dubju qrajt il-programm ukoll...

IL-KURATUR: Iva. U jien, personalment, m'għandi xejn x'neċċepixxi. Però ħaddieħor...

KAREN: Ah, ħaddieħor!

SEGRETARJA: Tammetti li Emanuel Swedenborg mhux xi awtoritā

ekležjastika rikonoxxuta. La hu u la qatt kien...

KAREN: Int qrajtu 'l Swedenborg?

SEGRETARJA (*difensiva*): Qed naqrah.

KAREN: Xi qrajt?

SEGRETARJA (*toħroġ ktieb*): Bdejtu l-bieraħ. (*tkompli malajr*) Però kont diġà studjajtu...

KAREN: M'hemmx għalfejn apoloġiji. U tista' ma taqrah xejn. Diġà qrajt aktar minni. (*pawsa*) M'hemmx għalfejn tistagħġbu. *It's all rubbish anyway!* Qatt ma pprendejt li jien xi filosofu jew teologu! ...Teologa naturalment qatt ma jista' jkun hawn! Għalija biżżejjed l-ispirazzjoni. U l-espressjoni. Il-bqija! Paroli, paroli, paroli, kif kien jgħid xi ħadd. ...Xi ħadd li telaqni, abbandunani, wara li sserva bija.

SEGRETARJA: Jiddispjaċini.

KAREN: Jien ukoll. Jew forsi le. M'għandekx għalfejn. Isservejt bih jien ukoll.

Jidħlu n-NUTAR SACCO u s-SINJURA SACCO, b'ŻEWĞT ITFAL ta' xi għaxra, ġdax-il sena – żewġ pupi mlebbsin ġwejjeġ moda ġovanili par excellance. I

IL-KURATUR (*jilmħu*): Ah, in-Nutar Sacco...

IS-SEGRETARJA *immedjatamente tħażżeen xi haġa f'widnejh. ...U dawk it-tfal issa! I*

IL-KURATUR (*ixengel rasu , did-darba jaqbel magħha*): Skużawni ftit.

KAREN: *Diplomacy in action.* Nosservaw!

IL-KURATUR *imur fuq IN-NUTAR. Jieħdu b'idejn xulxin.*
IN-NUTAR *jintroduċi lis-Sa SACCO li pronta ddeffes IT-TFAL fin-nofs.*

IL-KURATUR *jitbissem, imellsilhom ħaddejhom.*
Imbagħad bla għaqgħla, diskret, jieħu lin-NUTAR fil-ġenb.

Is-SACCO tieħu xi hors d'œuvres imma malajr tneħħiha minn ħalqha u ma tkalli t-tfal imissu xejn mill-mejda.

Sadanittant IL-KURATUR *ikellem lin-NUTAR. Bil-mod il-mod in-NUTAR jilbes in-nuċċali u jdawwwar ħarstu lejn il-kwadru fid-dahla tas-sala.*

Ikompli jisma'.

Harsa kerha lejn KAREN; hi titbissimlu u xxejjirlu ħafif b'idejha. Hu mismut, jisforza ħjiel ta' tbissima, imma dlonk jieqaf hekk kif iħoss il-qilla tal-ħarsa ta' martu fuqu. Jagħmillha sinjal biex tistenna hemm, imbagħad jersaq lejn il-pittura.

Iħares lejha għal ftit.

Jidħol passejn taħt il-purtiera fl-indana tas-sala tal-wirja. Iħares madwar is-sala għal ftit sekondi.

Malajr idur lura u jmur b'pass sod lejn il-familja tiegħu, jieħu b'idejn IL-KURATUR għal darb'oħra, jirringrazzjah donnu evitalu l-pesta u jagħmel biex ibewweċ il-familja 'l-barra.

KAREN (*tħaffef għal warajh*): Diġà sejjer, Sur Nutar!

NUTAR: Eh, iva... kelli appuntament fil-ħamsa! Kont insejtu...

KAREN: Imma bilkemm il-ħaqqt rajt xejn! Tridx indawrek dawra malajr! Nurik kollox personalment!

IN-NUTAR: Skużani imma sarli l-ħin... Daqs kieku!

KAREN (*taħtaf il-ktieb fuq il-leġijsu*): Talanqas imma ma tiffirmalix il-visitors' book!

IN-NUTAR: Eh... ah, bil-qalb kollha! (*iħarbex firma*) Prosit, eh! – Grazzi ħafna!

KAREN: Grazzi lilek!

IS-SINJURA SACCO *teħodlu l-pinna minn idu – iddawwar il-ktieb – ħarsa toqtol lejn KAREN u tikteb hi wkoll. Titlaq il-pinna f'idejn KAREN, iddur u tbewweċ 'il barra, iġġebbed lit-TFAL warajha.*

KAREN taqra x'kitbet u ddur pronta tgħajjat warajhom, huma u neżlin it-taraġ.

KAREN: U lilek ukoll, Sinjura Sacco!

Jersqu S-SEGRETARJA u L-KURATUR.

KAREN: Tassew minn tagħna miskina!

KAREN *iddawwar il-ktieb biex IL-KURATUR jista' jara aħjar.*

IL-KURATUR (*ixengel rasu b'dizapprovazzjoni*): Kelma adatta; miskina. Veru għad hawn nies, b'xorti ħażina, li ma jitgħallmu qatt.

KAREN: Min tridu jgħallimhom taħseb? U kieku stess – billi għajritni “Anġlu tal-Qħab”! – mhux se nieħu għalija. Talanqas sinciera. U isimha ffirmatu. Għandha dritt għall-opinijoni tagħha. Li ma nissaportix l-ipokrisija ta’ żewġha. Ara tagħrafxf x’ħarbex hu.

Titlaq il-ktieb lura f'postu. Tmur lejn il-mejda u biex tiżvoga tibda tiżbarazza xi ftit tazez. IS-SEGRETARJA tersaq diskretament lejn il-leġju – tittawwal u taqra. Imbagħad tmur u tpoggi fuq is-siġġu fl-indana.

Tiftaħ il-‘briefcase’ li kellha f’idha u wieħed jinduna li hija komputer laptop żgħir.

IL-KURATUR ipoggi ġudejha imma bħal donnu ma japprovax dak li qed tagħmel. Hi tagħtihi ħarsa imma tkompli tittajpjja. Hu jiftaħ il-ktieb fuq Swedenborg li ġabet magħha u jaqra ossejvament. Imiss lilha tatih ħarsa ta’ dīżapprovazzjoni. It-tnejn ikomplu fis-skiet.

KAREN *tiżvoga tixrob, tnaqqar u tiżbarazza.*

Is-6 Xena

JACKIE *joħroġ mis-sala ma’ ALDO. Iħares lejn il-pittura tad-dahla. Għandu ‘notebook’ żgħir f’idu u qed iħarbex xi haġa fih.*

JACKIE: *Two hundred... Three hundred tops! (jagħlaq in-notebook u jixxtu fil-but. Jieħu b’idejn ALDO) Nitkellmu wara aħna, eh! U tinsie!... Skużani, imma kif ghidtlek, illum hekk ġiet.*

KAREN *qabdet platt hors d’œuvres bil-kavjar, idduqu u*

pronta tobżqu lura ġo tazza.

KAREN (*weħedha, imma b'leħen għoli biżżejjed li kulħadd jismagħha*):
L-anġlu tal-qħab!

JACKIE (*jilmaħha*): Ah, Karen!

KAREN (*tilmħu – eku*): Ah, Jackie!

JACKIE jersaq u jipprova jbusha fuq ħaddejha hekk kif hi ddawwar wiċċha minn naħa għal oħra bla ma titlaq il-għabarrejiet minn idejha – tgħanniqa grottieska, KAREN bil-għabarrejiet miżmuma wara dahar JACKIE, wieħed f'kull id.

KAREN (*tinħall minn miegħu*): Skużani ftit. Dalwaqt ġejja – kemm inpoġġi dal-gabarrè ġewwa...

JACKIE: Aħa, dak donnu kavjar! Irrid ngħid – kavjar tabilħaqqq...

KAREN: Hekk hu! Ġabu miegħu Aldo l-aħħar darba li kien Moska!
X'għidt li kien jismu, Aldo?...

ALDO: Cossack Golden Black. Però forsi...

JACKIE: Eh, lili ma ġablix ftit imma, Karen!

KAREN: Tassew? Ma tridx idduqu forsi?

JACKIE: ...Xejn ma ġabli lili!

KAREN: Ha, hu kemm trid!

JACKIE: Grazzi! Meta taqbadni kilba għall-kavjar ma nieqaf qatt!

Jieħu biċċa, imbagħad tnejn.

KAREN *thares lejn ALDO, li jidher skuncertat u xi ftit*

irrabjat.

KAREN *tinjurah.*

KAREN (*tagħti d-dixx lil JACKIE*) Ha, Jackie – żommu. (*taqbad gabarrè ieħor u toħroġ taħt il-hars ikreh ta' ALDO*) Eqq – eqq! *Don't be naughty now!* Halli xi ftit għall-Kuratur ukoll!

JACKIE: Il-Kuratur?... Min?...

KAREN: Hemm (*turi lejn ras it-taraġ*) – mur kelmu – naħseb issibu xi ħaġa in komun fuqix titkellmu! (*toħroġ mill-indana ta' ġewwa.*)

Malli jismagħha ssemmih, IL-KURATUR pront iqum u jersaq lejn JACKIE u ALDO.

IL-KURATUR: Bonswa għalikom.

IS-SEGRETARJA *tagħlaq il-kompjuter u ssegwi h malajr.*
ALDO *jmur idur irrabjat mal-mejda, jitfi x-xemgħat u mbagħad jaqbad xi gabarrè u joħroġ bih wara KAREN.*

JACKIE: Ah, int il-Kuratur li semmietli Karen! Bonswa. Pjaċere! Qatt ma ltqajna qabel sa fejn naf jien!

IL-KURATUR: Le, ma naħsibx.

JACKIE: U s-Sinjorina?...

IL-KURATUR: Is-Segretarja..

JACKIE (*impressjonat, jiekol il-kavjar*): Ah! Pjaċere! Tiegħi ma stajtx ingħibha llum. Qiegħda l-Gallerija tistenna 'l-Ministru. Għandna *opening* ieħor illum hemmhekk. Ta' Peacock Brown!

IL-KURATUR: Smajt biha.

JACKIE: Ejja s'hemm ikollok čans. Taf fejn! (*jagħtih biljett*)

IL-KURATUR: Grazzi.

JACKIE *joffrili l-gabarrè bil-kavjar.*

IL-KURATUR (*ixengel rasu*): Grazzi.

JACKIE (*jiekol*): Kont hawn għall-opening?

IL-KURATUR: Ĝejt ftit tard.

JACKIE: Ah, nifhmek. Anki jien ġejt bil-ħarba llum ngħidlek is-sew. Hekk jew hekk, jekk mħumiex se jkunu għal bejgħ għaliss... (*ixengel rasu - din isibha tassew ridikola*) Insomma - taf int, ma se titlef xejn! Mħumiex se jaħarbu! Ghalkemm, tara wħud minn dawk ix-xogħlijet... (*tisfira ta' apprezzament*) Ma kontx niddejjaq narahom imdendlin fil-kamra tas-sodda tiegħi! U probabbli lanqas is-Sinjorina!

IL-KURATUR: Niddubita.

JACKIE (*business*): Int tixtri?

IL-KURATUR: Kultant.

JACKIE: Ah.

IL-KURATUR: Rari. Rari ħafna.

JACKIE: Ah.

SEGRETERJA: Xi biċċa li veru togħġgbu.

IL-KURATUR: Rari ħafna però.

JACKIE: Ah. (*ma jarax prospetti - jitlef l-interess malajr. Iniżżejj il-gabarrè vojt u jdur biex jitlaq*) Hekk hu... Jien ukoll. Għaddi s'hemm ikkollok čans. Malli teħles minn hawn.

Tidħol tkompli KAREN, b'ALDO jesus warajha donnha trid taħrab xi argument li ried jaqbad magħha.

KAREN: Ah, ġa sejjer, Jackie? Qed nieħu gost li ltqajtu. Xtaqt stajt nin introduċikom jien, Father.

JACKIE: Father?

KAREN: Father Borg. Tal-Kurja.

JACKIE: Father Borg? Int m'għidtlix li?... (*Lill-KURATUR*) Skużani, Father... Mingħalija qaltli – għidtli li kien Kuratur.

KAREN: U iva, jekk ġej mill-Kurja, x'tgħidlu, mhux Kuratur? Skużawni imma l-Malti nsibu hekk diffiċċi kultant! Ma ssibx il-kliem eżatt – preċiż – bħal ma ssib f'lingwi oħra! *Don't you think?*

JACKIE: Hekk hu... *That's right!... Anyway, (jiħdilha b'idha) Prosit, Karen.* Għandek żewġ biċċiet eċċellenti! *Eccellent! Really!* Meta tiddeċċiedi aqbeż qabża bihom, jew ġib is-slaids. U nifteħmu, OK? Tassew eċċellenti!

KAREN: *Thank you, Jackie!* Qed tfaħħarni żżejjed.

JACKIE: *Not at all!* U nerġa' ngħidlek – titla qhomx minn taħt idejk. Tbigħi xejn għalissa. Kważi kważi... (*ibaxxi leħnu*) Fuq hekk ridt inkellmek. (*lill-KURATUR, hekk kifjieħu lil KAREN minn minkbejha u jressaqha fil-ġenb*) Jimporta?...

IL-KURATUR: Lanqas xejn. Pjaċere.

JACKIE: Tant ieħor. (*iwarrab lil KAREN lejn il-mejda tar-riċeviment*) Ismagħni, Karen...

Imma ALDO resaq warajhom u JACKIE donnu ma jridx jitkellem quddiemu lanqas.

JACKIE (*jgħaddilu l-gabarrè vojt*): *Eccellect, Aldo! Excellent!* ...Jimporta? (*U jkompli jdur mal-mejda u jmexxi lil KAREN fit-*

aktar 'il bogħod).

ALDO *jħares iddiżgustat lejn il-gabarrè vojt f'ido, idur u jerġa' jidħol ġewwa bih.*

JACKIE: Ismagħni, Karen...

KAREN (*taqtagħlu*): M'għedtlix x'jidhirlek minn din, Jackie! (*turi lejn il-bieb bil-PN*) X'tahseb għid?

JACKIE: Xiex?

KAREN: Il-bieb. Bil-PN fuqu.

JACKIE: Insomma, ah – inkun minnek inneħiħ. *Too... Too bold!* Le, anzi! *Too obvious!* Anki jekk jiġi l-Ministru!... *Too obvious!*

KAREN: Ah. Hemm bieb ieħor hemm, rajtu?

JACKIE: Iva. Ismagħni...

KAREN: Taf x'hemm taħt it-twavel?

JACKIE: X'hemm? Għidli int!

KAREN: MLP – *number 1.*

JACKIE: Veru? Qed tiċċajta!

KAREN: Għidt forsi tip ta' *Pop Art!* Jew għidt forsi nsejħilha *Reaction Painting!* X'tahseb?

JACKIE (*jikkoreġiha*): *Action – Action painting!* (*jikkonsidraha – imma malajr ikemmex xufftejh*) No. No. *Too gimmicky!* Taf int; il-*Pop Art* – għadda żmienha *ormai!* ...*Purtropo!* Imma ismagħni ftit...

KAREN (*tinsisti*): Ittik x'tahseb però, le! Hares!

JACKIE (*iħares – imma m'għandux moħħ*): Hekk hu...

KAREN: Jew għidt insejħilha *Co-Op Art – bejn Conceptual u Operational*

Art! X'taħseb?

JACKIE (*jipprova jsegwi*): Ah! Aha! Hekk iva... Aah – qed nifhem... CO-OP! Pjuttost Cooperativeal Art imma. Kieku jien hekk insejħilha. Co-operational, CO-operational – trid tikkopera – dik hi – biex wieħed jasal xi mkien! It-tifsira moħbija tiegħek! Dik hi: sejħa għall- koperazzjoni – id taħsel l-oħra! Tikkopera!

KAREN: Tikkollabora wkoll, forsi!

JACKIE: Hekk hu! Rajtx! Ismagħni imma! Ismagħni ftit! Dwar dawk ...Dawk! (*juri lejn is-sala tal-pitturi*) Tliet pariri ntik, Karen, ġanini. Li kont minnek...

KAREN: Tliet pariri?...

JACKIE: Tlieta...

KAREN: Lussu, eh!

JACKIE: ...Li kont minnek, *Number one* – jekk jiġi xi ħadd tal-gazzetti, tar-ritratti, ma nħalli lil ħadd jieħu ritratt!

KAREN: U għaliex?

JACKIE: Ismagħni! Għax jekk għandek ħabib hawngew huwa jien...

KAREN: *Am I lucky!*

JACKIE: Ismagħni. ...Thalli 'l ħadd jieħu ritratt. U t-tieni: aghħlaq.

KAREN: Nagħħlaq. Nagħħlaq xiex?

JACKIE: Hawn. Il-wirja. Agħħlaq. Illum qabel għada jekk jista' jkun.

KAREN: Nagħħlaq! 'Qas ilna jumejn miftuħa!

JACKIE (*jipprova jsib kompromess*): OK – kemm se ddum, ġimgħa?

KAREN: Xix? Il-wirja? Suppost!...

JACKIE: ...OK. OK mela. Jien nifhem; l-ewwel wirja! – l-eċċitament

u x'naf jien – il-kontroversji! Ir-ritratt tiegħek fil-gazzetti!
Nifhem... OK, halliha miftuħha mela...

KAREN: *Thank you.*

JACKIE: ...Imma dak l-anglu – dak neħħih!

KAREN: L-anglu! Erġajna bl-anglu!.

JACKIE: Qed ngħidlek; idea stupenda. *Gimmick* kapolavur! Ġenjali!
Min tak il-parir ġenju tal-*marketing*!

KAREN: Taħseb? Xi darba nlaqqgħek miegħu! L-istess wieħed li
pprovda l-mudell ghall-pittura kollha hemm ġew!

JACKIE: Rajtx! Imma neħħih minn hemm.

KAREN: ...Lill-anglu – inneħħih? U għaliex?

JACKIE: Għax anqas ma tqajjem kjass – kontroversja – aħjar. Għalissa.

KAREN: U għal imbagħad?

JACKIE: Għal imbagħad ħalli f'idejja.

KAREN: F'idejk.

JACKIE: Afdani, Karen. Tliet xhur oħra ntellagħlek wirja jien.
Imbagħad tara.

KAREN: X'nara?

JACKIE: Inkellmek wara. Ngħidlek biss għandi post – (*sigriet*)
kapella – kienet tal-Luterani. Il-Furjana. Hemm. Tliet xhur
oħra. U nifħu bik. U dak l-anglu nużawħ hemm – imdendel fuq
iz-zuntier.

KAREN: Minn għonqu?

JACKIE: Xiex?

KAREN: L-anglu. Imdendel minn għonqu?

JACKIE: Minn għonqu, minn fejn trid! (*jidħaq*) Forsi; min jaf! Ma tridx tesaġera, naturalment; hemm San Publju faċċata...

KAREN: *Thank you*, Jackie. Nipprova ma nesaġerax. Inwiegħdekk. Nikkontrolla ruħi.

JACKIE: Jigifieri, OK? Li għidtlek?...

KAREN: Naħsibha. U nipprova ma nesaġerax.

JACKIE: Bis-serjetà, Karen. Aħsibha bis-serjetà.

KAREN: *Thank you*, Jackie. Jimporta issa – irrid nipprepara ftit aktar “punch”. Kellhom jiġu Jerry Randall u tar-Republic, x'ismu?

JACKIE (*sorpriż aktar milli impressjonat*): Eħe? Jerry? Hawn?

KAREN: Iva – skużani...

JACKIE: Issa?

JACKIE *ħalqu miftuħ, donnu se jgħid xi ħaġa. Jibdielu u jkun se jdur biex jitlaq.*

KAREN: Għaliex għidt “hawn”... hekk – donnok sorpriż? Għaliex m'għandhomx jiġu hawn?

JACKIE: Għax... Le, ifhimni... Għax sa fejn naf jien... digħi qeqħdin għall-wirja tiegħi. Kellhom ikunu hemm (*iħares lejn l-arloġġ*) ...kwarta ilu. Naturalment ma jfissirx li ma jiġux hawn ukoll wara, hux hekk? Wara d-diskors tal-Ministru u l-introduzzjoni ta' Peacock Brown. Hemm čans li ma joqogħidux għar-riċeviment lanqas. Infatti però – u din ikolli ngħidha, skużani – dak żball ieħor.

KAREN: Xi żball?

JACKIE: Id-dati; kif ikklaxxjana. Int taf però naturalment li d-data tiegħi ilha mħabba mill-bidu tal-istaġun! Heqq. Trid tqishom dawn l-affarijiet! Daqsxejn prudenza. Professionaliżmu! Trid thalli 'l min hu tal-*business* imexxik, Karen. Aldo... Kultant Aldo...

KAREN: X'għandu x'jaqsam Aldo?... Din il-wirja tiegħi – mhux ta' Aldo!

JACKIE: *Right! Right! Anyway* – ikolli nħallik. Imma aħsibha sew, Karen. Ma nixtieqekx tifhimni ħażin... (*Jara lil ALDO dieħel lura fil-kamra*) ...*Anyway!* (*jgħannaqha waħda ħafif u jagħmel għat-taraġ*) Ċaw!... (*jgħaddi minn quddiem IL-KURATUR*) Ċaw, Father! (Lis-SEGRETARJA) Sister!

It-8 Xena

ALDO (*jersaq lejha*): X'għara issa?

KAREN: Xejn. Anglu kustodju ieħor... Tassew ixxurtjata!

ALDO: X'għara? Qallek xi ħaġa?

KAREN: Għandi suspect li qed jipprova... jfottini. Biex ma nużax kelma oħra. Biex inkun prudenti. (*tferra'* – *tarah iberraq b'diżapprovazzjoni*) Il-bar għadu m'għalaqx għal li jista' jkun, hux hekk?

ALDO: Ismagħni, Karen...

KAREN (*tixrob*): M'hu ġej hadd, Aldo – għidli l-verità – m'hu ġej hadd hux veru?... Tibżax.

ALDO: Ismagħni Karen...

KAREN: Nisma'. Dejjem nisma' jien, Aldo.

ALDO: Ismagħni; jaqaw qallek xi ħaġa dwar l-anġlu?

KAREN: Ma rridx nisma' kelm'oħra fuq dak il-mišħut anġlu!

IL-KURATUR u s-SEGRETARJA *jqumu u, forsi għax jintebħu li ġejja xi tilwima u jridu jħalluhom weħedhom, forsi sforz xi qbil li leħqu bejniethom, jidħlu fis-sala*

biex jaraw il-wirja, għalkemm IL-KURATUR ftit jidher li għandu ħajra.

ALDO: Ismagħni, Karen! Reġgħu ċemplu miċ-Ċentru. Ĝejjin jeħduh.

KAREN: Jeħduh? Lill-Anglu!

ALDO (*iżomm sod*): M'hemmx x'tagħmel! Ma nhalluhiex tikber iżżejjed. Taf il-plejtu li qajmu. U pprova ifhimhom, Karen. Ma kenux jafu għalfejn ridtu...

KAREN: Ridtu? Għall-wirja ridtu – u għidtilhom li għall-wirja ridtu!

ALDO: Iva, imma ma kenux jafu. Hasbu li bħala attivită kulturali kienu lesti...

KAREN: Kulturali! Mela din x'inhi! Gorboċ tal-qħab! (*Iddur madwar il-mejda donnha ma tafx x'se tgħid jew tagħmel. Akkuża*) Int għidtilhom biex jiġu jeħduh!

ALDO: Ismagħni... Kulturali kemm hi kulturali ma jistgħux jassocjaw ruħhom mal-kontroversja li tista' tinqala'...

KAREN *tiżvoga billi ttajjar platt bil-pasti minn fuq il-mejda.*

ALDO: Ismagħni, Karen!...

KAREN: Le, ma nisimgħekx. Ma nisimgħek xejn! (*tieqaf zopptu.*)

Pawsa.

KAREN: (*trażżan ruħha*) Tgħidli xejn. Naf x'se tgħid. U m'hemm xejn x'tgħid. Jekk iriduh, jeħduh l-anglu. Ma rridhomx jaħsbu li rrid nistuprahulhom!

ALDO: Ma kenux jafu... Ifhem. Thabbilx rasek għall-ispejjeż. Qaluli li lesti jħallsu huma għall-vjeġġ u l-krejn...

KAREN: Iżżejhom ġajr! U meta ġejjin għaliex?...

ALDO: Illum qalu.

KAREN: Illum wara li nkunu għalaqna nispera. Mhux qabel!

ALDO: Ma qalulix fi x'ħin. Dawk qatt m'għandhom ħin hekk jew hekk...

KAREN: Dawk? Min dawk?

ALDO: Tal-krejn... tal-Wiġi.

KAREN: Dawk!...

ALDO: Huma kienu tellgħuh.

KAREN: Dawk. Hekk hu. Xieraq... Iva. Hekk jixraq. Hallihom iniżżlu huma mela.

ALDO: 'Qas haqq dak ix-xogħol kollu. Dik il-għallarija rvinawha issa. Bl-iskuża li jdendlu l-anglu.

KAREN: Twahħalx fihom. Jien għidtilhom ridtu jidher kollu - inkwadrat f'nofs il-għallarija.

ALDO: Fottewha gallarija!

KAREN: Uuh! X'forza! X'timpressjonani!... M'għidtx li sibt xi ħadd hekk jew hekk biex jagħmilha tal-injam? – Kif ridtha int! – Tas-sengħa?

ALDO: Għandu jgħaddi... La neħilsu minn dal-ġenn.

KAREN: Hekk issibu dan - ġenn? (*pawsa qasira*) Int kont bghattulhom l-invitt lill-gazzetti kollha, hux hekk Aldo?

ALDO: Il-gazzetti... iva.

KAREN: U r-radju u t-televixin.

ALDO: Lil kulħadd.

KAREN: Kulħadd... Ĝħaliex taħseb kważi ħadd ma ġie allura l-bieraħ?

ALDO: Ma nafx. Forsi minħabba ta' Peacock Brown.

KAREN: Dik illum imma!

ALDO: Naf. Imma żewġ wirjet fuq xulxin – żewġ *openings* – ġurnata fuq oħra...

KAREN: Int ma kontx taf li kien hemm ta' Jackie illum?

ALDO: Taf li m'għadnix naqra gazzetti...

KAREN: Possibbli Jackie ma semmihielek? Jew Jerry? Jew Walter?...

ALDO: Ara, il-fatt hu li hawn wisq wirjet, u dik hi! Dik hi, ibqa' certa... Faqgħu s-suq!

KAREN: Is-suq. Faqgħu s-suq! Min qalhielek din – Jackie?

ALDO: Imma veru. Iffladdjaw Malta bil-galleriji u l-wirjet! Ma tgħaddix ġimġha...

KAREN: *Spare me, please!*...

IL-KURATUR *joħroġ mis-sala, jarahom għadhom jtitlemu u jibqa' ħiereġ għall-arja fil-gallarija, iħares lejn l-arloġġ, donnu issa fuq ix-xwiek biex jeħles.*

KAREN (*ma jimpurtahiem min jisma'*): ...Taħseb hemm ċans li forsi deffes denbu Jackie wkoll?

ALDO: Jackie? F'xiex?

KAREN: Li forsi sefsef xi haġa f'widnejn xi ħadd?...

ALDO: Għalfejn?... F'widnejn min?

KAREN: Fejn naf f'widnejn min! Mela jien naħseb bħalhom! F'widnejn tal-gazzetti! Tat-televixin! F'widnejn Walter! F'widnejn

l-Arċipriet biex jeħodli l-anġlu! Fejn naf f'widnejn min!...

ALDO: Karen...

KAREN: Karen, Karen... Karen xiex? Taħseb mhux kapaċi?

ALDO: Kapaċi xiex? U għalfejn?

KAREN: Għalfejn! Biex jibbojkottjawni – għalhekk! Ara għalxiex! Biex!... OK.. Naf. Qed taħseb li din xi *persecution mania* din tiegħi. OK. Għandek raġun. Forsi għandek raġun...

ALDO: Ma kontx qed infittex li jkoll raġun.

KAREN: OK. Insieha... Però Walter D'Anastasi żgur li ġej, *right*?

ALDO: *Right.* (*imma mhux konvinċenti u KAREN tinduna*)

KAREN: *Right?*

ALDO: *Right!* *Right!* Taf li digġà wrejtu s-slajds.

KAREN: Naf. Imma ġej? Is-slajds ma juru xejn! Trid tarahom – tara u tmiss b'idejk!

ALDO: *Right.* Tara u tmiss b'idejk...

KAREN: U dik irridu jaraha wkoll (*turi lejn il-bibien bil-graffiti*) – Kważi daqs l-oħrajin, jekk mhux aktar!

ALDO: Ghidtlu.

KAREN: Ghidtlu?

ALDO: Ghidtlu – dażgur li għidtlu.

KAREN: Fuq dik ukoll! X'għedtlu?

ALDO: Mela!... (*jinduna li jeħtieġlu joqgħod attent*) Ghidtlu u m'ghidtlux!

KAREN: Ghidtlu u m'ghidtlux... Ghidtlu u m'għidtlux...

ALDO (*iqies kliemu*): Ghidtlu li hemm xi haġa oħra barra, fil-foyer,
biex joqgħod attent...

KAREN: Fil-foyer... Jekk għidtlu hekk probabbli għamilt hażin.

ALDO: Probabbli għamilt hażin... Qed tisimgħek? Taf x'int tgħid?

KAREN: Ghidtlu u m'għidtlux!... Taf x'int tgħid int!

ALDO: Jiena naf.

KAREN: Jekk għidtlu, issa se jidħol ippreparat. U jekk ikun ippreparat,
jekk ma jkunx spontanju, titlef l-effett kollu.

ALDO: Naħseb li qed tesaġera... (*jinduna li uža l-kelma żbaljata*)
Insomma, m'għandekx imniex tibżżeġ; naf żgur li ġej u se jagħtik
a *fair appraisal*.

KAREN: Żgur.

ALDO: Żgur.

KAREN: Int m'għidtlu xejn, dwar l-oħrajn? Dwar dawk?

ALDO: Ghidtlu xi haġa. Issa jara hu, le?

KAREN: Però għidtlu li għoġbuk.

ALDO: Ma nafx... Ma nafx hix haġa prudenti timlielu rasu minn qabel
li se jsib xi kapolavuri...

KAREN: Għaliex? Forsi mhumiex?

ALDO: Għalik... iva. Allaħares le!...

KAREN: U għalik ukoll.

ALDO: ...mhux għax mhumiex!

KAREN: ...Għalik għadhom kapolavuri, le? Li ġara – iċ-ċirkustanzi –
ma jibdlux il-fatt li huma xogħol eċċellenti! Tiftakar x'għidtl
meta rajt l-ewwel wieħed?

ALDO: Niftakar.

KAREN: U dak li għidlu lil D'Anastasi nittama. Dak li għidt lili l-ewwel darba, għidtu lili wkoll...

ALDO: Ifhem ftit, Karen; għadek kemm qed tgħidli x'ngħidlu ma ngħidlux! Fuq kollox dak li għidt fis-saħna tal-mument...

KAREN: Ah! Fis-saħna tal-mument! Tajjeb. Qed nifhem iva... (*tixrob*) Qed nifhem tajjeb, Aldo. Hallejt is-saħna tal-mument ixxelliflek l-opinjoni artistika tiegħek, tgħammadlek is-sagra intellettwalit tiegħek!... Qed nifhem. U hu – staqsiek lilek hu jekk jogħġibukx?

ALDO: Staqsieni.

KAREN: U int m'għidtlux. Għax kont taf, hux? Kont taf li jekk ma tgħidlu xejn int, jassumi li għax mhumiex tajbin! Jew mhumiex tajbin biżżejjed.

ALDO: Le. Haseb biss li qed inkun prudenti — dak li għandu jaħseb. Li ma rridx nidher li qed inkun parzjali minħabba raġunijiet personali.

KAREN: Għaliex għandhom jaħsbu li hemm xi ħażja personali bejnietna? Int qatt m'għidtlu le, dwari u dwarek? U dwar x'hemm bejnietna.

ALDO: Qatt. Qatt fuq li qatt. Emminni.

KAREN: Nemmnek. Tippreferi tibqa' b'sieq waħda fuq l-istaffa.

ALDO: Xi trid tgħid biha?

KAREN: Għedltek nemmnek, le? Nemmnek mela.

ALDO: Għaliex għidha hekk?

KAREN: Hekk kif? (*tferra' u terġa' tixrob*)

ALDO: Nemmnek.

KAREN: Ghax nemmnek. Li lilu qatt ma għidtlu.

ALDO: Qatt m'għidt lil ħadd.

KAREN: Appuntu. Ċerti nies però jkunu jafu kollox. Hliet min imissu jkun jaf. Allura, x'se tgħidlu fuq il-kwadri? M'int se tgħidlu xejn?

ALDO: Kapaċi jevaljuwa waħdu. Espert daqsu – integrū daqsu – m'hawnx. Afdah, Karen!

KAREN: Iva! Anglu kustodju ieħor! Le grazzi! Aħjar ix-xitan li naf! Jekk m'intix se tgħidlu Aldo, ma se jikteb xejn.

ALDO: Int qed tgħid hekk.

KAREN: Jew jekk jikteb, jikteb is-soltu taħlita ta' erudità u *belle lettere* kif jaf hu – u ma jgħid xejn. Ma jikkommetti ruħu xejn. U jista' ma jikteb xejn.

ALDO: Inwiegħdek li mhux se jagħmel hekk.

KAREN: Twegħidni.

ALDO: Issa nara kif ngħidlu...

KAREN: Iva, hekk aghħmel. Ara kif tgħidlu. Int, intom, nies bħalkom, nies integri bħalkom, dejjem issibu taraw kif tgħidu li għandkom tgħidu. U ma tgħiduhx.

ALDO: Mhux kulħadd jista' jaffordja jkun bħalek, Karen, spuntata u...

KAREN: Vulgari... Rozza. Bħali.

ALDO: Int qed tgħidu.

KAREN: Bħali. Iva. Ghax jien il-problema, wara kollox. Mhux intom. Mhux dawk... (IL-KURATUR) Mhux is-Sinjura Sacco. Mhux dawk... Wigi Endsans! Mhux Connie...

ALDO: Connie? Connie min?

KAREN: Ma tafhiex. Ma tafhomx... U żgur mhux tort tal-Anġlu, lanqas, li dendluh hemm barra. Bilfors li tort tiegħi mela...

IS-SEGRETARJA *toħroġ mis-sala u tmur dritt fuq is-sigġu u terġa' tiftaħ il-komputer.*

IR-RAĞEL FIL-GALLARIJA *itfaċċa għal mumentu jittawwal 'il-ġewwa donnu sema' xi ħażja. Immedjatamente isib lil ALDO u KAREN iħarsu lejh u jerġa' jingħibed lura.*

KAREN: Dak min hu?

ALDO: Ma nafx. (*jagħti pass lejn il-gallarija*) Wiċċu nafu xi mkien.

KAREN (*thares lejn id-dahla tas-sala fuq il-lemin fejn għal waqt wieħed kien deher ir-RAGEL BIL-BLEJŻER AHDAR*) U dak? Tafu?...

ALDO: Fejn? (*idur*).

KAREN: Hemm... (*iżda R-RAĞEL BBA reġa' daħħal*) Kien hemm dak ieħor - hemm. Fejn mar?

ALDO: Min?

KAREN: Wieħed... wiċċi ta' anġlu! Fejn mar?... (*isejjah - taħt l-ilsien*) Anġlu - fejn int? Anġlu... Anġlu bellu? (*Kantalienu*) Anġlu beelluu?... Anġlu bellu... Saqajh tal-...

ALDO: Aħjar ma tixrobx aktar, Karen...

Sadanittant, tiela' minn isfel jitfaċċa f'rás it-taraġż IŻ-ŻGHIR – liebes aktar għal Paceville milli għax-xogħol. Iħares madwaru xejn komdu. Jilmaħi lil KAREN.

Id-9 Xena

KAREN (*tgħanni*): Anglu Bellu... (*tiħħamjaha donnha qed tiprova tiftakar għanja – tiftakar!*) Aaa! (*leħen għoli*): Anglu Bellu, saqajh tal-fildiferru!...

ALDO (*isikkitha*): Karen!...

KAREN (*leħen ogħla*): Anglu bellu, saqajh tal-fildiferru... Isa – kompliha int. Ghaliex ma tridnix inkompli? Int taf kif tkompli, Aldo?

ALDO: Naf.

KAREN: Ah. Il-prudenza! Il-pudur mela! Ghaliex għandi niskot! Mela hawn xi ġadd hawn! Hawn ċimiterju hawn! Ċimiterju! Kuntent issa! Kuntenti issa?

ALDO: Nitolbok Karen. (*jilmaħ IŻ-ŻGħIR*).

IŻ-ŻGħIR (*jersaq*): Skuži, Miss...

KAREN (*għadha bil-fawra – iddur għal fuqu*): Yes! Xi trid?

Maħsud, Iż-ŻGħIR jingibed lura. Iħares lejn ALDO. Għandu biljett f'idu – mhux cert lil min se jaqbad itih.

ALDO: Yes! X'għandek bżonn?

KAREN: Int? Int żgur li hawn ridt tiġi? Ma ntliftx hux?... (*tieqaf*) Lilek nafek.

IŻ-ŻGħIR: Iva, Miss. Jien...

KAREN: Int...iż-Żgħir!

IŻ-ŻGħIR: Iva, Miss...

KAREN: Xi trid?...

IŻ-ŻGħIR: Ġejna... Ġejna għall-anġlu, Miss.

KAREN: Għall-anġlu... L-Anġlu!

IŻ-ŻGHIR: Iva, Miss.

KAREN: Biex jeħduh?... U bagħtu lilek! Proprju lilek!

IŻ-ŻGHIR: Iva, Miss... (*ma jafx eżatt x'jaqbad jagħmel, jgħaddilha l-biljett*)

Ir-RAGEL FIL-GALLARIJA jisma' l-ilħna jogħlew u jidħol fil-kamra.

KAREN (*taqra l-biljett*): Wiġi Endsans! U bagħtu lilek – propju lilek...

Għax ma ġiex missierek? Ma kellux kuraġġ jiġi hu? Għax ma tgħidlux jiġi hu jekk iridu l-Anglu?

ALDO: Karen!

IR-RAGEL FIL-GALLARIJA *jibda riesaq dritt għal fuq*
KAREN

ALDO (*leħaq dar fuq* IŻ-ŻGHIR): OK, mur. Tistgħu teħduh. Mur. Ċaqlaq.

U kif tkunu hemm neħħu dik it-tabella minn quddiem il-faċċata. Hadd ma takhom permess twaħħluha hemm.

IŻ-ŻGHIR: U iva! Dik toqgħodx tgħidha lili... (*jiegħaf zopptu malli jilma ħ-lir-RAGEL FG*) George! Għidilhom int, George! Dejjem iżżeffnu lili fin-nofs!

KAREN u ALDO *jduru fuq ir-RAGEL FIL-GALLARIJA/GEORGE.*

Pawsa qasira.

RAĞEL FG (*liż-ZGHIR*): Mur. Haffef.

IŻ-ŻGHIR: U sejjer. Ar'ejj'agħti palata int ukoll, ta! Darba f'għomrok!

RAĞEL FG: Issa niġi. Ċaqlaq.

IŻ-ŻGHIR *joħroġ*.

IS-SEGRETARJA *semgħet kollox u toħroġ tfitteż lill-KURATUR fil-gallarija.*

KAREN: Ah, allura mela int... George. George – il-fustani!

ALDO: Dan min hu issa? Fejn tafu?

KAREN: Ma tafux? Immissek tafu. It-Tabib ta' Wiġi Endsans!

ALDO: Tabib?... X'tabib?

GEORGE: Le, mhux...

KAREN: Ah, m'intix tabib mela, wara kollox? Kif qed tiskantani! Kif iddiżappuntajtni! Mhuwiex tabib, Aldo!

GEORGE: Baqagħli sena. Imbagħad l-internat St Luke's u.

KAREN (*tinstaram — iddur*): *I'm ... I'm sorry.* Skużani. Naħseb xrobt wisq "punch".

GEORGE (*jimxi lejha*): Jekk ma jimpurtax... Jimporta nkellmek ftit waħdek, Miss?

KAREN: Lili?

GEORGE: Jekk jogħġbok. M'inix se ndewmek.

L-10 Xena

ALDO *jiegħaf għal mument iħares lejhom hekk kif jidħlu L-KURATUR u s-SEGRETARJA mill-gallarija.*

IL-KURATUR: Aħna... Aħna se ninżlu isfel mela...

ALDO: Ah? OK! Ĝew għall-Anġlu.

IL-KURATUR: Naf, rajniehom. Issa la jmorru naħseb aħna nistgħu nitilqu wkoll.

IS-SEGRETARJA *tagħlaq il-komputer u timxi lejn it-taraġ*.

IL-KURATUR: Hekk jew hekk... hekk jew hekk ma tantx jidher li se jkun hawn wisq nies. (*imbarazzat*) U la jneħħu dak l-anġlu naħseb... naħseb il-preżenza tagħna tkun superfluwa. Aktar minn superfluwa naħseb. Bonswa. Bonswa għalikom. (*Jinżel it-taraġ u joħroġ*.)

ALDO *jibqa' waħdu ħdejn* KAREN u GEORGE.

Pawsa.

ALDO, *wara indeċiżjoni ta' mument, idur f'daqqa u joħroġ fil-gallarija.*

GEORGE: Miss...

KAREN: Għid tibżax.

GEORGE: Skużani. L-ewwelnett li se ngħidlek, qed ngħidulek jien. Hadd ma bagħatni.

KAREN: *For a change.*

GEORGE: *I'm sorry?*

KAREN: Xejn. Għid.

GEORGE: La missieri, la hija... la ommi. Hadd ma bagħatni. Anzi, kont nipreferi li lanqas hija ma jarani hawn.

KAREN: Ah - tippreferi tkun inviżibbli. Thabbira oħra misterjuža.

Mirakoluža wkoll forsi...

GEORGE: Jiddispjačini m'iniex nifmek...

KAREN: Le. Skužani. Jien imissu jiddispjačini... Kultant mhux għax inkun irrid... Imma għid. Mela, x'ridt tgħidli hekk sigriet?

GEORGE: Li ...lil missieri m'għandekx xi tridu.

Pawsa.

KAREN: Dak li għandek tgħidli?

GEORGE: U ħallih. Tfittxux iżżejjed.

KAREN: *I see.* U trid tgħidli li mhux ommok bagħtitek...

GEORGE (*imbarrazt – imbagħad*): OK. Qaltlek ommi... lil missieri m'għandekx xi tridu. (*malajr*) Jiddispjačini imma kienet ġejja hi. Hawn. Illum. Biex tgħidlek li lil missieri m'għandekx xi tridu, biex thallih fil-kwiet... U biex tiggranfalek wiċċek u ċċarralet kull pittura li għandek. U kieku ma żammejthiex jien, kieku ma ġejtx jien, dak li kienet tagħmel. Jew wisq agħar.

KAREN: Qed theddidni?

GEORGE: Le, Sinjura! Il-verità. Emminni.

Pawsa żgħira.

KAREN: Nemnek. Nemmek. U... lil ommok għidilha... Għidilha din... Għidilha li ...jiddispjačini.

GEORGE Grazzi, Sinjura...

KAREN: Le, tassew jiddispjačini.

GEORGE: Grazzi. Jien... jien naf li missieri mhux xi...

KAREN (*issikktu*): Xxx! M'hemmx għalfejn. Naf li taf. Għidilha lil

ommok... Għid lill-Mamà... Hux hekk isejjaħħla 'l ommok?...

GEORGE Lil ommi?... Ma.

KAREN: Mela, għid lil Ma li tassew... tassew jiddispjačini. U lil missierek m'iniex se nfittxu qatt iżjed. Tista' sserrah moħħha. Qatt u qatt iżjed. U jekk trid... għidilha wkoll li kien kollu... kien kollu tort tiegħi.

GEORGE: M'hemmx għalfejn. Naf li mhux ...

KAREN: Xxx. Igdeb għalija mela. U għal ommok.

GEORGE: Ommi taf. (*mhux b'insulenza jew ftaħir - sempliċi fatt*) Ommi m'għandix bżonn gideb, Miss.

KAREN: Imbierka hi.

GEORGE: U... lanqas int, Miss, jekk trid. M'għandekx bżonn...

KAREN: Lanqas jien. (*tersaq fuqu, trid tmissu - tiżżejjha ħajr*) Grazzi... Grazzi, George. (*iddur, tpoġġi fuq l-ewwel siġġu li ssib, għajnejha jdemm għiġi Mur... Mur issa. U għidilha...*

GEORGE: Bonswa. Miss. U skużani jekk...

KAREN: Bonswa. *U good luck...* U meta tiggradwa... (*iddawwar wiċċha u tibki - bikja ħiemda*). Qatt u qatt iżjed...

GEORGE *mifxul, ma jafx x'jista' jagħmel, ipoġġi idu kemm kemm fuq spallieħha, imbagħad idur u joħroġ bla ħarsa oħra lura.*

Il 11-il Xena

Ir-RAGEL BIL-BLEJŻER AHDAR jidħol mis-sala tal-lemin.

Storbju minn barra, xi magna (krejn) tistartja, xi ħsejjes ta' xogħol u xi għajta jew tnejn.

L-anglu jidher jitheżżeż donnu qala' xi daqqa ftit goffa żżejjed. Hoss ta' xi ħadida tal-armar qed taqa', forsi narawha wkoll nieżla sserrep minn quddiem il-għallarija.

ALDO (*fil-għallarija*): ...Hej hemm! Ara ibżgħu għal dawk il-karozzi, f'gieħ kemm hemm! Tridx insuqhielkom il-bajda?

Xi għajta minn barra bi tweġiba.

ALDO (*xejn konvint*): OK. Però oqogħdu attenti f'gieħ kemm hemm!.

Għajta - l-anglu jerġa' jitheżżeż.

ALDO: Issa tara! (*bilkemm jistaporti jarahom iżżejjed*) Jekk joborxuha ġażin għalihom!

Ir-RAGEL BIL-BLEJŻER AHDAR imur mal-mejda u jferra' ftit ilma. Jersaq lejn KAREN minn warajha u jagħtiha t-tazza.

KAREN qed tiġi f'tagħha xi ftit, teħodha bla ma tkares lejh.

KAREN (*taħsbu ALDO*): Hallihom joborxuhielek...

RAĞEL BBA: M'għandhomx x'joborxuli lili. Bil-mixi ġejt.

KAREN: (*iddur*) Ah. Huwa int.

RAĞEL BBA: Niskanta m'għaraftnix l-ewwel.

KAREN: Kelli nagħrfek? Nafek xi mkien...

RAĞEL BBA: Hsibtek għaraftni. Min jaf kemm rajtni. Noqgħod hawn wara. Għandi l-workshop kif iddur l-isqaq, qrib dik il-ġnejna bil-ħarrub... Tarah mill-gallarija żgur.

KAREN: Ah. Iva. Dak int?...

RAĞEL BBA: Kolli kemm jien.

KAREN: ...San Ĝużepp. (*titbissem*)

RAĞEL BBA: Skuži? – Ah. Xi laqam li tajtni forsi...

KAREN: Hekk hu. Jiddispjačini. Għandi vizzju nittimbra n-nies, jien ukoll.

RAĞEL BBA: M'hemmx għalfejn skuži. Seta' kien laqam agħar.

KAREN: Kollox seta' kien agħar. Imma ma jiddispjačinix ta' li ġara. Taħseb li jiena mara daqshekk hażina, int ukoll?

RAĞEL BBA: Ġeneralment ikolli nagħti parir, dejjem ngħid ir-rimorsi ma jtaffu ebda piena...

ALDO (*jersaq – għadu bis-saħna ta' x'qed jiġri barra*): Hello!... U issa int min int?...

KAREN (*tagħmel sforz biex tiġi f'tagħha*): Aldo, dan...

RAĞEL BBA (*jieħu b'iidejn ALDO*): Hello, Aldo.

ALDO: Oh. Ara, huwa int! 'Qas għaraftek b'dak il-blejżer!

RAĞEL BBA: Naf, is-soltu tarani bil-ġagaga fil-workshop u mikxi trab u verniċ!

ALDO: Hekk hu! Allura – għidtilha lil Karen? Qed nara li ja Itqajtu... Karen, dan...

RAĞEL BBA (*bi tbissima lejn KAREN*): San Ĝużepp. Iltqajna iva.

KAREN *titbissem imma tibqa' siekta, issa reggħet*

suspettuža.

RAĞEL BBA: Imma milli jidher għadek m'għidtilhiex.

ALDO: Le? Oh! Karen – dan li għidtlek li se jagħmillek il-għallarija ġidida tal-injam. Jien ġa għidlu x'għandek f'mohħok u urejtu d-disinn ta' Villa Verdagna... (*lir-RAĞEL BBA*) X'deħrlek – taħseb idea tajba, issa li rajt il-post? Hadt xi qisien?

RAĞEL BBA: Għadni kemm bdejt...

ALDO: Tibżax għandi kollox hawn... (*imiss il-but ta' ġewwa tal-ġlekk*)
Imma l-ewwel bejn wieħed u ieħor għandek idea kemm?

RAĞEL BBA: Kemm flus? Jew kemm żmien?

ALDO: Flus!

KAREN: Żmien?

Pawsa.

KAREN: ...Flus.

RAĞEL BBA: Forsi s-Sinjorina – Karen? – Jimporta nsejjahlek Karen?...

KAREN (*ixxengel rasha*).

RAĞEL BBA: ...Għidt forsi Karen tkun trid tiddeċiedi hi. Dwar id-disinn. Int deċiża li trid replika?...

KAREN: Għaliex? Ma taħsibx li idea tajba?...

RAĞEL BBA: X'naħseb jien ftit Jimporta. Xi trid int li jgħodd.

ALDO: Għandi d-disinn hawn. Hadtu għand wieħed, *graphic designer* professjonali. Għamiluli bil-kompjuter, Autocad 3D – bil-qisien b'kollo! (*johorġu mill-but u jagħtih lir-RAĞEL BBA*) Hemm id-diskette ukoll. Jekk kapaċi daqs kemm jgħidu li int kapaċi sejkollok replika ma tagħrafhiex mill-original!

RAĞEL BBA (*jgħaddi l-envelop lil* KAREN): M'għandix dubju... Naturalment – sakemm Karen trid replika. Jien nagħmel xogħol originali wkoll. Anki tal-ġebel jekk trid.

ALDO: U bl-istess prezz?...

KAREN: L-istess żmien?

L-anġlu jitheżżeż sew u jibda jixxengel. Aktar għajat minn barra. "Attent, Silfi... Ara dik il-karozza, ċuċċ... Iġbed lejk... Iġbed, Silfi, a mitruħ!" eċċ.

ALDO: Skużani!... (*jigri lejn il-gallarija*) Attenti! Attent hemm! Ojj! Żomm – żomm! Issa nneħħihielkom – żomm! Ĝej!

ALDO (*idur lura u jgħaddi sparat minn ħdejn ir-RAGEL BBA*): Se jkollim mur! Qabel jgħaffguhieli... Ċaw (*jeħodlu b'idu*) Inħalli f'idejk. Ĉempilli kif sejrin!

KAREN (*twaqqfu*): Ċaw, Aldo.

ALDO (*idur*): Ċaw. (*ħarira bewsa fuq ħaddejha – jerga' jaħrab*) Għandek il-pjanta, Karen! F'idejk!. (lir-RAGEL BBA) Ĉempilli.

L-anġlu issa beda nieżel bil-ħeffa – jerga' jitbandal.

ALDO: Jesus Christ!

ALDO *jinżel xprunat it-taraġ. Joħroġ.*

It-12-il Xena

KAREN u r-RAGEL BBA josservaw *l-anġlu jixxengel għal xi waqtiet imbagħad donnu jissoda f'daqqa u jibda nieżel ħelu ħelu, bla theżżejjix, bil-mod, sa ma jisparixxi.*

KAREN: Telqu. L-anġli kollha. Minbarra dawk. (*turi lejn is-sala*) Ċerti spirti tibqa' ġgorhom miegħek ġajtek kollha.

RAĞEL BBA: Mhux bilfors. Trid tkun taf thallihom immorru.

KAREN: Mhux faċli.

RAĞEL BBA: Mhux faċli.

KAREN: Fejn konna? (*thèares lejn l-envelop għadu f'idejha*) Il-gallarija...
Trid tara l-pjanta?

RAĞEL BBA: M'hemmx għalfejn illum. Int ma kellekxi xi idea oħra – xi idea tiegħek – kif tridha?

KAREN: Kelli. Hażżejt xi haġa ilu. Xi mkien hemm gew... Stenn fitit jekk jogħġibok. (*tersaq lejn is-sala, tieqraf indeċiża fil-bieb*)

Xi storbju minn barra: karozzi u makkinarju.

RAĞEL BBA: Naħseb lestew. Sejrin.

Wieħed jara xi żewġ ġadidiet tal-iska folding għaddejjin iserrpu huma u qed jitniżżlu minn quddiem il-gallarija. L-aħħar waħda hemm fuqha t-tabella ta' WG & Sons. Minn barra jibda kant ta' "Olè! Olee...!" imbagħad il-kantaliena:

"Anġlu Bellu

Saqajh tal-fildiferru

Sormu tar-rix

Meta jkakki ma jbatix!"

Terġa' l- "Olè", imma issa diġà bdiet titbiegħed.

KAREN: Olè, Olee! U niżel ukoll l-arblu ta' Wiġi Endsans. Tmiem

l-imperu.

KAREN u RAĞEL BBA *iħarsu lejn xulxin, imbagħad, kważi taħt l-ilsien ikantaw flimkien, "Olè! Olee.." imbagħad "Anġlu Bellu..." medley li tkompli wkoll wara li l-kant barra jieqaf u tinstema' l-aħħar karozza jew trakk jitbiegħed.*

Skiet.

KAREN *tmur lejn is-sala. Titfi d-dawl u tniżżej il-purtiera.*

Ir-RAGEL BBA imur lejn il-gallarija u jagħlaq il-bibien. Jigu lura lejn nofs il-palk.

KAREN: U int?... Int ukoll għandek il-bandiera tiegħek? Jekk tiġi taħdem hawn sejkoll l-bandiera tiegħek tperper quddiem dari?

RAĞEL BBA: Jekk trid. Jekk taħseb li jkun hemm bżonn. Biex ma jiġix ġaddieħor jaħseb li jista' jidħol hu.

KAREN: U jekk ma nkunx irrid?

RAĞEL BBA: F'idejk. Inħallik tagħmel int.

KAREN: U kemm beħsiebek iddum int?

RAĞEL BBA: Sakemm ikkolok bżonni. Għidli int.

TMIEM

THE HEAVENLY ARCANA

Since angels are men and live together in society like men on earth therefore they have garments houses and other things familiar to those which exist on earth but of course infinitely more beautiful and perfect.

The garments of the angels correspond to their intelligence the garments of some glitter as with flame and those of others are resplendent as with light others are of various colours and some white and opaque.

The angels of the inmost heaven are naked because they are in innocence and nakedness corresponds to innocence it is because garments represent states of wisdom that they are so much spoken of in the Word in relation to the Church and good men

EMANUEL SWEDENBORG
(1688-1772)

IL-HTIEĞA TA' DRAMA KONTEMPORANJA

IL-HTIEĞA TA' DRAMA KONTEMPORANJA li tirrifletti fuq soċjetà li għaddejja mill-iżvilupp imħarrek li għaddejja minnu s-soċjetà tagħna hija htieġa hekk kbira li huwa inutli, pwerili u ġela ta' żmien li wieħed jipprova jidħol f'diskussioniet vagi u irrelevanti dwar x'forma jew forom trid tieħu din id-drama ...relevanti li at-twälment ilha żmien twil ma tiġi mgħotija l-ġħarfiex meħtieġ, u wisq anqas l-appoġġ li jistħoqqlha fuq il-Palk (ineżistenti?) Malti.

Dan it-tip ta' drama ma hux tip 'komdu', anzi, huwa skomdu ħafna. (Forsi għalhekk in-nuqqas ta' rjeda.) Mhux dejjem iħallik bi tbissima fuq xufftejk – meta tidħaqq tidħaqq biex ittaffi l-ġħera tal-panorama insensata madwarna – biex taħrab mix-xena imbarazzanti li qed tiġi mgħiegħel tagħraf u tassisti għaliha. Forsi hemm min isibu aktar komdu jara x'inhu jsir lil hinn mix-xefaq dejjaq ta' gżixitna. Imma jekk hemm bżonn jeħtieġ li niġu nitnelhu minn x'qed jaġħimlu l-Ewropa jew l-Amerika fuq il-palkijiet stabbiliti tagħhom. Ejja naraw x'se nagħimlu aħna. Jekk veru għadna rridu u nippreferu l-kumdità ta' sterjotipi drammatiċi barranin (komdi għax jistgħu jolqtuna kollettivament l-aktar bħala msieħba tar-razza umana in generali... imma mhux bħala Maltin in partikolari) mela għadna nitgħażżu fl-innerżja kulturali li dejjem għożżejnejna.

Għax partikolarmen – direttament – jeħtieġ tip ta' drama ieħor. U tas-sengħa kemm huma tas-sengħa x-xenarji barranin, qatt ma jif-fukaw ruħħom bi precizjoni biżżejjed biex joħolqu l-ambjent partikolari Malti. Qatt ma jqajmuna mill-anestesija komda tat-tejatrin għall-ansjetà skomda tal-kontemporanju.

Jekk wieħed jaħseb li l-ambjent Malti, għax żgħir, ma jasalx biex jiġbed riflessjonijiet artistiċi ta' rilevanza universali, sejjer im-qarraq. (Għad hemm bżonn nirrepetuha?) L-ġħana ta' Malta tinsab f'li strata u fis-substrata ta' dan ġensa antik li għadu qatt ma tkallxa jittella' fil-wiċċ: fil-ġħera tal-Palk Relevanti Malti. Għadna qas biss bdejna noborxu l-wiċċ imballat zonqor ta' din l-art torba. Għadna qatt ma ppruvajna nifθu vina maġġura fejn iserrpu l-kurrenti u kontrokurrenti mniġgsa ta' ġensna. Mhux fuq il-Palk Malti. Imma għall-kittieb li jrid jippenja ruħhu, il-materja prima għadha verġni. L-orizzonti illimitati. Il-vjaġġ fil-bidu.

Imma jrid imur waħdu... Ikollu jmur waħdu. B'żewġ bagalji (vojta?) f'ido, b'saqajh tal-fildiferru, u... b'ebda garanzija li ma jbatix. Talanqas f'din għżejtnejn ċejkna ffulata wisq. Fejn kulħadd irid jaf fejn sejjer. Kulħadd jippretendi li jaf fejn mort. U ħadd ma jridek tmur. U safrattant nimpajjaw ruħna biss biex... niddiskutu x'ista jsir (fl-anno mai?). Sakemm jasal iż-żmien meta dramm kontemporanju jixjieħ. U ma jibqax aktar kontemporanju; isir storiku – isir – wisq isbaħ, oh! – isir FOLKLOR. U allura jsir komdu.

U b'hekk, IL-HTIEĞA TA' DRAMA KONTEMPORANJA li tirrifletti eċċ, eċċ... (tista', jekk tixtieq, terġa' tara aktar 'il fuq) tibqa' suġġett ta' diskussjoni periferika, distakkata u lil hinn mill-ħajja u mill-ġraffa ta' dan pajjiżna newtrali... u newtru u sterili. Talanqas fuq il-palk.

Dwar “U l-Anglu Habbar...”

F'Dicembru tal-1994, wara ġirja ta' gimġha xogħol lestejt l-ewwel abbozz ta' dan id-dramm. Dan fi inni fu kien digħi għalija OKkażjoni ta' serhan kreattiv li meta ġġarrbu jħallilek sodisfazzjon bla qies, lil hinn u wisq aqwa minn kwalunkwe ħagoħra li jista jiġri mid-dramm wara li jinkiteb. Illum, ġumes xħur wara, nittama li min... jaqrah, iħoss xi fit-

mill-istess sodisfazzjon.

Safrattant, fid-dramm U L-ANĞLU HABBÂR... missejt bla ebda premeditazzjoni ossessiva u bla ebda pjan strutturali (ta' ġħames xhur) dogmatiku... punti mill-verità Maltija ta' llum kif naraha u nħossha jien. Il-karattru prinċipali ta' Karen, imwieżna fuq ġmienah (mhux dejjem sodi) tal-anġli kustodji (dejjem irġiel) tagħha nifhem li tista' tirrapreżenta l-essenza femminili Maltija, maqbuda bejn impulsi soċċali differenti li għadhom ma ħallewhiex issib l-identità shiħa tagħha. Hu żgur li hi mhix xi anġlu (imma l-anġli fejn qeqħdin?), għalkemm ta' min wieħed jikkunsidra jekk l-adulterju u l-infedeltà, li tagħhom hija l-vittma jew il-kawza, humiex id-dnub li tiegħu tfittex il-kastig... jew il-ħelsien imfittex u mixtieq. Jekk fl-aħħar tad-dramm imbagħad issibx anġlu kustodju jew xitan ieħor huwa fih innifsu l-bidu ta' ġraja li qed tkompli.

IL-KWISTJONI KRUĆJALI TAL-IDENTITÀ

IL-KWISTJONI KRUĆJALI TAL-IDENTITÀ, li għalina l-Maltin kolonjalizzati kienet dejjem storikament kwistjoni posposta, hija issa aktar relevanti minn qatt qabel. lil hinn mill-kwistjoni ta' KAREN innfisha fuq livell personali, wieħed jista' jistaqsi mingħajr ma jgħabbiha wisq b'piż ta' natura arċitipikali: x'inhi "mara" fis-soċjetà tagħna hija u riesqa lejn millennju ġidid? Min hu IL-HADDIEM u kif jiffittpa f'din ja teknoloġika li (b'xorti tajba) tidher li hija sa fl-ahħar miftuma mill-inkubi tal-imghoddie; l-istess dinja, però, imġha għalli u sterilizzata ta' ALDO fejn mīghadx hemm lok għal san-ġużeppijiet u wisq anqas għal anġli, jekk mhux imdendlin minn ġhonqhom b'kullana dawl elettriku.

U l-ġenerazzjoni futura min hi? L-ulied jiddefendu ġieħ om-mhom, jew l-ulied li ħarbu b'anglu mdendel fuq gaffa jkanataw l-Olè, O-lee!

Dawn ma kenux il-mistoqsijiet li bdejt bihom meta bdejt nik-teb – huma biss il-mistoqsijiet li staqsejt wara. U ma nippretendix li bil-fors tinsab tweġiha għalihom fid-dramm. Talanqas naħseb li rnexxili

nagħtihom sura aktar konkreta. It-tweġibiet mhux xogħli li nagħtihom.

*Hemm oħrajn lejn min għandhom jiġu indirizzati. Seħmi
għamiltu. Issa nkompli nterraq.*

OC - April 1995

